

P.S.D. / P.S. / PSI / PSU / - II -

10 aug.1932 - 1933 - 1936 - 11 nov.37

P.S.D. / P.S. / PSI / PSU / - II -.....	1
10 aug.1932 - 1933 - 1936 - 11 nov.37.....	1
-----	7
Guvern Al.Vaida Voevod.Legislatura II .Sesiunea extraordinară, 10 aug-'oct. 32.....	7
-----	7
1.) Eft.Gherman (PSD) Comunicare : Reșița , 19 aug.'32.....	7
2.) Nichifor Robu, discurs la mesaj, 19 aug.'32.....	8
▣ Năvala jidanilor la Universitate.....	8
3.) Demostene Botez (PNȚ) , discurs la mesaj, 19 aug.'32.....	8
4.) I.Mirescu (PSD) , discurs la mesaj , 23 aug.'32.....	9
▣ Alegerile.....	9
▣ Guvernele burgheze.....	10
▣ Agricultura	11
▣ Programele PSD.....	11
▣ Pericolul bolșevic ?.....	12
▣ Armata.....	12
▣ Industria.....	12
▣ Naționalizarea.....	13
▣ Politica socială a PNȚ.....	13
▣ Legislația muncitorească.....	13
▣ Ajutorul de șomaj.....	14
▣ Concluzii.....	14
5.) prof. I.Botez (PNL-1) discurs la mesaj, Senat, 24 aug.'32.....	14
▣ Atmosferă parlamentar – senatorială.....	15
▣ "Generoșii "	15
▣ Armonia socială.....	15
▣ Ura de clasă.....	15
6.) I.Hudiță (PT-Lupu) , discurs la mesaj, 24 , 26 aug.'32.....	16
▣ Partidul țărănesc.....	16
▣ Seriile istorice.....	16
▣ Doctrina țărănist-lupistă.....	17
▣ Proletarii.....	18
▣ PSD.....	18
7.) ACCuza (LANC) , discurs la mesaj, 30 aug.'32.....	19
8.) Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 31 aug.'32.....	19
▣ Guvernul Vaida.....	19
▣ Statul "țărănesc".....	19
▣ Criza economică.....	20
▣ Guvernul Vaida.....	20
▣ Țările agrare	21
▣ Țăranul.....	21
▣ Pace, dezarmare !.....	22
▣ Stat țărănesc ?!.....	22
▣ PSD : Stat muncitoresc- țărănesc.....	23
▣ Societatea socialistă.....	23
▣ Partidul Național Țărănesc.....	24
▣ Partidul Social- Democrat.....	24
▣ LANC -ACCuza.....	24
9.) V.Rădulescu (PNȚ , Raportor la Adresă) , discurs conclusiv, Cameră , 1 sept.'32.....	25

▫ Partide - Regim parlamentar.....	25
▫ Doctrina PSD : " Pacifismul " , "dezarmarea".....	25
10. Teodor Roznovanu (PSD - "fracțiune parlamentară ") , Comunicare: Bucovina ,.....	26
14 sept.'32.....	26
11.) Lotar Rădăceanu , discurs la Legea controlului averii și apărării onoarei , 23 sept.'32.....	27
▫ Specificul regimului capitalist român :.....	27
▫ " Forme fără fond " ; acumulare primitivă.....	27
▫ Politicianism.....	27
▫ Fanariotism.....	28
▫ Sistem oligarhic.....	29
▫ Regim autocrat politicianist.....	29
▫ PNL.....	29
▫ Controlul averilor	29
▫ PNȚ.....	30
▫Controlul averilor.....	30
▫ Schimbarea regimului oligarhic !.....	30
▫ Cazul Boilă	31
▫ Legea național-țărănistă.....	31
▫ Schimbarea radicală de sistem !.....	33
▫ Societate și morală socialistă !.....	33
12.) Gh.Uzum (PSD) la Legea controlul averi 23 sept '32 ?.....	33
13.) N.Moscăuțeanu (PSD) , Intervenție la "Sumar" , 26 sept.'32.....	33
14.) I.Mirescu (PSD) , Interpelare scrisă, nesuținută // corupția în Poliție // , 26 sept.'32.....	34
▫ Prostituția	34
15) Lot.Rădăceanu (PSD) , la demisia lui Titulescu , 29 sept.'32.....	35
16.) Lot Rădăceanu (PSD) Comunicări //economice // ucrainenii // Bucovina // ,.....	35
3 oct.'32.....	35
17.) T.Roznovan (PSD- "fracțiune parlamentară ") , discurs la Conversiune , 4 oct.'32.....	35
▫ Conversiunea.....	36
▫ Țărănism socialist.....	36
18.) N.Moscăuțeanu (PSD, Basarabia) ,Intervenție , , 8 oct.'32 ,.....	36
// legea privind cetățenia română //.....	37
-----	37
Guvern Maniu .Legislatura II .Sesiunea ordinară. Nov.'32 - 16 apr.'33.....	37
-----	37
19.) T.Roznovan , interpelare : dezordini extremiste la București, Cernăuți , 22 nov.'32.....	37
20.) N.Moscăuțeanu (PSI , fracțiune) , Interpelare , 10 dec.'32.....	37
21.) L.Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 17 dec.'32.....	37
▫ Criza capitalistă.....	37
▫ Biruința socialismului.....	37
▫ Problema agrar –țărănească.....	38
▫ Politica externă.....	38
▫ Regimul politic.....	38
▫ "Stânga" - "Dreapta ".....	38
22) L.Rădăceanu , opinii : legea jurisdicției muncitorești , 21 dec.'32.....	39
-----	39
Guvern Al.Vaida , Legislatura II, Sesiunea ordinară - continuă febr- 13 apr.'33.....	39
-----	39
23.) Lot.Rădăceanu , opinie : debarcarea lui Maniu, instalarea lui Vaida , 31 ian' 33.....	39
▫ Guvernele PNȚ.....	39
▫ Căderea societății capitaliste !.....	40
▫ Trecerea la societatea socialistă !.....	40
▫ Regim de dictatură, neconstituțional.....	40
▫ "Puterea ocultă " , camarila.....	40
▫ Responsabilitatea PNȚ.....	41
▫ Viciu constituțional.....	41

▫ Regim electoral " fascist ".....	41
▫ Partidul Social –Democrat.....	42
24.) Lot.Rădăceanu , opinie : legea stării de asediu , 3 febr.'33.....	42
25.) Lot.Rădăceanu : opinie : Ordonanța de dizolvare a org.comuniste , 13 febr.'33.....	43
26.) I.Mirescu , intervenție : Grivița -CFR , 16 febr.'33.....	44
27.) L.Rădăceanu : legea privind ordinea publică , 4 mart.'33.....	44
28.) I.Moscăuțeanu (PSI) , interpelare : abuzurile contra PSI , 14 mart.'33.....	44
29.) N.Moscăuțeanu (PSI) -I.Mirescu (PSD) , ceartă , 16 mart.'33.....	44
30.) L.Rădăceanu, I. Mirescu, N.Moscăuțeanu (PSI) :.....	45
la legea Asigurărilor Sociale , DRloanițescu , 1 apr.'33.....	45
31.) L.Rădăceanu , I Mirescu - N.Moscăuțeanu : la legea protecției muncii , ,.....	45
Moscăuțeanu / 5 apr.'33.....	45
▫ Evoluția PSD.....	45
▫ PSD din Basarabia –.....	45
▫ Moscăuțeanu (autoprezentare).....	45
Lotar Rădăceanu / 5 apr.'33.....	46
▫ Internaționala Socialistă - concepția social-democrată	46
▫ PSD - CGM- IMSER.....	46
I.Mirescu / 5 apr.'33.....	47
▫ I.Mirescu.....	47
32.) L.Rădăceanu : la Conversiune , 10 apr.'33.....	47
33.) Lotar Rădăceanu : Acordul de la Geneva , 12 apr.'33.....	47
34.) N.Moscăuțeanu : legea pentru amnistierea delictelor de presă , 12 apr.'32.....	47
35.) Congresul PSD , 14-16 mai 1933.....	47
36.) Rezoluția Consiliului general PSU , 18 sept.'33.....	48
-----	48
Guvern IGDuca. 14 nov.'33.....	48
Alegeri , 20, 22dec.'33.....	48
-----	48
37. a.) Tratatul pentru <i>Frontul Unic Electoral</i> , 19 nov.- 3 dec.'34.....	48
37.b.) Candidaturi și liste PSD , PSU , 12 dec.'33.....	50
▫ Candidaturi PSD.....	50
▫ Candidaturi PSU.....	50
38.) Rezultatele la alegerile din 20, 22 dec.'33.....	51
39.) Lotar Rădăceanu " După asasinat " [IGDuca] , 7 ian.'34.....	53
▫ Fascismul.....	53
▫ Vinovăția guvernelor.....	53
▫ Partide burgheze - partide fasciste.....	53
▫ Democrația socialistă.....	54
-----	54
Guvern Tătăărăscu. Legislatura PNL.Sesoiunea ordinară. 1 febr.- 28 apr.'34.....	54
-----	54
40.) <i>Apelul</i> PSD , în apărarea democrației din Austria , 17 febr.'34.....	54
41.) Iosif Jumanca , discurs la Mesaj, Senat , 27-28 febr.'34.....	55
42.) Iosif Jumanca : Camerele profesionale , 17- 19 mart.'34.....	55
43.) Iosif Jumanca : Societatea "Mica" și "Pyrit " , 21 mart.'34.....	55
44.) C.Titel Petrescu , Procesul Gărzii de Fier, 25 mart.'34.....	56
▫ Competența juridică	56
▫ Asasinatul , teroarea, violența - ca arme politice.....	56
▫ Garda de Fier, mișcările naționaliste.....	56
▫ Extrema dreapta.....	56
▫ PSD , socialismul.....	57
45.) Iosif Jumanca , la <i>legea privind ordinea în stat</i> , 30 mart.'34.....	57
46.) I.Mirescu , Lot.Rădăceanu- conduc lucrările la Camerele de muncă , 30 mart.'34.....	57
47) "Lumea Nouă " , Procesul Gărzii de Fier, 1 apr.'34.....	58
-----	58

Vacanța parlamentară.....	58
-----	58
Guvern Tătărăscu.Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară. 14 iun.'- 34.....	58
-----	59
48.) C.Titel -Petrescu , " <i>Verdictul de la Craiova</i> " , // procesul c.f.r. / 7 iul.'34.....	59
▣ Procesul de la Craiova.....	59
▣ Lupta dintre lumea veche și lumea nouă.....	59
▣ Măsurile coercitive ale regimului vechi.....	60
▣ Starea de mizerie a populației.....	60
▣ Motivarea violenței	60
▣ PSDR - PCR.....	60
▣ Apel la solidaritate și unitate.....	60
49.) Iosif Jumanca , declarație / revizionismul și socialiștii / , Senat , ? iul.'34.....	61
50.) Apelul <i>Manifest</i> al CC al PCR, // către PSDR, sindicate, muncitorime // sept.'34.....	61
51.) Congresul PSD din Transilvania , <i>Rezoluție</i> , Cluj, 8-9 sept.'34.....	62
▣ Declinul capitalismului.....	63
▣ Tranziția spre socialism.....	63
▣ Situația politică din România.....	63
▣ Inițiativa PSD.....	63
▣ Bloc de luptă al forțelor democratice !.....	63
52.) Răspunsul PSD la propunerea PCR de Front Unic , 2 oct.'34.....	64
53) Răspunsul CC al PCR la răspunsul Comisiei Executive PSD , 7 oct. '34.....	64
54.) Congresul PSD din Vechiul Regat , <i>Rezoluție</i> (fragment) , 7 oct.'34.....	66
55.) CNA - PSU : Front Unic , 17 oct.'34.....	67
56.) <i>Protocol</i> între delegația PCR și PSD , ? nov..'34.....	67
57.) Ruperea tratatelor PCR -PSD , 11 nov.'34.....	68
-----	68
Vacanța parlamentară 1935.....	68
-----	68
58.) Hotărârea Comit.Executiv PSD: <i>Frontul Popular Antifascist</i> , 31 oct.'35.....	68
▣ Politica externă.....	69
-----	69
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35 - apr.'36.....	69
-----	69
59.) Boris Ștefanov, Directivele PCR , 2 dec.'35.....	69
▣ Frontul Patriotic Antifascist.....	70
▣ Front Unic Muncitoresc !.....	70
▣ Infiltrarea PSD.....	70
▣ Naționalitățile asuprite.....	70
▣ Organizații ale tineretului.....	72
60.) Front popular democratic, Acordul de la Țebea , 6 dec.'35.....	72
61.) Iosif Jumanca (PSD) , Declarație la mesaj, Senat, ? dec.'35.....	73
62.) Congresul al XVI -lea PSD , <i>Rezoluția</i> în problema politicii externe , 12 apr.'36.....	73
-----	74
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37.....	74
-----	74
63.) Iosif Jumanca (PSDR) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36.....	74
▣ PSDR - PCR.....	74
▣ Distincții, deosebiri.....	74
▣ Locul și rolul proletariatului.....	75
Jumanca- lamandi / 27 nov.'36.....	75
▣ PSD - ca forță electorală.....	75
▣ Regimul de excepție.....	75
Jumanca / 27 nov.'36.....	76
▣ Prigonirea PSD , a presei, a mișc.muncit.....	76
▣ Valorile democrației.....	76

▣ Încălcarea valorilor democratice.....	77
▣ Tolerarea mișcărilor extremiste.....	77
▣ Grupările de dreapta.....	78
▣ Măsuri antidemocratice.....	78
▣ Măsuri antimuncitorști.....	78
▣ Sărbătoarea de 1 decembrie.....	79
▣ Solidaritate antirevizionistă.....	79
▣ Minoritățile.....	79
▣ Politica externă.....	79
64) Pr.de lege ptr. <i>Prelungirea stării de asediu</i> (16 mart.- 16 sept) , Senat, 12, 13 mart. '3780	
Jumanca / 12 mart.'37.....	81
▣ Dreptul și datoria României.....	81
▣ Apărarea regimului democratic constituțional intern.....	81
▣ Apărarea integrității teritoriale	81
▣ Partidele fasciste = partide trădătoare.....	82
▣ PSD respinge legea.....	82
▣ Măsuri excepționale contra curentelor democratice !.....	82
▣ Tolerarea anarhiei de "dreapta ".....	82
65.) Lotar Rădăceanu (PSD) , " <i>Socialism și naționalism</i> " , 1937.....	83

Guvern Al.Vaida Voevod.Legislatura II .Sesiunea extraordinară, 10 aug-10 oct. 32

1. **Eft.Gherman** (PSD) , Comunicare // salarii, pensii , nereguli Reșița // 19 aug.'32
2. **Nichifor Robu** (LANC) , discurs la mesaj, 19 aug.'32
3. **Demostene Botez** (PNȚ) , discurs la mesaj, 19 aug.'32
4. **I.Mirescu** (PSD) , discurs la mesaj, 23 aug.'32
5. **I.Botez** (PNL-1) , dezbateri la mesaj, // "generoșii" din PNL // Senat , 24 aug.'32
6. **I.Hudiță** (PȚ-Lupu) , discurs la mesaj, 24, 26 aug.'32
Intervenții : **Teod.Roznovan , I.Mirescu**
7. **ACCuza** (LANC) , discurs la mesaj, 30 aug.'32
8. **Lotar Rădăceanu** (PSD) , discurs la mesaj, 31 aug.'32
9. **V.Rădulescu** (PNȚ, Raportor la Răspuns la Mesaj) , discurs-concluziv , **Camera**, 1 sept.'32
Polemică : parlamentarism ;partide ; doctrine ; reformele democratice ; ; ș.a.
Intervenție : **I.Mirescu**
10. **Teodor Roznovanu** (PSD - "fracțiune parlamentară ") , 14 sept.'32
Comunicare: Bucovina
11. **Lotar Rădăceanu** , discurs la Legea controlului averii și apărării onoarei , 23 sept.'32
12. **Gh.Uzum** (PSD ?)
13. **N.Moscăuțeanu** (PSD) , Intervenție la "Sumar" , 26 sept.'32
// contra terminării construcției palatului regal //
14. **I.Mirescu** (PSD) , Interpelare // corupția ! // , 26 sept.'32
15. **Lot.Rădăceanu** (PSD) , la demisia lui Titulescu , 29 sept.'32
16. **Lot Rădăceanu** (PSD) Comunicare : ucrainenii din Bucovina , 3 oct.'32
17. **T.Roznovan** (PSD - fracțiune parlamentară) , discurs la Conversiune , 4 oct.'32
18. **N.Moscăuțeanu** (PSD, Basarabia) , Intervenție, Legea cetățeniei române, 8 oct.'32

Guvern Iuliu Maniu . Legislatura II .Sesiunea ordinară , nov.'32 - apr '33

19. **T.Roznovan** , interpelare : dezordini extremiste la București, Cernăuți , 22 nov.'32
//Pasivitatea poliției și siguranței //
20. **N.Moscăuțeanu** (PSI , fracțiune) , Interpelare , 10 dec.'32
// critică PSD, CGM, IMSER // Polemică cu Lotar Rădăceanu //
21. **L.Rădăceanu** (PSD) , discurs la mesaj, 17 dec.'32
22. **L.Rădăceanu** , opinii : legea jurisdicției muncitorești , 21 dec.'32

Guvern Al.Vaida , Legislatura II, Sesiunea ordinară - continuă ian.- 13 apr.'33

23. **Lot.Rădăceanu** , opinie : debarcarea lui Maniu, instalarea lui Vaida , 31 ian.'33
24. **Lot.Rădăceanu** , opinie : legea stării de asediu , 3 febr.'33
25. **Lot.Rădăceanu** : opinie : Ordonanța de dizolvare a org.comuniste , 13 febr.'33
26. **I.Mirescu** , intervenție : Grivița -CFR , 16 febr.'33
27. **L.Rădăceanu** : legea privind ordinea publică , 4 mart.'33
//îndreptată contra mișc. muncit ; contra soc.-dem. //
// protest pentru aroganța G de F și LANC //
28. **I.Moscăuțeanu** (PSI) , interpelare : abuzurile contra PSI , 14 mart.'33
29. **N.Moscăuțeanu** (PSI) -I.Mirescu (PSD) , ceartă , 16 mart.'33
30. **L.Rădăceanu** , I.Mirescu, N.Moscăuțeanu (PSI) : la legea Asigurărilor Sociale , 1 apr.'33
31. **L.Rădăceanu** , I Mirescu - N.Moscăuțeanu : la legea protecției muncii , 5 apr.'33
32. **L.Rădăceanu** : la Conversiune , 10 apr.'33
33. **Lotar Rădăceanu** : Acordul de la Geneva , 12 apr.'33
34. **N.Moscăuțeanu** : legea pentru amnistierea delictelor de presă , 12 apr.'32
// cere eliberarea lui **MGBujor** //
35. **Congresul PSD** , 14-16 mai 1933
I.Mirescu : Raportul privind activitatea parlamentară a PSD
36. Rezoluția **Consiliului general PSU** , 18 sept.'33
// lupta pentru restabilirea unității de clasă a muncitorimii //

Guvern IGDuca.14 nov.'33

Alegeri , 20, 22dec.'33

Asasinarea lui Duca, 29 dec.'33

Guvern Angelescu / Guvern Tătărăscu , 5 ian.'34

37.a. **Tratatul și eșecul** pentru **Frontul Unic Electoral**, 19 nov.- 3 dec.'34
PCR -PSU- PSD

37.b. **Candidaturi PSD și PSU** la alegeri , 12 dec.'33

38. **Rezultatele PSD, PSU , Liga Poporului (PCR)**, Frontul plugarilor . Alegeri

39. **Lotar Rădăceanu** : Asasinarea lui Duca, 7 ian.'34

Guvern Tătărăscu-Legislatură PNL. Sesiunea I/a ordinară. 1 febr.- 28 apr.'34

LD ! Atenție ! doc rătăcite ! recuperează-le !

40. **Apelul PSD** , în apărarea democrației din Austria , 17 febr.'34

41. **Iosif Jumanca** , discurs la Mesaj, Senat , 27-28 febr.'34

42. **Iosif Jumanca** : Camerele profesionale , 17- 19 mart.'34

43. **Iosif Jumanca** : Societatea "Mica" și "Pyrit " , 21 mart.'34

/ năpăstuirea elementului românesc /

44. **C.Titel Petrescu** , Procesul Gărzii de Fier, 25 mart.'34

45. **Iosif Jumanca** , la legea privind ordinea în stat , 30 mart.'34

46. **I.Mirescu , Lot.Rădăceanu**- conduc lucrările la Camerele de muncă , 30 mart.'34

47. **"Lumea Nouă "** , Procesul Gărzii de Fier, 1 apr.'34

Vacanța parlamentară

Guvern Tătărăscu.Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară. 14 iun.- '34

48.**C.Titel -Petrescu** , "Verdictul de la Craiova " , // procesul c.f.r. / 7 iul.'34

49. **Iosif Jumanca** , declarație / revizionismul și socialiștii / , Senat , ? iul.'34

Vacanța parlamentară

Congrese, întruniri

50. Apelul la **Front Unic** lansat de **PCR** , sept.'34
51. **Congresul PSD** din **Transilvania** , Cluj, 8-9 sept.'34
52. **Răspunsul PSD** la propunerea **PCR** de **Front Unic** , 2 oct.'34
53. **Congresul PSD** din **Vechiul Regat** , 7 oct.'34
54. **CNA - PSU : Front Unic** , 17 oct.'34
55. Protocol între delegația **PCR și PSD** , ? nov..'34
56. **Ruperea tratatelor PCR -PSD** , 11 nov.'34
57. **Comunicatul PSD** , 11 nov.' 34

Vacanța parlamentară 1935

58. **Hotărârea Comitetului Executiv PSD: Frontul Popular Antifascist** , 31 oct.'35
 - ▣ **CC al PCR** către **CC Ex al PSD** / Frontul Popular Antifascist / 1 nov.'35
 - ▣ **Front popular democratic** , / PS + BALD / 25 nov.'35
 - Partidul Socialist + Blocul pentru Apărarea Libertăților Democratice**

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35 - apr.'36

59. **Boris Ștefanov**, Directivele PCR / privind PSD / 2 dec.'35
60. **Front popular democratic, Acordul** de la Țebea , 6 dec.'35
 - P.S.** + Fr.Plug + Madosz+ BLAD
 - ▣ **Vezi polemicele în problema alegerilor de la Suceva, Mehedinți, Hunedoara .**
61. **Iosif Jumanca** (PSD) , Declarație la mesaj (politica externă) ,Senat , 8 dec.'35
62. **Congresul al XVI -lea PSD** , **Rezoluția în problema politicii externe** , 12 apr.'36

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37

63. **Iosif Jumanca** (PSD) , discurs la Mesaj , Senat , 27 nov.'36
64. Pr.de lege ptr. Prelungirea stării de asediu (16 mart.- 16 sept) , Senat, 12, 13 mart. '37
 - Aurelian Benteoiu**(subsecretar deStat, justiție) **I.Damian** (raportor)
 - Iosif Jumanca** (PSD)
65. **Lotar Rădăceanu** (PSD) , "Socialism și naționalism ", 1937

Guvern Al.Vaida Voevod.Legislatura II .Sesiunea extraordinară, 10 aug-'oct. 32

1.) **Eft.Gherman** (PSD) **Comunicare : Reșița , 19 aug.'32**

(DAD, MO 13, șed. 19 aug.'32, p 280-282)
/ Restanțe la salarii și pensii : la UDR -Reșița ;
/ Afacerile lui Șerban Răducanu (contract cu Reșița) ;

2.) **Nichifor Robu**, **discurs la mesaj, 19 aug.'32**

(DAD, MO 13, șed. din 19 aug.'32, pag. 289-299)

[LD : deputat pentru a doua oară (prima oară, în legislatura Iorga) ; n. în Volovăț (lângă Rădăuți) ;

Discurs elaborat minuțios, cuprinzând toate aspectele economice, sociale și politice, cu **ascuțitul critic îndreptat spre două categorii obsesiv atăcate** : " **jidanii** " și **partidele politice**.

Vezi pe larg și context la **fișier LANC**]

Robu / 19 aug.'32

▣ **Năvala jidanilor la Universitate**

" ... cum vă spuneam , **noi ne găseam în luptă pentru pentru cucerirea instituțiilor noastre culturale**, imediat după război. Dacă vă amintiți, prin 1919, **au inundat Universitatea de la Cernăuți** ,

mai ales **jidanii de peste Nistru** , cu certificate plăsmuite și cu tot felul de acte, a căror valabilitate era contestată, **nemai fiind loc pentru nici un român**.

Jidanii bolșevici - socialiștii

"Îmi aduc aminte - și țin să vă precizez acest lucru aici - de un domn, d.**Lotar Rădăceanu**,

șeful socialiștilor sau doctrinarul lor, care **în timpul acela nu era socialist**

ci era **președinte la Societatea Academică Română Dacia**,

și care ,**împreună cu noi** , în această calitate, **a mers la luptă** . În Piața Unirii din

Cernăuți,

rupeam chipurile cu culorile străine, pe care **le purtau ostentativ jidanii**,

numai ca să-și manifeste culorile lor, **în lumina bolșevismului ce-l aduceau cu ei din**

Rusia ,

noi le-am dat foc . Astăzi nu știu, mi se pare că d.**Rădăceanu** manifestă altă

credință ,

din motive de calcul, iar nu de sentimente "

- **G.Uzum (PSD)** : " Dle deputat , d.**Lotar Rădăceanu**, prin **concepțiunea** d-sale, prin **cultura** pe care a căpătat-o

în Universitatea românească, a știut să se pună în acord cu înșși **curențele și cerințele acestui suflet românesc** "

- **Robu** : " **A știut să se lege cu jidanii** . D.**Rădăceanu** poate, și n-are decît **să se apere singur**. "

Nichifor Robu / 19 aug.'32

3.) **Demostene Botez (PNT) , discurs la mesaj, 19 aug.'32**

(DAD, MO 13, șed. din 19 aug.'32, p. 287)

(DAD, MO 13, șed. din 19 aug.'32, p. 284-289)

[LD : încercare de a defini doctrina **PNT** , în opoziție cu **PNL** și **PT-Lupu** , pe câteva teme la ordinea zilei :

parlamentarism - dictatură ; scăderile vieții politice ; cauzele neîncrederii în politică .

În majoritatea exemplelor , **nu recurge la programele de partid ci.... la afișe și manifeste electorale**

;- Pentru trecut , **exacerbează meritele "generoșilor"** , dar **ignoră și este de rea-credință** , pînă la prostul-gust,

față de liberali, de Brătieni, ș.a. Și asta nu pentru a crea oarece autoritate socialiștilor,

ci pentru **a diminua meritele liberalilor** ptr. **cele două mari reforme democratice** :

împroprietărirea și votul universal ,

imediat după unire. Atîta perseverență au investit PNT în această minimalizare ,

încît au reușit s-o implanteze în mentalitatea epocii, și s-o transmită pînă în zilele noastre.

[.....]

- **Botez** : " [...] am ascultat aci pînă la sfîrșit discursul d-lui **Dinu Brătianu** , în care **am căutat ceea ce căutam și caut cu naivitate** - cu toate protestările tuturor și de pretutindeni - ceva care să însemne un pas mai departe în politică.

Și n-am găsit. Partidul liberal **are un trecut** în care **ceva din istoria întregă politică** a fost reprezentat printr-un curent față de care **am un respect desăvîrșit.** **A existat în sînul PNL acea generație , zisă generoasă,**

acel flux al Partidului Socialist sau al socialiștilor , cari au dat partidului Liberal o înălțime cu care se poate făli

în istoricul lui : a dat pe d. **Constantin Stere , pe Radovici, pe Morțun, pe Nădejde,** cari au constituit **partea de energie** și de **împingere** mai departe în istoria țării. Acei oameni **au adus o ideologie** care însemna mersul mai departe al unui partid , mers care , altfel, se anchiozează, fără asemenea ideologie."

- **N. Simionescu** : "Îmi permiteți să vă amintesc și **generația Brătienilor, a lui Câmpineanu și Rosetti ?** "

- **Voce PNȚ** : **Lăsați morții !**

- **Simionescu** : "Da, dar trăiți de pe urma acelor morți ! "

- **Botez** : " Mă refer la **o ideologie care s-a ncheiat** și de la care **n-ați mai pornit nimic !** "

Mai bine de un deceniu , viața acestei țări a fost frămîntată de **trei mari chestiuni** , din care **două s-au realizat,**

din care **unu nu s-a realizat** și pentru care mai **luptăm încă noi,** cei din băncile de acolo [**PNȚ**] **A fost ideea votului universal...**

- **Vict. Iamandi** : " PL o are în program încă din 1890 ...

- **Botez** : **ideea împrumutării țăranilor...** Aș vrea să aveți, dle Iamandi , **cu ce să vă lăudați** în materie de ideologie, **de aici înainte ... (apaluze la PNȚ, întreruperi la PNL)**

- **Iamandi** : " Dle Botez, eu am precizat un lucru : în programul Partidului Național-Liberal , **votul universal era prevăzut încă de la 1890.** Recunosc, sunt de perfect acord cu d-ta, că datorită în bună măsură prezenței "**generoșilor** " în PNL , s-a ajuns la **democratizarea** mai largă a partidului, și la **realizarea celor două reforme mari : a expropriării și a votului universal.** Suntem de acord asupra acestei chestiuni." (**apluze la PNL**)

Demost. Botez / 19 aug.'32

4.) **I. Mirescu (PSD) , discurs la mesaj , 23 aug.'32**

(DAD, MO. 15. șed. Din 23 aug., pag. 375-378)

[**LD : un Mirescu care , an de an, prin exercițiul parlamentar , capătă un anume stil, independență în gândire,**

nuanță în critici și moderație în revendicări. F. interesant p.d.v. privind politica antiliberală a PNȚ .] **Mirescu / 23 aug.'32**

▣ **Alegerile**

Nu se arată surprins de nemulțumirea partidelor de opoziție privind alegerile , cu excepția ... PNL , căruia i-ar recomanda

să facă numai atîtea alegeri libere , cît a făcut PNȚ ! (**apluze la PSD și PNȚ**)

Nu contestă că autoritatea centrală a făcut toate eforturile pentru ca **alegerile să fie libere.**

A fost chiar "**un act de eroism** " al guvernului, pe care PNL nu l-ar fi făcut ! (**apluze la PSD și PNȚ**)

Atrage atenția ca celelalte partide din opoziție să nu dea "polițe în alb " PNL-ului !

"Noi avem datoria **să recunoaștem cinstit**, în fața țării, pentru că numai **astfel vom face educație cetățenească**

acestui popor, ca atunci **cînd se face un act legal , cinstit, corect,** trebuie să-l mărturisim în

măsura în care el s-a produs "

(**aplauze la PNȚ**) În unele județe, au fost oarecari presiuni , sau excese locale, din partea autorităților " putrede " , sau "nedeparazitate " .

Mirescu / 23 aug.'32

▣ Guvernele burgheze

Ca reprezentant al unui partid de opoziție , de esență democratică , deosebit de cele burgheze, a ajuns la convingerea că **"toate guvernele partidelor burgheze fac promisiuni și fiecare promite salvarea țării** .

Însă constatarea la care ajungem noi, **după fiecare guvernare** este că, cu cât salvatorii se se înmulțesc , **cu atât situația țării devine tot mai rea.**" (**aplauze la PSD**)

"Această **neputință a guvernelor capitaliste** , oricum s-ar numi ele , Național -Țărănesc sau Liberal, dovedește **neputința însăși a regimului capitalist** de a organiza societatea pe baze sănătoase " (**aplauze la PSD**)

"În aceste împrejurări, noi, **socialiștii, am așteptat de la guvernul național-țărănist mai mult curaj.**

Noi trebuie să o spunem aici , în fața opiniei publice a străinătății,

că vă considerăm încă singura forță democratică , la noi în țară , **pe care avem tot interesul** ,

pentru **existența clasei muncitorești** și pentru **deschiderea drumului democrației** , **să vă împingem cât mai mult spre stînga.**

Să nu uitați nici un moment acest **democratism la care v-ați angajat** față de țară." (**aplauze la PSD și PNȚ**)

"Noi constatăm că **dezideratele d-voastre** , pe care d.Socor le crede destul de înaintate, **nu sunt decît niște slabe paleative** .Am să vă dovedesc , rînd pe rînd, că **ele nu sunt soluțiile momentului** [...]

/ Conversiunea ;

/ Reducerea impozitelor - măsură f. bine venită.Noii punem problema de pe poziții "de clasă " : credeți că numai țărănimea este impusă excesiv ? De ce nu v-ați gîndit și la impozitele orășenilor ? De ce nu v-ați atins de capitalurile " parazitare " ?

În România ... "avem, pe de o parte, **sclavi și robi**, iar pe de altă parte, **palate și avuții nemăsurate** " (**aplauze la PSD**)

De ce nu se ridică **plafonul minim de salariu neimpozitat** (era de 700 lei) , cel puțin de 4000 lei , în Capitală ?

Fără reformarea legii impozitelor, nu veți asigura o măsură dreaptă și echitabilă.

/ Sistem cooperativ în fiecare comună și dreptul la exclusivitate în comerțul cu cereale ;

/ PNȚ trebuie să aibă curaj **să naționalizeze marile mori** (ele au profitul cel mare în agricultură !)

- **Cezar Simionescu** : Noi mergem în cadrul **programului partidului nostru** ; dacă am merge după programul dvs.

am fi social-democrați "

- **IMirescu** : "Nu ar fi nici un pericol și nici un rău [...]. Între noi și dvs. , fatal, trebuie să fie deosebiri de vederi, ațît în ce privește **dezideratele** cît și **directivele** , pe care vrem să le dăm economiei și vieții politice a țării "

Mirescu / 23 aug.'32

▣ Agricultura .

Guvernul vorbește despre **organizarea economiei agricole**. El nu a înțeles cum intenționează să o facă PNȚ,

dar poate să spună **cum ar face- o PSD.**

S-a spus că PSD este pentru confiscarea proprietății , etc etc.

" Noi, social-democrații , plecăm de la constatarea că **Țara Românească , este o țară de agricultori.**

Din cele 17.500.000 locuitori , , circa **14 milioane sunt țărani.**

Exportul de bază al României este și va rămâne încă multă vreme , tot cerealele ; prin urmare, toată atenția partidelor politice și a tuturor guvernelor trebuie să fie această direcție." Ce preconizează guvernul ?

Țăranul român nu poate face față concurenței grului canadian și american , din cauza mijloacelor de lucru.

Un singur fermier american poate lucra 20 ha pe zi , în 8 ore ;

Un țăran român ...lucrează pentru aceeași suprafață , cu 5 oameni ... 2 săptămîni ;

De aceea , statul ar trebui să intervină , să încurajeze asociațiile de muncă țărănești , ca să-și ridice standardul tehnic...

- **Al Breban** (preot **D.Mihalache a și început această operă.**

- **I.Mirescu** : Noi am fi bucuroși să constatăm realizarea practică , cît mai repede.

- **D.Moldovanu** : Dle Mirescu, d-ta te-ai ales în două județe pur țărănești .

Prin urmare, **te-ai îndepărtat de doctrina Kautsky** ... Între ce susții d-ta și ceea ce susținem noi este ... o apropiere ,

Și asta mai ales în programul de industrializare a produselor agricole..[...]

d-ta te-ai îndepărtat, ai părăsit complex programul celor mari doctrinari ai d-voastre

" [.....]

- **I-Mirescu** : se pune și problema finanțării .De unde banii ? **Există posibilități, trebuie doar curaj.**

"Se poate găsi **un miliard și jumătate în fiecare an, pe care i-am reduce de la bugetul militar**

și care ar fi afectați pentru acest scop." (**aplauze la PSD**) **Nu există pericol bolșevic ,**

iar **dacă ar exista, nici cu o armată de trei ori mai mare, nu am rezista forțelor rusești ...**

[...] Acesta este curajul pe care noi vi-l cerem .**Reduceți un miliard și jumătate, sau chiar două miliarde**

și reorganizați economia agricolă.

Mirescu / 23 aug.'32

▣ **Programele PSD**

- **IIMirescu** : " Dle Moldovanu, d-voastră știți că **partidul nostru** , pe care probabil nu-l urmăriți în activitatea lui,

în manifestările lui, în congresele și deciziunile lui, partidul nostru **are un program minimal** , pe baza căruia activează și în baza căruia vrea să realizeze condițiunile pentru înfăptuirile idealului nostru .

Avem și un program maximal : este acela despre care vorbești d-ta, pe care noi, însă, **nu credem,**

că-l putem înfăptui nici mîine , nici pomîine, și pentru a cărui realizare activăm prin programul nostru minimal."

Mirescu / 23 aug.'32

▣ **Pericolul bolșevic ?**

▣ **Armata**

"**Nu există** , cum spun mulți, ori de cîte ori se vorbește de reducerea cheltuielilor militare , **pericolul bolșevic.**

Nu există nici un pericol bolșevic, și dacă ar exista ,acest pericol bolșevic, vă asigur,

că cu o armată de trei ori mai mare și cu cheltuieli de trei ori mai mari,

nu vom putea să rezistăm forței militare rusești,

dacă nu ar exista solidaritatea internațională." (aplauze la PSD)

"Oricît am cheltui cu armata , în vederea acestui scop, de a ne apăra frontiera de la Nistru,

dacă nu vor fi asigurate **condițiile democratice din țară** , **dacă** **poporul nu va trăi mulțumit și nu va avea mulțumirea sufletească și dragostea de a lupta, toate miliardele pe care le vom cheltui pentru armată nu vor folosi la nimic "** (aplauze la PSD)

Mirescu / 23 aug.'32

▣ **Industria**

[LD : **însfîrșit, o schimbare de optică ! foarte interesant**]

S-a vorbit în Declarația ministerială **despre desființarea protecționismului industrial.**

Înțeleg prin asta **să revină la regimul liber-schimbist ?**

" Dlor, **și Anglia** a părăsit azi regimul liber schimbismului și **face protecționism industrial**

S-a vorbit aici despre <**industria parazitată**> .Eu cred că **se vorbește greșit** cînd se vorbește de < **industria parazitată** >,pentru că **aceste două cuvinte** , industrie și parazitism, nu se pot apropia ,

nu-și găsesc apropierea între ele.

Această industrie parazitată nu **este parazitată** prin alt fapt , decît prin acela că **a cedat injoncțiunilor tuturor partidelor politice , mărimdu-și consiliile de administrație și personalul tehnic** , în măsura în care s-a simțit nevoia **plasării de partizani politici "**

Ex.Reșița.Înainte de război avea 2 directori și cca 14-16 ingineri .Astăui are 36 de directori , peste 100 ingineri, numărul mncitorilor s-a redus, iar producția mai scăzută decît înainte.

Cînd **Madgearu** vorbește de "deparazitare" , ar trebui **să înceapă cu ațional-țărăniștii** din Consiliile de administrație !

"Nu ne vom transforma noi, **socialiștii**, în **apărătorii protecționismului industrial** , [LD : **de ce nu ?!**]

dar să nu se facă din acesta un cal de bătaie ."

"Mai cu seamă, **vă atrag atenția să nu se facă** ceea ce s-a făcut **la 1928, 1929, 1930**, cînd d-voastre , **în prima guvernare** , agitați mereu **în contra protecționismului și parazitismului industrial**,

pentru **ca să loviți în industria liberală**, de pe urma căreia **însă cei ce au suferit au fost muncitorii "**

(aplauze PSD) Pentru că aceea **n-a fost altceva decît o luptă dintre PNT și PNL**, pentru ca aceștia **să fie scoși din întreprinderile industriale și bancare și ca d-voastre să plasați partizani de ai d-voastre "** (aplauze la PSD)

" **Ce era altceva decît o luptă contra industriei liberale și contra Partidului Liberal** , **comenzile** pe care le-ați făcut d-voastre **în străinătate** , locomotive, poduri metalice, și o serie întreagă de alte comenzi ?

Și ce însemnează să comandați d-voastră la Schneider -Creuzot și la Skoda , **materiale pentru ministerul armatei, de aproape 8 miliarde** , care se puteau fabrica în țară ?

[LD : **am impresia că, cel puțin în Parlament, este prima oară avansat "scandalul Skoda "**]

Noi suntem contra industriei de război , suntem contra înarmărilor, dar **dacă, în definitiv, le-ați comandat**, trebuia să vă gîndiți că **sunt aici muncitori cari mor de foame .**

Și atunci, de ce să le comandați în străinătate ? "

Veți spune că au fost **obligațiuni impuse de către bancherii străini** , prin împrumuturile care le-au acordat ?

Apoi ,d-lor, dacă acestea au fost condițiunile , trebuia ca dvs. să veniți în fața țării să arătați aceasta, și **nimeni n-ar fi acceptat un asemenea împrumut .** (aplauze la PSD)

▣ **Naționalizarea**

PNT, dacă vrea într-adevăr - cum a declarat d.**Madgearu** - **să deparaziteze industriile** , să le aducă la realitate ,

Nu există decît **o singură soluție** : să înceapă cu **cele care nu pot fi socializate**

(**naționalizate**) ,

cu acele carteluri și trusturi :

Cartelul cimentului - unul din cele mai odioase care împiedică construcția de locuințe ;

Cartelul geamurilor - pentru care s-au cheltuit 80 milioane în câteva luni , ca să se îndă geamul cu 200 lei m.p. ;

- **Voci PSD : Zahărul ! Hirtia !**

- **Mirescu** : Ce a făcut PNȚ cu acest trust care jefuiește de aproape 40 de ani țara ?

Este nevoie ca **aceste carteluri și trusturi să fie controlate** .

Politica la care trebuie să se ajungă : **socializarea, naționalizarea minelor, a industriilor extractive** ,

a marilor industrii metalurgice , care nu fac decît șantaj , servindu-se deseori de muncitori .

[**LD : ședința se amână, Camera nefiind în număr ! Continuă pe 24 august**]

Mirescu : / 24 aug.'32

▣ Politica socială a PNT

În domeniul politicii sociale , PNȚ , timp de 10 ani, în opoziție, alături de noi, că dacă va veni la putere

" va modifica în sens democratic întreaga legislație muncitorească "

Împreună cu noi , PNȚ revendica (în întruniri publice) , libertatea sindicală .

PNȚ a stat 2 ani la putere :

/ I-am cerut modificarea legislației muncitorești ;

/ I-am cerut libertatea sindicală ;

/ I-am cerut să desființeze regimul corporațiilor , adevărat regim feudal ...

care durează de sute de ani și nu-și are rostul ... **" NU a făcut-o ! "**

Mirescu /

▣ Legislația muncitorească

În lume se pune problema **săptămânii de lucru de 40 de ore** .

La noi , este legiferat **48 de ore** . În realitate se lucrează 10-12 ore pe zi , adică **72 de ore !**

"A trebuit să simțim această rușine , anul trecut, la Geneva, când cineva din Olanda a citit un art. în care se spunea că **în România copiii între 10-12 ani , lucrează 14-15 ore pe zi "**

"Eu vă pot face dovada că în fruntea ministerului Muncii , până astăzi, nu s-au deosebit miniștrii dați de PNȚ

de ceilalți miniștri . **Ceea ce a făcut d. Trancu -Iași** (P.Poporului) - care nu se pretinde democrat -

nu a făcut mnimeni dintre miniștrii partidului democrat al dvs "

L egea repausului duminical este o jucărie în mâna dvs .

"Ce rămâne din toate convențiile internaționale și din democratismul nostru , cu care se duc

miniștrii la Geneva,

unde **se laudă că avem cea mai democratică legislație muncitorească din Europa ? "**

Este adevărat, nici Germania nu are o lege a Contractelor de muncă așa ca România .

Dar , în Germania , muncitorii au 40 zile concediu - în România , doar 30 .

Mirescu /

Asigurările sociale

În 1927 , în Vechiul Regat și Basarabia erau ... 210.665 muncitori asigurați

În 1930 , mai sunt doar ... 160.000 .

În Vechiul Regat , minus 50.665 asigurați ; în Ardeal , minus 97.000 ; în Bucovina , minus 22.000

Deci **172.165 muncitori sunt scoși din muncă, deci sunt șomeri** .

Dacă la ei se adaugă funcționarii și micii comercianți, se poate constata că **peste 200.000 de oameni sunt scoși din câmpul muncii**, care , cu familiile lor,

se pot socoti la **600-000 de oameni care sunt în cea mai groznică mizerie** .

"Care a fost solitudinea **guvernului PNȚ** - a guvernului trecut - nu mai vorbesc de cel de astăzi

, căci acesta **nu a făcut nimic.** "

Mirescu /

▣ Ajutorul de șomaj

În anul 1930 / '31 , s-au dat **16 milioane de lei.**

Ministerul Muncii nu ne poate spune nici acum unde au fost distribuiți, nu-i poate justifica !

Suma de 8.665 .000 (cf. actelor de la Minister) , nu poate fi justificată de primari și prefecturi !

Acești bani s-au dat din **credite extraordinare , votate de parlament, iar astăzi nu se pot justifica !**

De aceea PSD consideră acest sistem de ajutorare nepotrivit .

Miroase a " filantropie " și "caritate " ; se lasă posibilitate de fraudă .

Aceste ajutoare de șomaj trebuiesc legiferate , ca în țările civilizate din Apus.

În toate țările șomajul este considerat " risc social" . PSD a propus un proiect de lege , dar

Ministerul nu a răspuns...

În Polonia , șomajul este legiferat .

Mirescu /

▣ Concluzii

– Dacă am vorbit așa ca ton și revendicări, am făcut-o pentru că **la guvern este PNȚ** , (nu PNL !) ,

partid care **10 ani de zile " a agitat , paralel cu noi , aproape aceleaș revendicări "**

N-am încetat a crede , noi, PSD , că **PNȚ reprezintă o "forță democratică "** , în această țară .

Noi, PSD , avem datoria să vă împingem "cât mai mult spre stânga "

Mirescu / 24 aug.'32

5.) **prof. I.Botez (PNL-1) discurs la mesaj, Senat, 24 aug.'32**

(D. S., M. O. 9, șed. din 24 aug.'32, p. 199- 204)

Botez /

▣ Atmosferă parlamentar – senatorială

– [LD : din păcate nu am discursul lui Lapedatu .Vezi și procură-I !

I.Botez se autocaracterizează reprezentant al **burgheziei**, în dublă calitate : **industriaș și comerciant ;**

se declară și ... **ultimul "generos "** (a fost printre fonadatorii "Veții Românești ")

; a fost prof. lui M.Manoilescu ;] Vezi pe larg la **fișier PNL-1**

I.Botez / 24 aug.'32, retro ' ...

▣ "Generoșii "

" Eu am o datorie , ca **ultimul dintre generoșii rămași aici**, să fac o mărturisire istorică.

A spus tînărul Demostene Botez că **generoșii** de altă dată **au adus ideile umanitare și ideile țărănești în Partidul Liberal.**

- **Corodeanu :** " Pentru Partidul Liberal și pentru ei ! " [LD : otrăvit mai era omul

acesta !]

I.Botez : "Este adevărat că era **o pleiadă de tineri** care învățaseră la Paris, ajunsese la maturitate politică,

și voia să facă ceva în această țară.Erau **frații Radovici, frații Diamandi, Procopiu, Morțun , Stere ,**

și un grup de la "**Viața Românească**" -care însă activau mai mult pe **tărîmul cultural** , o revistă la care **și eu am cinstea să fiu între întemeietorii ei.**

Știu cum s-a petrecut.Veniseră acei tineri de la Paris, cu generozitate multă în suflet.

Și fără generozitate, nimic nu se poate face în politică.Nu cunoșteau bine țara.

Veniseră să reverse generozitatea lor asupra clasei muncitoare de la fabrici, care aproape nu existau.

Aveau nevoie să fie utili țării.

"Și atunci **ce au găsit aici ?** Au găsit aici **o țărănime numeroasă, 80 %** , care era vizitată de ei, **iar satele** noastre , pentru un om occidentalizat, păreau aproape **muzee arheologice.**

Un popor care, mai ales în Moldova, **nu ajunsese încă la întrebuintărea săpunului și a zahărului.**

care întrebuintă, ca haine, **pielea animalului** , fără să o treacă prin industrie,

care **în casă nu folosea ca podea lemnul, ci lutul, iar ca acoperiș, stuful.**

O mizerie și o nedreptate față de umanitate !

" Și atunci , **acești tineri au înțeles că rolul lor este să lupte pentru ridicarea și emanciparea acestei clase.**

Au înțeles acest lucru și **au vrut** să se pună la dispoziția țării, **să formeze un instrument politic** în stare să desăvîrșească gîndul lor. Și atunci **s-au apropiat de Partidul Liberal** , care avea în **programul lui acest punct :**

ridicarea clasei țărănești, pentru că **nici punctul burghez , dezvoltarea industriei,** nu se putea realiza **fără a avea un debușeu intern,**

adică fără a face din **țaranul român un consumator al industriei.**

" **Și partidul acela al generoșilor, foștii socialiști, au găsit un suflet cald în Partidul Liberal.**

A fost îmbrățișat cu toată sinceritatea și s-au amestecat , bătrînii cu tinerii , sufletul lor s-a contopit

care **astăzi au murit cu toții** , din care **am rămas încă eu, cel mai tînăr...** [.....]

I.Botez / 24 aug.'32

▣ Armonia socială

▣ Ura de clasă.

" Și de ce nu s-a mai împăcat cu ideologia d-voastre acum ? [**Stere**] Nu era chestiunea de a ne împărți

după **pretecția sau persecuția claselor sociale** .Nu era aceeaș ideologie ?

Este datoria de a face din acest popor român , un popor tare, un popor cult,

și aceasta nu se poate face decît

prin solidarizare de clase, și nu prin ura și sfidarea dintre clase ."

- **prof.N.Corodeanu** : "N-a zis nimeni ură de clasă!"

- **prof.I.Botez** : "**Aceasta este ideologia programului , aceasta este ideologia țărănistă .** (p. 199-200)

I.Botez / 24 aug.

6.) **I.Hudiță (PȚ-Lupu) , discurs la mesaj, 24 , 26 aug.'32**

(DAD, MO 16 , 18, șed. din 24, 26 aug.'32, p.)

[**LD** : este și el unul din **istoricii de profesie** care s-a implicat în politică militantă.

Ar fi interesant dacă... ai emite vreo opinie despre **capacitățile politice ale istoricilor !**

Ca impresie generală, de sigur da ! (motivează, legitimează , decupează, compară, exemplifică, citează, încearcă

un "sistem") Iată : **N.Jorga, George Brătianu ,Al. Lapedatu, Vict.Iamandi, CCGiurescu ,**

Hudiță ,Vict.Papacostea, probabil I.Z.Codreanu - sunt istorici - parlamentari .

I-a ajutat Istoria , sau sunt "dependenți " ?De la caz la caz .Istoria este aservistă susținerii doctrinei în care sunt

înregimentați. În cazul lui Hudiță : "**Țărănismul**"]

Hudiță / 24 aug.'32

▣ Partidul țărănesc

Va trata 3 probleme :

- 1 Care este **semnificația frământărilor de astăzi** ?
- 2 Ce rol are, în aceste întâmplări , **Partidul Țărănesc** de sub președinția d-lui **dr.Lupu** ?
- 3 Să explice **doctrina acestui partid** , în comparație cu celelalte partide din România.

[.....]

Hudiță / 24 aug.'32

▣ Seriile istorice

[Trece în revistă epocile istorice - sclavajul, servajul- vechile regimuri - rev.engleză , franceză , rusă .]

Din ele trage două concluzii : Că societățile omenești au indicatul **sensul net spre care evoluează** :

eliberarea și asigurarea **unei vieți tot mai bune pentru individ , pentru toți oamenii** ;
că etapele de eliberare ale omului sunt **din ce în ce mai scurte** ;

Veacul al XIX / XX a **lichidat vechiul regim** din Europa și a instaurat **regimul democratic -parlamentar**,

avînd doi adversari : / la dreapta , reprezentanții vechiului regim , **cu doctrina corporatistă** ;
 \ la stînga ,socialiștii , cu **doctrina socialistă a lui Marx și Engels** ;

Marx, punînd la baza cunoașterii fenomenelor **concepția materialistă a istoriei**, consideră că

revoluțiile anglo-franceze nu au eliberat individul din p.d.v economic,
ci numai din p.d.v politic și social ,și că **această operă de eliberare** nu poate fi realizată

de societatea burgheză, ci de **clasa proletară, condusă de partidele socialiste**.

Au mai fost și alte " formule " : guvernul de tehnicieni [**lorga**] , < **ritmul nou** > [**georgiștii**]
(căruia un ghiduș de la Iași i-a spus < **Ritm nou din vin vechi** >)

lată deci **regimul parlamentar actual** (cu sistemul consultării masselor , pe bază de sufragiu universal, cu alegeri libere)

încadrat de **cei doi adversari** mai importanți :

doctrina "**statului corporativ** " (care are un reprezentant recent, în Senat, prin M.Manoilescu)
și **formula "socialistă "** .[.....]

Hudiță / 24 aug.'32

▣ Doctrina țărănist-lupistă

[**LD** aş putea să admit deplasarea **PȚ** de la "stînga radicală " spre "centru " ... și, astfel, o reconciliere cu **PNȚ** ?

Greu de spus ! Există o prea mare îmbulzeală spre acest "centru" ...

Aş putea , după autodenunțarea lui Hudiță , să plasez **PȚ în categoria partidelor "radicale "** dar... iar, **este greu de demonstrat** în România aceste granițe sunt greu de trasat !]

Partidul țărănist își face din **teoria " funcției sociale "** , **fundamentul doctrinei sale** , înțelegînd că **principiul libertății individuale** , atît în domeniul material , cît și în cel moral, nu poate fi **admis** decît în măsura în care **el nu jenează interesul colectivității** .

În **nov. 1931**, **PȚ** , sub președinția dr.Lupu, în **Congresul ținut la București, și-a schimbat radical programul**

și l-a pus în conformitate cu **spiritul acestei teorii** .

[**LD** : ohoho ! **ce frază mai are și Hudiță !** Te rătăcești prin hudițele sale ! **Atenție cîte a îngrămădit !**]

" Între **statul corporativ** , deoparte . și între **formula socialistă** , pe de altă parte , **partidul nostru** , atașat profund regimului parlamentar , socotesc că , **radicalizînd statul în întregime** , în toate direcțiile,

noi suntem în stare să traversăm , cu regimul actual ,
această ultimă perioadă din liberarea omului , liberarea economică,
fără să recurgem la formula socialistă ,
pentru motivul că noi punem la baza metodelor noastre tranziția lentă , cu respectarea libertăților individuale , care trebuie să recunoaștem că este cea mai importantă cucerire în lupta grea de liberare a individului ,
din Antichitate și pînă azi, și nu ne putem juca cu dînsa,
oricît ne-ar prezenta nouă socialiștii , de agreabilă, perspectiva unei dictaturi a proletariului , care ,
în fond, oricît de scurtă ar fi ea, nu e mai puțin adevărat că presupune suprimarea libertății individuale ,
pentru un timp cel puțin."

- **Teodor Rosnovan** : Numai o singură întrebare Este o neînțelegere .Noi, Social-Democrații, nu suntem adepții dictaturii proletariului.

- **Hudiță** : Îmi pare bine de această declarație a d-voastră

- **Rosnovan** : Diferența dintre noi și bolșevici vine tocmai din aceasta , că noi suntem contra dictaturii

și pentru democrație. Dacă noi vom avea majoritatea, iar minoritatea se va opune hotărîrilor luate ,

atunci vom întrebuița imediat dictatura, [!?!] ceea ce e democrație .

- **Hudiță** : Îmi permit să iau act cu plăcere de această declarație.

- **I.Inculeț** : Foarte frumoasă mărturisire.Ar fi interesant ca și conducerea partidului d-voastră să facă această declarație.

- **Hudiță** : Dle deputat Rosnovan , iau act de declarația pe care ați făcut-o că PSD din România

este contra dictaturii proletariului .Pe lîngă simpatiile pe care le am pentru această mișcare ,

adaug astăzi un element nou. [...] dar tare mă îndoiesc dacă această declarație este în spiritul doctrinei dvs.

aceasta vom vedea-o însă mai tîrziu, cu altă ocazie." (p. 394)

[LD : mi se pare că a văzut-o , după '48, cînd cred că a făcut pușcărie] [.....]

- **VTPrelipceanu** (LANC) : Față de îmbunătățirile pe care le aduceți d-voatre, pentru țărani, nu vi se pare că partidul dvs. ar trebui să se numească mai curînd radical-socialist, nu țărănist ?

Și nu vi se pare că denumirea de țărănesc are numai un caracter electoral ?

- **I.Hudiță** : "Nici un caracter electoral.Numai prin faptul că noi punem , în mod principal, în programul nostru

puncte de legătură cu ridicarea situațiunii materiale a țărănimii ,

noi ne justificăm cu prisosință această titulatură de partid țărănesc " (p. 400)

[.....]

▣ Proletarii

"În ce privește muncitorimea , partidul nostru își însușește întregul program de revendicări profesionale ale ei,

cu principiul celor **8 ore de muncă** , introducînd la fel în programul nostru problema asigurărilor sociale , pe care dorim s-o extindem la toată lumea muncitoare." [.....]

Hudiță / 24 aug.'32

▣ PSD

... în ședința trecută, precizase cele două principii ce-i separă ; însă un soc.-dem. a afirmat că nu este adeptul luptei de clasă...

- **I.Mirescu** : Ca scop în sine...

- **I.Hudiță** : " deși eu mă îndoiesc profund că acest lucru este în spiritul ortodox al marxismului dumnealor.

Nu rămîne , deci, decît **un singur principiu fundamental care ne desparte** , și anume : noi, PȚ, dacă **nu considerăm proprietatea sacră și inviolabilă**, așa cum a decretat-o revoluția engleză de la sfîrșitul sec.al 17-lea, și cea franceză de la sfîrșitul sec. al 18-lea , noi **privim proprietatea [...]** numai **sub unghiul teoriei funcțiunii sociale** , și nu al concepției individualiste , **nu suntem însă de acord**, nici **cu doctrina Partidului Socialist** , în ceea ce privește considerația că **ultima formă** la care tinde să ajungă producția , în mod necesar, **este forma colectivistă. "**

- **I.Mirescu :** " Hotărît că da ! **Noi nu suntem țărăniști, suntem socialiști "**
- **Hudiță :** Evident acesta este p.d.v. al d-voastră .[...] **în domeniul politic și sociologic noi nu afirmăm nici un principiu dogmatic** sau **adevăruri de acestea dogmatice** în care noi - și eu personal - **nu credem deloc.**" Afirmația dvs. face parte din această categorie.

În orice caz, **Partidul Socialist este un partid serios**, care **are un program, o doctrină** ; are în spate **o puternică realitate : muncitorimea industrială.**

"Depinde de noi , partidele burgheze , țărănești, dacă vom ști să înțelegem adevăratele interese ale țărănimii , și vom reuși să le realizăm, dacă social-democrația , sub forma unui socialism agrar , nu va reuși mîine, să se apropie de aceste masse țărănești , neglijate de noi " (apaluze la PȚ)

Acest fenomen a început deja în Franța să îngrijească nu numai **partidele de dreapta**, dar **și pe cele de stînga**, ca **Partidul Republican- Socialist sau Radical -Socialist**, și **elemnte de stînga** , ca **Daladier , Herriot**, care sunt **preocupate serios de acest fenomen** , **apropierea socialismului francez de o mare parte din țărănimea** , care nu a fost satisfăcută în întregime prin programele acestor partide de stînga. " Atît a avut de spus despre Partidul Socialist .

- **I.Mirescu :** "**Cu vorbe nu o să țineți țărănimea legată de d-voastră.**" (p. 444)
Hudiță / aug.'32

7.) ACCuza (LANC) , discurs la mesaj, 30 aug.'32

(DAD, MO. 19, șed. din 30 aug.'32, pp 497-507, p. 498)
[.....]
O doctrină este"o învățătură bazată pe cercetări științifice și corespunzătoare nevoilor generale ale unei nații. "
Dar ... în Parlament ... nici un partid - nici PNT , nici PNL - nu au doctrine !
În Parlament doar **2 grupări au doctrină** :
1) Gruparea jidanilor
2) Gruparea socialistă , bazată pe doctrina jidănească a lui **Karl Marx.**
[.....] ACCuza / 30 aug.'32

8.) Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 31 aug.'32

(DAD, MO 20, șed .din 31 aug.'32, pag. 536 - 538)
[LD : ședința este condusă de Dinu Simian , vicepreșed. Camerei . Rădăceanu face o expunere sintetică
a doctrinei socialiste, lansînd formula **"stat muncitoresc-țărănesc "** , pe care o contrapune **" statului țărănesc "** , formulă lansată de PNT .
Este lăsat să-și expună argumentele , fără întreruperi, fără polemici , fără contraargumente,

deși atacă formula țărănistă, afirmându-și crezul în revoluție, distrugerea capitalismului, viitorul socialist.

Tratamentul diferă de cel aplicat liberalilor , de către PNȚ.

Să fie asta expresia siguranței cu care era clamat "nepericolul " socialist în România ?

Sau expresia începuturilor "marxiste " ale țărăniștilor ?

Exceptând respingerea colhozurilor, nu se deosebește prin nimic , ca doctrină, de comuniști .]

LD : meditează privind acest " țărănișm -socialist " : era o expresie electorală , avînd în vedere pondrea țărănilor la vot ?

era oferta unei "tutele" pe care toate partidele au aplicat-o acestei clase , incapabilă de organizare partidistă ?

să fie răscoala - unica formă de luptă politică a țaranului român ?]

Rădăceanu / 31 aug.'32

▣ Guvernul Vaida

▣ Statul "țăărănesc"

" Dacă mai iau cuvîntul la discuția Mesajului, în numele Partidului Social -Democrat ,o fac fiindcă

în discuția care a urmat aici , ca și în discuția care a avut loc la Senat, asupra declarației ministeriale ,

s-a pus o problemă pe care noi o considerăm foarte importantă și față de care noi vrem să ne prezentăm atitudinea.

" Declarația ministerială , citită de d.prim-ministru Vaida -Voevod, pune și ea această problemă ,

însă numai enunțînd cuprinsul ei, fără a o formula în mod precis.

Această declarație , de fapt, era o înșiruire a tuturor legilor și reformelor prin care guvernul actual speră că va putea să atenueze , și în cele din urmă , să rezolve, greutățile enorme prin care trece actualmente statul român.

" Noi nu vom tăgădui că între aceste legi și reforme anunțate , sunt multe utile, unele democratice ,

cerute de împrejurările vremii.

Dar dacă privim în ansamblu declarația guvernului , trebuie să constatăm că ea constituie , în împrejurările excepționale ale crezei de astăzi, un sistem de paleative ineficace , care

ocolesc tocmai adevărata problemă ,

despre care trebuie vorbit, și pe care am s-o ating astăzi." (p. 536)

Rădăceanu / 31 aug.'32

▣ Criza economică

" Criza în care trăim noi , iată faptul de la care trebuie să pornească orice politică, orice preocupare economică, orice preocupare de ordin sociologic și istoric,

dar pe lîngă guvernul actual , în declarația sa, a trecut fără să o vadă, fără să tragă consecințele rezultate

din zguduirea extraordinară a însuși sistemului capitalist, zguduire care ne-o demonstrează evenimentele naționale

și internaționale de atîta vreme.

"Nu am putea discuta acum dacă criza în care ne zbatem noi , ca și întreaga Europă ,

este o criză finală a capitalismului,

menită să deschidă drumul , chiar acum, spre o nouă formă de organizare socială și economică,

sau este o simplă criză capitalistă , din cele obișnuite, așa cum au mai fost și poate vor mai fi ,

care va trece pentru a face loc unei **noi perioade de prosperitate capitalistă** .

Nu este cazul să discutăm asta acum.

"De altfel, pe noi **nu ne poate preocupa atît formularea teoretică, cît atitudinea practică** pe care **trebuie să o ia în primul rînd guvernul** chemat să scoată țara din impasul în care a pus-o această criză. "

Rădăceanu / 31 aug.'31

▣ **Guvernul Vaida**

" Dacă examinăm **politica pe care guvernul o anunță prin declarația ministerială**, noi trebuie să constatăm că

această politică nu iese din comunul politicii burgheze de pînă acum,
nu îmbrățișează soluții de curaj, care să treacă dincolo , să deschidă drumuri spre un viitor nou al societății românești ; este, cum am spus adineauri, **un sistem de paleative** , menit să cîrpească aici, să cîrpească dincolo,
dar în definitiv **să lase neatins edificiul actual al vieții economice capitaliste.**

El nu va intra în analiza legilor propuse ; a făcut-o prietenul **Mirescu** , arătînd caracterul hibrid,
insuficient și ineficace , a reformelor propuse.

Rădăceanu / 31 aug.'32

▣ **Țările agrare .**

" ...**dacă această criză** este izvorîtă din sistemul capitalist , **aceasta nu înseamnă că ea este restrînsă numai asupra Apusului capitalist** , unde capitalismul , sub forma sa industrială , a reușit să domine întreaga viața economică , unde el a reușit să transforme majoritatea populație , în salariați."

" **Faptul că țările înapoiate** din p.d.v.capitalist și industrial , **sunt țări preponderent agrare**, încă **nu face din ele țări capitaliste sau semicapitaliste.**

Capitalismul și agricultura nu sunt noțiuni care se exclud.

Dimpotrivă, **capitalismul a pus stăpînire și pe agricultură și silește agricultura** , întocmai cum silește și producția industrială, **ca să lucreze în beneficiul lui.**

În aceeași zi [31 aug.'32] cu ocazia discutării proiectului de **lege pentru ridicarea taxei de import asupra**

grîului, a avut ocazia de a atinge aspecte din exploatarea capitalistă a agriculturii . [...]

" În asemenea condiții , desigur că și **criza din Țara Românească** trebuie privită sub **aspectul ei specific capitalist.**

Evident, ea a fost enorm accentuată prin regimurile de jaf , corupțiune și de incapacitate , care s-au perindat la cîrma acestei țări și **care au adăugat** exploatării capitaiste a muncitorilor, țărănilor și a tuturor păturilor producătoare , **exploatarea politicianistă a averii publice, în folosul particular,**

împotriva intereselor generale ale statului , ca și ale poporului întreg. Aceasta a agravat caracterul crizei , fără însă ca să-l determine. **Criza de care suferă Țara Românească, este o criză capitalistă, izvorîtă din sistemul capitalist.**" (p. 536)

Rădăceanu / 31 aug.'32

▣ **Țăranul**

" **Care este soarta țărănimii** , a principalului suport al agriculturii , a singurului suport al agriculturii ,

dacă ar fi după dreptate ? Desigur că **ea trăește liberă pe glia ei ;**

nu există **nici o relațiune formală de dependentă față de patron**, față de un capitalist.

Dar chiar d-voastră ar trebui să vă amintiți de **programul Partidului Țărănesc de la Iași**, care făcea **unele incursiuni în domeniul analizelor marxiste** , și care vorbea de

dominațiunea mijloacelor

așa zise de circulațiune , de către capitalism , dominațiunea care caracterizează și determină **exploatarea țărănimii**

muncitoare de către capitalism. ((: S-a uitat acest lucru de către Partidul Național-Tărănesc ?

((:Nu știu dacă a fost cîndva în conștiința lui această formulare , din care ar fi trebuit să rezulte caracterul de clasă al partidului, și care ar fi trebuit să-l îndrume către o politică de clasă a celor ce muncesc, împotriva celor care exploatează ,

dar în această formulare era cuprins **acest mare adevăr** , că **produsul muncii țărănești ,este apropiat,**

pe de o parte , de către capitalul care organizează **comerțul intermediar** între producători și consumatori,

pe de altă parte , la **capitalul uzuar [cămătăria]** , a cărui exploatarea a fost atît de crîncenă , încît pînă și **un guvern atît de reacționar** , atît de puțin dispus ca să cedeze intereselor populare ,

ca guvernul tehnicienilor [Iorga -Argetoianu] , a fost silit să vină cu legea conversiunii ,

lege pe care noi nu putem să o vedem altfel decît ca o **lege cu caracter social** , menită să vină în ajutorul

unor pături producătoare care au fost **exploatate** în munca lor de către **capitalul cămătăresc.**" (p. 536)

(aplauze la PSD)

Rădăceanu / 31 aug.'32

▣ **Pace, dezarmare !**

[...] Este deci **o criză care trebuie combătută cu mijloace anticapitaliste** - și aceasta nu este suficient -

cu mijloace care să arate un drum și dincolo de acest sistem capitalist,

care a adus lumea în **suferința groaznică** , pe care o oglindesc ziarele zilnic, care a creat **o sută de milioane** suflete de **populație șomeră** , care **a paralizat viața economică a globului** întreg, care a semănat **mizeria în toate păturile populației** , care a dus pînă la **extrema anarhie de producție**, pînă la extrema luptă de concurență între țări,

care a creat **primejdia războaielor**, care se anunță amenințător pe firmament și față de care **nici o înarmare** făcută pe spinarea unei țări înflămînzite și **nici o tiradă patriotică** de la această tribună ,

nu poate ajuta , decît numai **hotărîrea fermă de pace** , hotărîrea fermă de înțelegere cu toate popoarele ,

hotărîrea fermă de a lucra pentru **dezarmarea internațională , simultană, a tuturor popoarelor** ,

pentru ca conflictele dintre țări să poată fi rezolvate **pe calea arbitrajului obligatoriu.**" (p. 537)

(aplauze la PSD)

Rădăceanu / 31 aug.'32

▣ **Stat țărănesc ?!**

[LD : marxist în toată regula, Rădăceanu se ferește, totuși, să-și eticheteze doctrina ca marxistă.]

" Totuși, d-voastră **ați venit cu o soluțiune** ce vă pare salvatoare , cu o soluțiune care trebuie să aducă societății prefacerea esențială, pe care toată lumea o așteaptă și a cărei necesitate o simt toți, **ați venit cu formula statului țărănesc.**

Stat țărănesc ? Formula este frumoasă , sună frumos într-o țară de țărani ,

însă mi se pare că **este cam lipsită de conținut istoric și sociologic.** Cum poate să existe un stat țărănesc ?

Un stat țărănesc , prin predominarea clasei țărănești în politica țării , **nu ar putea să existe atîta vreme cît există dominația clasei burgheze.**

" **Capitalismul** , însă , cu toate că , în cele din urmă , a dus la criza economică , la dezastrul de astăzi ,

a adus și un progres în istoria omenirii . _El reprezintă **industria modernă** și aceea **intensificare**

a vieții economice , care caracterizează societățile de astăzi.

De sigur , el reprezintă totodată , și exploatarea aceasta neomenoasă și , în cele din urmă ,

pericolul dezastrului care ne amenință. "

((: "Dar dvs , **cînd vorbiți de stat țărănesc** , îmi închipui că **nu vă puteți îndrepta împotriva acestui factor de civilizațiune , care este industria** , care este **viața economică modernă** , **ci puteți să vă îndreptați numai împotriva modului de producție capitalist** , împotriva faptului că acest factor economic formidabil , care este industria ,cu tot angrenajul care îi este legat , **nu este în slujba colectivității , ci în slujba unei infime minorități** care știe să adune bogății , care știe să-și asigure **o plus valută** din munca tuturor - și a muncitorilor și țăranilor.

((: Așa **ca o luptă contra capitalismului , nu ca o luptă contra industriei** - se mai poate înțelege luptă țărănească

într-un stat țărănesc.Eu mă întreb însă : **aceasta este intențiunea d-voastră ?**

" Iarăși sunt silit să amintesc discuțiunea , care a avut loc astăzi la **legea pentru scăderea taxei** de import la grîu ,

d-voastră , **ca partid care vă numiți țărănesc , urcați prețul produselor** ,

veniți și faceți înlesniri pentru clasa țărănească ; este foarte frumos.

((: Dar **cîtă vreme dăinuește sistemul capitalist** ,toate îmbunătățirile , toate reformele și toate măsurile pe cari le-ați lua , **nu pot veni în folosul țăranilor** , fiindcă **puterea economică este în mîna burgheziei** , în mîna capitalismului , și face imposibil ca eventuale măsuri , să fie într-adevăr în folosul țăranilor "

" ...dacă s-ar urca prețul grîului și mai mult , ar fi foarte greu de prevăzut **cît va încasa producătorul și cît va curge** ,

sub diverse forme , **în buzunarul capitalismului , ca intermediar , morar , brutar , cămătar** ș.a.m.d." (p. 537)

Rădăceanu / 31 aug.'32

▣ **PSD : Stat muncitoresc- țărănesc.**

▣ **Societatea socialistă.**

[LD : este regimul pe care Rădăceanu l-a dorit și slujit după 1944 , și este f. greu de făcut vreo deosebire doctrinară față de PCR . Se leagă complet]

" În acest caz , însă , **nu putem să ajungem la un stat țărănesc , ci numai la un stat muncitoresc-țărănesc**

fiindcă **dominațiunea de de exploatare a capitalismului** nu poate fi combătută decît , în primul rînd ,

de **clasa muncitorească orășenească** , ale cărei trupe de **avangardă** sunt organizate în **Partidul Social Democrat** .

El este principalul , cel mai vajnic luptător contra capitalismului ; **el este factorul chemat de însăși dezvoltarea istorică**

să ducă această luptă de prefacere a capitalismului în societate socialistă.

Și dacă este vorba ca și **clasa țărănească** să fie emencipată de exploatarea capitalismului , atunci **lupta ei de emancipare nu poate să fie dusă alături de burghezia care o exploatează ,**

nu poate fi dusă sub forma armoniei de clasă , pe care d.voastră o preconizați ,

ci poate fi dusă numai **în forma luptei de clasă revoluționare** ,

alături de muncitorimea organizată , împotriva capitalismului " (**aplauze la PSD**)

"Iată cum vedem noi această problemă și o vedem **nu numai în ce privește latura aceasta**

agrară a politicii de stat, dar și în ce privește **întreaga politică socială** ; toate manifestările de **viață ale societății** și ale statului

trebuie să tindă **spre acest țel pe care îl indică însăși istoria** , dar pe care îl indică , mai mult decât orice,

suferințele și mizeria omenirii de astăzi.

" Va trebui să se facă **o politică de socializare în industrie** , o politică de **socializare în comerțul produselor agricole**,

o politică de **cooperatie în producția agrară**, fiindcă **colectivizarea forțată după modelul bolșevic**, ar trebui să se lovească nu numai de **împotrivirea populației țărănești**, dar și de **imposibilitatea lor de a aduce la un rezultat practic**.

"Trebuie dusă **o altă politică , mîntuitoare, revoluționară** , **nu politică de cîrpeală a sistemului burghez**,

ci o politică deschizînd **drum liber evoluției** și asigurînd posibilitatea unei **tregeri cît mai pașnice , cît mai democratice**, și cît mai sigure, în același timp, **spre formele de viață ale societății socialiste**, singura care poate să asigure omenirii astăzi , cea pîine de toate zilele , pe care capitalismul de mult nu o poate asigura unei imense părți din omenire. " (p. 537)

Rădăceanu / 31 aug-'32

▣ **Partidul Național Țărănesc**

" D-lor deputați , **d-voastră din PNTJ de sigur că aveți intenții bune** - și le-ar avea oricare partid și oricare guvern , în fața acestei suferințe generale , în fața acestei stagnări groaznice, a oricărei vieți economice - **și nu vi le tăgăduiesc**.

Dar, deși , d-voastră , **reprezentați un flanc stîng al partidelor burgheze din România** ,

suferiți totuși de **același defect , de care suferă toate partidele burgheze** , anume sunteți **reprezentanți ai interesului capitalist** , reprezentanți **ai sistemului capitalist** actualmente în vigoare.

Aceasta **vă împiedică de a vedea drumul** spre care tinde omenirea, drum în care trebuie văzută salvarea ei

și **vă împiedică de a da soluțiuni** cari ar putea să deschidă acest drum, ca să facă **dintr-o parolă o realitate** .

dintr-o dorință , o evoluție reală a acestei societăți.

" D-voastră **vorbiți de stat țărănesc**, ((: dar **lăsați neatins monopolul burghez** asupra mijloacelor de producție și asupra mijloacelor de circulație. **Vorbiți de stat țărănesc**, ((: și **lăsați țărănimea sub exploatarea capitalistă**.

Nu poate să existe un stat țărănesc cu burghezi ; poate să existe numai **un stat burghez-capitalist** , clădit pe spinrea muncitorilor și pe spinarea țăranilor." (p. 537)

Rădăceanu / 31 aug.'32

▣ **Partidul Social- Democrat**

" Noi, însă , **PSD, înțelegem care este datoria momentului** ; noi putem **să citim semnele vremii** ;

noi putem să ne dăm seama care este **soluția crizei actuale** ,care este **calea** pe care trebuie s-o apuce

clasa muncitoare , țăranii și muncitorii uniți pentru mîntuirea lor." (p. 538)

Rădăceanu / 31 aug.'32

▣ **LANC -ACCuza**

" Aceste masse vor înțelege că **problema zilei de astăzi**, **nu este, cum spunea d.Cuza**, ieri , **ca de la o Românie** , care a fost **asevită Evreilor**, **să ajungem la o Românie** care să fie numai **a Românilor** .

Nu este aceasta chestiunea și nu pot să înțeleg cum poate fi pusă astfel, cum se poate susține că **Evreii** , fiindcă au fost în unele regiuni agentii principali ai

capitalismului,
să fie identificați cu capitalismul însuși, și ca **această diversiune**, în loc ca principalul vinovat, capitalismul,
indiferent de culoarea lui, de naționalitatea lui, să primească lovitura,
să primească lovitura, în locul lui, o națiune, în cea mai mare parte și ea muncitoare și exploatată,
iar **capitalismul să scape neatins** de această nemulțumire a masselor, care este justificată, dar care este îndreptată cu totul greșit, **prin curentele antisemite, reprezentate aici în Camera**

:" Nu mai vorbesc, că tocmai pentru **aceia cari se intitulează <Naționaliști>** la orice răspîntie,
este **o dovadă de lașitate**, cînd, aflîndu-se în fața unei națiuni, care este **o minoritate foarte mică** în această țară,
nu au încredere în forțele vitale ale acestui popor, care poate să conviețuiască, dîndu-le toate drepturile, **cu toate națiile cuprinse pe pămîntul țării.** "
- **VTPrelipceanu** (LANC) : Este de reținut că din apărător al muncitorilor, v-ați transformat în apărător al jidanilor. Spre surprinderea noastră ! " [**LD : se vorbise de antisemitismul de tinerețe al lui Rădăceanu**]
- **Rădăceanu** : " Aceasta o rețineți dvs cu mijloacele dvs de reținere ! De altfel, **da, eu apăr o națiune atacată pe nedrept.**
Și, în orice caz, **formula nu este aceea pe care o predică d.Cuza**, cu atîta ură și întunecime de spirit,
ci **formula este** : dacă din **România**, care este a capitaliștilor și a boierilor,
vom ști **să facem o Românie a muncitorilor și țăranilor**. Ori, noi, pentru această Românie vom lupta. " (p. 538)
Lot.Rădăceanu / aug.'32

9.) **V.Rădulescu (PNT, Raportor la Adresă), discurs conclusiv, Camera, 1 sept.'32**

(DAD, MO.21,șed. din 1 sept.'32, p. 582-596)

Intervenții în discurs : **Inculeț, Mihalache, IZCodreanu, IGDuca** ș.a.

[LD : este un doctrinar "țărănist" . În locul argumentelor și analizei aplicate celorlalte partide (doctrine, programe, politici ,) el recurge la întrebări retorice, persiflări, etichetări.

Denotă fie aroganță, fie incopetență, fie simplitate.

Este în schimb, un fervent susținător al **regimului parlamentar**, al rolului ce revenea **majorității parlamentare**

în mecanismul politic de guvernare, ceea ce confirmă **ponderea acesteia în doctrina PNT**

Discursul este un rechizitoriu vehement la adresa PNL-ducist]

[.....]

V.Rădulescu / 1sept.'32

▣ **Partide - Regim parlamentar**

[LD : clasificare arbitrară, aș spune mioapă, dacă poate susține că PSD reprezenta o "realitate politică",

iar ... LANC și Garada, nu ! Nu este singura eroare.

Grav este că o spunea la tribuna parlamentului și că vorbea în numele PNT !]

☞ **Regimul parlamentar** se găsește într-o **situație falsă** și trebuie transformat dintr-o ficțiune, în realitate.

Care este atitudinea partidelor politice ?

/ "[...] **două partide**, cari din p.d.v. al forțelor lor, **constituie într-adevăr realități politice** :

PNL și PSD .

Ambele partide "**se găsesc astăzi pe temeiul regimului parlamentar, fiindcă nu pot altfel**"

[?!?]

" Ce a însemnat acea **declarație a d.lui Mirescu**, pe care **socialiștii o fac pretutindeni**,

ubi et orbi,

că se mulțumesc de nevoie cu un program minimal,
dar își pun speranțe în realizarea unui program maximal, pe care opinia publică nu-l
primește ?"

[.....]

V.Rădulescu / 1 sept.'32

▣ **Doctrina PSD : " Pacifismul " , "dezarmarea"**

A vorbit despre **programul minimal și maximal al PSD**

Recunoaște că **PNȚ este "aproape alături " de programul lor minimal.**

Mirescu a pledat pentru **grija față de agricultură .**

- **Mirescu** : " Dvs credeți că **ați monopolizat toate interesele agriculturii** , în această țară.
- **Ernest Enne** : " În orice caz, **nu d-voastră reprezentați interesele agriculturii.**"
- **Mirescu** : " Credeți dvs. că PSD sunt strict rezumate **la masele muncitorești de la orașe ?**
"
- **V.Rădulescu** : " [...] dar noi **vă mulțumim** că în această operă grea de ajutorare a agriculturii,
sunteți alături de noi.

Dar nu putem să vă urmărim în acțiunea d-voastră , atunci când **ne dați indicațiuni**
să luăm miliardele de la armată , să le dăm agriculturii.

Pe acest drum nu vă putem urmări " [**LD : sens de " urma "]**

- **Mirescu** : " Găsiți un altul " (**întreruperi la PNȚ**)
- **V.Rădulescu** : " Suntem **alături de dvs.**, în **dorința nestrămutată** , pe care **o afirmăm și noi**
ca și d-voastră ,

în fiecare zi , **a păcii universale** și **stăm și noi pe acest teme** ,

(: dar **mai știm , din istorie** , că **această pace universală nu este un cuvânt nou** și

că din timpul lui Enric al IV-lea s-a vorbit de o **Societate a Națiunilor** ,

și că **în timpul revoluției franceze**, expresiunea **Société des Nations** apăruse deja.

Noi mai știm că **filozoful Kant** a scos **o carte despre pacea eternă** , în care vorbea exact

în termenii în care se vorbește și astăzi de ea, ceea ce **n-a împiedicat Germania**,

apropoape după 150 de ani,

să facă războiul pe care l-a făcut."

(: " În aceste împrejurări și **dat fiind ceea ce se petrece în jurul nostru** , atunci când eu nu citesc
, ca altă dată,

numai știrile din gazete , referitoare la **marile manevre gemane și rusești** , și văd în gazete
astăzi vorbindu-se

de **marile manevre elvețiene** , aceasta d- lor, **este un simptom pentru ziua de mâine .**

În aceste condițiuni , **noi nu ne putem lăsa descoperiți și nu putem lua nimic de la aramă.**

Aceasta nu însemnează însă că nu suntem datori să facem această afirmație a unei

credinți nestrămutate

că **suntem alături de dvs. în credința aceasta** , că dacă **generațiile** de pînă acum n-au
cunoscut realitatea

lucrurilor , cel puțin în urma **ultimului război**, prin marile suferințe , prin flăcările uriașe ale
acestui război,

nădăjduim că s-au putut limpezi și **mințile oamenilor și zările infinite ale cerurilor**,

ca să putem vedea cu ochii noștri de astăzi **deviza** , care va sta totdeauna deasupra

generațiilor ,

că **pacea este condițiunea fundamentală a progresului omenesc.** " (**aplauze prelungite**
la PNȚ) (p. 588)

V.Rădulescu / 1 sept.'32

10. **Teodor Roznovanu** (PSD - "fracțiune parlamentară ") , Comunicare: Bucovina ,

14 sept.'32

(DAD, MO 27, șed. din 14 sept.'32, p. 835)

[LD : vorbește în numele "fracțiunii parlamentare a PSD , ridicând problemele Bucovinei .
Nu știi dacă Grigorovici a mai candidat.Nu este în Parlament și regret]

1. Criza economică ; industria forestieră distrusă ; mizerie și sărăcie ; după 1918, **nimic pentru populație** (drumuri, poduri, etc.)
 2. Somajul - proporții mari ;
 3. Tărănimea - nemulțumită de aplicarea reformei agrare ;
 4. Legea naționalității (1924) alăsat mulțioameni fără cetățenie ;
 5. Minoritățile etnice (mase compacte în Bucovina) li s-a luat dreptul de instruire , administrație , judecată , în l.maternă ;
 6. Scăderea rentabilității culturii de sfeclă - vitregit tratată ;
 7. CEC -Cernăuți - distrusă de o echipă incompetentă a PNȚ ;
 8. Banca regională - transformată în bancă liberală ;
 - 9 Despăgubirile de război - încă neplătite
- În conformitate cu criticile aduse, propune măsuri speciale pentru Bucovina (10 puncte)
Teodor Roznovanu / 14 sept.'32

11.) **Lotar Rădăceanu , discurs la Legea controlului averii și apărării onoarei , 23 sept.'32**

(DAD, MO 33, șed. din 23 sept.'32 , p. 1182- 1183)

- **L.Rădăceanu** : Dacă într-un alt Parlament , din altă țară , s-ar fi prezentat o asemenea lege, el ar sîrni nedumerire și o întrebare legitimă : De ce mai este nevoie de o lege specială pentru controlul averilor ,
dacă **legislația penală** oferă destulă posibilitate pentru a lovi în orice modalitate ilicită de a dobîndi avere,
mai ales **pe spinarea și în paguba statului.**

" În parlamentul nostru , însă , **legea aceasta este foarte bine venită ca principiu...**

- **V.Georgescu - Bîrlad** (PNȚ) : Nu există în legile noastre asemenea dispozițiuni.
- **V.T.Prelipceanu** (LANC) : Nu există în legile noastre dispozițiunea decît pentru faptele precise, penale.

Aici este vorba de o prezumție : că aceia au luat din patrimoniul statului. **Trebuia o lege specială.** (p. 1183)

Rădăceanu / 23 sept.'32

▣ **Specificul regimului capitalist român :**

▣ " **Forme fără fond** " ; **acumulare primitivă**

- **Rădăceanu** : Asta a spus și el , fiindcă " există în **Țara Românească** o serie de **probleme politice specifice** ,

care au răsărit din **evoluția specială a României** -deosebită de evoluția altor țări -

în deosebi **sub regimul capitalist , în epoca modernă.**

Aceste probleme politice ,[...] nu sunt puse numai de noi, de partide, de oamenii politici.

Ele sunt cercetate de știință, de istoria socială. S-a ajuns , în această privință [...] la afirmări cari au găsit aprobarea unanimă.

Cînd, la începutul veacului trecut , **România** a trecut de la formele de viață feudală, la formele moderne de organizare burgheză capitalistă a societății , este un fapt în deobște cunoscut că **introducerea aparatului de stat burghez a premers dezvoltării structurii economice capitaliste de bază.**

Așa încît, **acest aparat de stat**, expresiunea formală a unei vieți moderne burghezo-capitaliste, **a fost plantat la noi pe o bază feudală înapoiată.**

Rădăceanu / 23 sept.'32

▣ **Politicianism**

▣ **Fanariotism**

[LD : din amalgamarea **teoriilor conservator-junimiste** (a formelor fără fond) **cu teoriile gheriste** (neoiobăgia)

Rădăceanu ajunge la **enunțuri radical -generalizatoare**, privind **caracterul ilicit și jefuitor al clasei politice românești**, care a determinat "**specificul**" **României moderne**.

Este interesant că, din acest p.d.v., se întâlnește cu **Madgearu**, dar își ia argumente și de la **Șt.Zeletin**.

O face selectiv, **prezumțios**, numai pentru a-și argumenta teoria.]

"**Statul capitalist** și formele exterioare de viață burghezo-capitalistă nu puteau avea, prin urmare,

o funcțiune corespunzătoare lor. Cu atît mai puțin a putut să aibă o funcțiune politică burghezo-capitalistă,

clasa stăpînitore care mînuia acest aparat : **partidele și guvernele**.

"De aceea, din această lipsă de funcțiune, pe de o parte, **s-a dezvoltat fenomenul social** pe care

d.**Rădulescu -Motru** [LD : **ex- conservator, devenit PNT**] l-a calificat, spre deosebire de politică, **< politicianism >**.

În timp ce **politica este o reprezentare legitimă** a unor interese de clasă, despre care oricine poate să aibă orice părere, dar care sunt legitime prin însăși caracterul lor de interese de clasă,

politicianismul care și el -evident - poate să aibă la bază interese de clasă, înseamnă **aservirea unor scopuri de îmboșgățire personală și de clică**.

Politicianismul - în acest înțeles - a venit să se substituie funcțiunii economice burghezo-capitaliste,

pe care nu putea să o aibă clasa conducătoare în România și nici statul burghezo-capitalist, în această epocă a dezvoltării noastre moderne.

Desigur, că și o tradiție mai veche a contribuit la acest rezultat.În special **tradiția fanariotă**,

cînd domnii își cumpărau demnitățile la Poartă, cînd slujbele interne erau de vînzare, cînd, prin urmare,

fiecare demnitar, de la domn pînă la cel mai mic slujbaș, avea interes **să recupereze suma de cumpărare**,

prin fel de fel de mijloace, de cele mai multe ori **ilegale și ilicite**.

Dar, din p.d.v. istoric, fără îndoială, că **evoluția prematură a aparatului de stat burghezo-capitalist**,

a statornicit **pentru evoluția modernă a României**,

ca **un principiu dominant al clasei conducătoare și al partidelor de guvernămînt, exploatarea puterii de stat în interes personal, în folosul de clică**,

ceea ce, în termeni populari, înseamnă **jaf în averea statului, furturi și fraudă ! "**

/ **D.Madgearu**, în discursul la Mesaj, arată și el acest fapt, care acum nu constituie numai o afirmație a noastră, socialistă, ci este un fact unanim recunoscut de sociologie.

Dumnealui spune clar că, pînă la crearea băncii de emisiune, pînă la crearea politicii protecționiste,

pînă la crearea rețelei de bănci și a unui început de industrie,

< singurul mijloc de acumulare primitivă de capital

în România, era exploatarea directă a statului, în toate formele cunoscute >

fiindcă, din industria care lipsea și din industria care era în fașă,

nu se putea acumula capitalul trebuitor unei vieți economice moderne . "

/ **Ștefan Zeletin** , în studiul apărut în "Independența Economică " (1922) , a făcut unele reflexiuni asupra acumulării primitive a capitalului în România. El evalua la pe puțin **10 miliarde de lei** ,

suma de care **fusese păgubit statul român** , după încheierea păcii, pînă la acea dată
În concluzie el spunea : < Rămîne deci , mai presus de orice îndoială , că **imensa parte a capitalului român**

a fost însușită din veniturile statului , pe căi ce vin în conflict cu principiile de drept și de morală . >

[LD : atenție LD !]

" Dar , dacă **sunt păreri că acest fenomen se constată în toate țările, [!?!]**
noi, socialiștii , suntem de părere că avem de a face cu un fenomen specific românesc
aceasta fiind o chestiune de doctrină , care nu ne poate preocupa aici." (p. 1183)

Rădăceanu / 23 sept.'32

▫ **Sistem oligarhic.**

▫ **Regim autocrat politicianist**

[LD : consecvent politiciii socialiste a epocii [vezi Șerban Voinea !] ,el duce argumentația pînă la ultime consecințe,
depărtîndu-se de subiectul legii aduse în discuție, folosind-o ca pe un pretext pentru a-și prezenta doctrina]

" În orice caz, dacă pentru România , **controlul averilor constituie o problemă politică**, a cărei importanță nu poate fi tăgăduită, **explicațiunea trebuie căutată în toată evoluția României moderne**

și în **sistemul oligarhic politicianist** pe care l-a creat această evoluție , nu din voința oamenilor, ci sub înfrîurirea evenimentelor istorice , care ele au determinat aspectul actual al României.

"Exploatarea statului, abuzul de putere pentru îmbogățirea clasei conducătoare -

acesta era și este

aspectul economic al **sistemului politicianist din România**.Lui îi corespunde în mod perfect un aspect politic.

" **Regimul nostru constituțional** , cu toate formele sale democratice, cu toate formele sale parlamentare ,

este un regim autocrat. Puterea nu pornește de jos în sus, ea pornește **de sus în jos**,

și **poporul**, ca purtător formal al suveranității naționale, nu este chemat să indice el guvernul și directivele lui ,

ci **este chemat numai să le confirme** ,

Alegeri

să le confirme în modul pe care îl cunoașteți dvs. așa de bine din atîtea alegeri ,

și pe care doar dvs. le-ați reformat întrucîtva, făcînd să apară în istoria politică

a României și alte alegeri decît alegerile de teroare și de fraudă ,

cu care a fost obișnuită această țară,

pe cînd, pentru înfrîia oară, s-au făcut alegeri sub regimul modern. (p. 1183)

Rădăceanu / 23 sept.'32

▫ **PNL**

▫ **Controlul averilor .**

" **Acest regim autocrat** corespunde de minune cu nevoile politicianiste :

se vînează și se cucerește puterea, aducătoare de atîtea beneficii .

PNL !

Și atunci, dacă așa este, eu găsesc foarte puțin motivată afirmațiunea d-lui **luca**, **că legea** pe care o discutăm este provocată de valul de demoralizare pe care l-ar fi adus războiul, pentru că aceasta ar însemna că ar fi vorba numai de cazuri izolate, care s-au ivit ici și colo, sub influența războiului, dezastroasă din acest p.d.v. "**În realitate**, este vorba de un sistem, este vorba de însuși unul din **aspectele fundamentale ale regimului capitalist în România**, care nu exploatează masele numai din p.d.v. economic, prin stoarcere de plus-valoare, prin stăpânirea mijloacelor de producție și de circulațiune, dar **și pe această cale, a jafului în averea publică**. Și dacă este vorba de un sistem, mă surprinde foarte mult această afirmațiune, din partea d. lui **luca**, când știut este și se găsește scris și dovedit, în cărțile de știință istorică, că **reprezentantul acestui sistem** a fost tocmai **partidul** din care d-sa face parte. [**PNL !**]
Cu atât mai puțin am putut înțelege atunci emfaza morală cu care d-sa s-a adresat majorității, pe care a acuzat-o de complicitate în cazul Boilă, a acuzat-o tocmai de **acea vină**, care, în primul rînd, cade asupra Partidului Liberal - ceea ce **nu înseamnă** însă deloc....
(p. 1183)

Rădăceanu / 23 sept.'32

▣ **PNȚ**

▣ **Controlul averilor.**

... că **Partidul Național-Tărănesc** este lipsit de această vină, ci numai că **Partidul Liberal** nu are el autoritatea de a vorbi așa. "
" **Împotriva sistemului acesta oligarhic politicianist** [...] este adevărat că, după război, s-a ridicat, cu o deosebită putere, **Partidului Național-Tărănesc**, purtat de marile mase țărănești. Totuși, nu este mai puțin adevărat că avîntul de prefacere, avîntul de schimbare fundamentală a vieții constituțională, a vieții politice din România, pe care d-voastră l-ați avut în opoziție, **s-a oprit în mod destul de lamentabil la guvern**, și că
dvs. **dvs nu ați fost și nu sunteți în stare să desrădăcinați vechiul sistem oligarhic politicianist**,
că, dimpotrivă, mrejele lui se întind și asupra dvs. și că dvs. **sfirșiți făcînd parte și dvs. din vechiul sistem**,
și continuînd tradițiile lui, pe care nu le puteți aboli." (**aplauze la PSD**)
" În asemenea împrejurări, dați-mi voie să **mă îndoiesc**, nu de sinceritatea subiectivă cu care dvs. porniți
să legiferați controlul averilor, dar să mă îndoiesc **de rezultatele practice** pe care le va avea această lege.
Ea nu poate fi în funcțiune de persoana unui om sau a mai multora, **ea este în funcție de sistem**. (p. 1183)

Rădăceanu / 23 sept. '32

▣ **Schimbarea regimului oligarhic !**

[**LD : aici are perfectă dreptate. Sper, însă, să găsec argumente solide pentru a-i spulbera suportul doctrinar-marxist, pentru a înfățișa problema în adevărata-i lumină : substratul moral, de decadentă a moravurilor, și cauzele lui.**]

"Cîtă vreme împotriva sistemului adînc înrădăcinat prin tradiție, prin istorie, nu se ridică **o voință [LD : PSD !] care nu cunoaște compromisuri sau slăbiciuni**, nu putem avea nici o speranță în eficacitatea unei asemenea legi, dacă în dosul ei nu este **o forță socială [LD : Clasa muncitoare !]**, care să o aplice

împotriva tuturor acelor cari sunt reprezentanții regimului oligarhic politicianist în această țară.

" [...] nici o chestiune nu a format obiectul unei demagogii atît de deșănțate și nici o chestiune n-a fost pînă acum atît de departe de o realizare practică , cum este chestiunea furturilor din averea statului , chestiunea îmbogățirii ilicite și controlul averilor.

Acuzațiunile de necinste, de jaf, de fraudă, zboară de la partid la partid , așa cum zboară între oameni cuvintele de bună ziua sau bună seara .(ilaritate , aplauze la PSD)

Acest lucru îl putem vedea în fiecare zi chiar în discuțiile Camerei ;

Partidele de guvernare

dvs săriți asupra liberalilor și îi acuzați de Tancrezii lor ; liberalii sar asupra dvs ., acuzîndu-vă de toți Boilii dvs.[...]

Cu ce parolă a venit la putere guvernul Averescu ?

Cu parola celebră a " răspunderilor " , pentru ca apoi să se afunde în afaceri murdare !

Cu ce parolă a venit la putere guvernul PNL ?

Că va trage la răspundere pe "hoții de averescani " !

Cu ce parolă ați venit dvs, PNT, la putere , în 1928 ?

[...] cu promisiunea că veți lua de guler pe hoții de liberali și îi veți vîrî acolo unde merită, în pușcărie ."

dar guvernul Iorga , ce a făcut ?

A promis că vor curăța țara de racila național-țărănistă !

Au făcut ceva ? Nimic ! A țîșnit un proiect de lege pentru controlul averilor

(din inițiativa dlui Mihalache) ; un proiect similar a fost depus de PSD, chiar de Rădăceanu .

Partidele burgheze se amenință reciproc, dar poporul a ajuns la concluzia că "Corb la Corb nu-și scoate ochii " , pentru că, există "o uniune sacră " între toți.

▣ Cazul Boilă .

- preot Al.Breban : Vedeți dlor deputați, ?! Cînd d. Boilă , pe care acum toți îl atacă aici, a declarat în mod public,

printr-un subscris de dînsul, că , dacă cineva află un singur ban cîștigat pe nedrept în averea sa,

îi dă întreaga avere , și cînd a deschis 7 procese, pentru a-și apăra onoarea lui , în contra dlui director al ziarului "Universul" din București, nu s-a putut să i se înmîneze citația .

Apoi bine, d-lor, se poate ca în București să nu se cunoască locuința d-lui Stelian Popescu ?

Vă întreb : oare d.Tancred Constantinescu a făcut cîndva o declarație, ca d.Boilă, că își dă averea ?

D.Boilă este tot așa de nevinovat ca și mine, ca și dvs.El nu se poate apăra, pentru că nu există o lege.

- I.Vasilie -Oituz (LANC) : "Dar atunci de unde vine minunea că a intrat în politică dator și a ieșit cu milioane ? "

- Breban : "Are cea mai bogată mină de pirită din Ardeal."

- Rădăceanu : Nu cunoaște amănuntele cazului Boilă.El a spus doar că partidele se atacă reciproc.

Nu importă numele și persoanele, ci faptul. (p. 1148)

Rădăceanu / 23 sept.'32

▣ Legea național-țărănistă

[LD : luat de valul " mîniei proletare " , Rădăceanu subliniază (doctrinar și juridic) de ce legea nu va putea fi aplicată .]

Mentalitate socialistă

"Acum, desigur, sub presiunea împrejurărilor, sub presiunea marilor nemulțumiri ale masselor,

care sunt revoltate - **la văzul celor care se lăfăesc în belșug** - dvs. aduceți acest proiect în discuție .

Dar aplicarea legii este în funcție de sistem.

Atîta vreme cît perzistă sistemul actual , oamenii actuali, cu mentalitatea actuală, **nu se va găsi nimeni să o aplice într-adevăr.**

Mentalitate juridică

" Ea nu va fi decît **un mijloc de șantaj contra partidelor adverse**, un mijloc **de a lovi în ele politicește**.

Ceva mai mult, așa cum e făcută, ea **nu corespunde nici măcar din p.d.v. tehnic**, scopului pe care trebuie

să-l urmărească. Știu că **spiritul juriștilor se opune concepțiunilor** cari s-au manifestat aici la tribună

de părintele Drăghici și de alții, fiindcă spiritul juridic califică orice act , din p.d.v. al **semnificației sale penale**.

Spiritul juriștilor **se opune** să se introducă în lege **o dispoziție care să pedepsească pe denunțatori** .

Aceasta este o consecință firească a gîndirii juridice.

Mentalitatea populară

Eu nu fac un proces de intenție, ci numai constat un fapt.

Fac însă un apel călduros la autorii legii și la d.raportor să înțeleagă că

în masele mari **nu există prezumția obișnuită de drept**

că **politicianii și marii demnitari ai statului sunt oameni cinstiți**. [!?!]

Prezumțiunea generală în mase este , **dimpotrivă, că toți s-au îmbogățit că schimbarea partidelor la putere înseamnă schimbarea la < friptură >**.

Onoarea demnitarilor ?

"O lege ca aceasta **trebuie să țină cont de această stare de spirit a masselor**, și **demnitarilor politici , funcționarii înalți** , trebuie **să se debaraseze de orice sensibilitate nejustificată**

să admită că o bănuială generală apasă asupra tuturor celor care au deținut demnități publice.

Bănuiala aceasta există. Puteți veni cu oricîte sancțiuni veți vrea , cu zeci de articole de sancțiuni,

ea va exista sub forma precisă de acuzare pe care o auzim zilnic, pretutindeni , oriunde discută oamenii chestiuni politice

Oamenii politici adună averi din exercițiul puterii , aceasta este credința generală și nu putem tăgădui că este justificată.

"Atunci , **de ce această sensibilitate ?** Să se plece în legiferare de la realități.

Se acuză demnitarii statului de necinste , și atunci **este indiferent** dacă această acuzație este adusă

în bloc sau **individual, în general** sau unor **oameni singuratici**.

Denunțatorii, calomnatorii

"**Eliminați** deci din lege **orice dispoziție de pedeapsă** ,

lăsați ca procedura să se desfășoare **fără sancțiuni pentru denunțatori**, **indiferent dacă** ea se termină cu constatarea unei averi făcute ilegal sau nu.

Aceasta este datoria tuturor : **să se renunțe la orgoliu**, pe care noi îl putem înțelege , dar care, totuși - în această chestiune - **nu este admisibil**.

Am înțeles cînd d. ministru Mihalache argumenta necesitatea de apărare a onoarei , însă **nu putem să îl aprobăm** , pentru că este această stare de fapt, de care trebuie să se țină cont.

De aceea, **numai dacă se va înlătura această dispoziție** , putem spera că **legea va putea deveni aplicabilă** " (p. 1184)

▣ Schimbarea radicală de sistem !

▣ Societate și morală socialistă !

" **Dacă** vrem să dispară din Țara Românească sistemul de pînă acum ,
care confundă averea publică cu interesul particular al **claselor conducătoare** ;
dacă vrem ca în adevăr să înceteze cu **jefuirea avutului public** ;
dacă vrem ca **o nouă morală politică** să se introducă realmente în această țară ,
nu numai în discursurile de la tribunele politice ,
atunci nu ne poate ajuta nimic altceva decît **o schimbare radicală de sistem** :
în primul rînd prin **democratizarea reală și desăvîrșită a țării**
și în al doilea rînd, printr-o luptă , pe această bază, pentru **o societate nouă**,
pentru o societate în care va domina munca , pentru **societatea socialistă ."** (aplauze la
PSD) (p. 1184)

L.Rădăceanu / 23 sept.'32

12.) **Gh.Uzum** (PSD) la Legea controlul averi 23 sept '32 ?

13.) **N.Moscăuțeanu** (PSD) , Intervenție la "Sumar" , 26 sept.'32

(DAD, MO 35, șed. din 26 sept.'32, p 1264-1265)

// contra terminării construcției palatului regal //

[LD : protestează pentru felul cum **GGMironescu** (ministr.Finanțe) a trecut prin Parlament
diverse legi bugetare ,
fără respectarea Regulamentului Ad.Deputaților]

Prin proiectele votate , s-au făcut reduceri dureroase (pentru căminul studentesc-lași și Cluj ;
pentru invalizi)

dar... printr-o deschidere de credit extraordinar , în aceeași lege s-a prevăzut o subvenție de 10
milioane
pentru terminarea palatului regal.

" În aceste timpuri extraordinar de grele prin care trece țara , orice deschidere de asemenea
credite

nu este altceva decît o sfidare adusă sărăciei generale. Cînd se cer sacrificii de la toată lumea ,
cînd toată lumea este atinsă dureros la salarii, cînd se pretind noi reduceri de salarii, cînd nu se
pot achita aceste salarii

și pensii pe luna în curs, cînd nu sunt bani pentru celelalte nevoi ale țării, cînd se fac reduceri de
la spitale, de la căminuri, de la invalizii de la război, găsesc că această acordare de credite
extraordinare este în afară de situația reală.

este în disprețul sărăciei generale, și este un precedent foarte periculos, creat pentru finanțele
acestei țări .

În altă țară, de ex. în imperiul Britanic , unde regele Angliei dispune de cele mai însemnate
fonduri pe lista civilă ,

s-au făcut acolo reduceri extrem de mari, nu se mai construște nimic în Anglia, pentru
palat,

Rgele Angliei s-a mărginit din proprie inițiativă , la strictul necesar.

La noi se continuă construcția palatului, cu parcul de fazani [...]

Nu știu a cîta oară se dau credite extraordinare , diferite sume din bugetul țării , pentru construcția
Palatului.

- **Șt.Cicio Pop** : " Ai să lași Palatul, spre rușinea lumii, să stea acolo, cum stă, neterminat ? "

- **Moscăuțeanu** : " Cînd nu avem cu ce plăti invalizii și pensionarii , nu trebuie să construim
palate.

Chiar acum suntem amenințați de marșul pensionarilor spre Capitală , iar noi construim

palate ! "

N.Moscăuțeanu / 26 sept.'32

14.) **I.Mirescu (PSD) , Interpelare scrisă, nesuținută // corupția în Poliție // , 26 sept.'32**

(DAD, MO 35 bis (anexă) , șed. din 26 sept.'32, p 1-22)

[LD : nu apare întâmplător în " anexă " ! era atinsă **camarila regală!** Are 22 de pagini.

Nu am xerox.Fișă sumară .Nu știu dacă această interpelare, acest Memoriu, a stat la **origina scandalului Mihalache - Maniu - MSR** , dar este posibil]

/ Nu a putut dezvolta interpelarea oral din cauza aglomerării ordinii de zi și a "**Intereselor oculte**"

ale celor vizați ... care au acoperit cu autoritatea lor , ori cu lipsa de curaj, **murdăriile , necinstea , corupția** ce s-au cuibărit la Instituțiile de stat .
/ Venalitatea unor funcționari de la Poliția Capitalei .

- nereguli și abuzuri la Poliția Capitalei ;

- venalitate și complicitate la Birourile de moravuri , cu patronii caselor de toleranță , tripouri, cafenele ;

- sistem abuziv de amenzi și taxe ilegale ;

/ **EI , Mirescu**, a adus asta la cunoștință în guvernarea lorga (17 -18 febr.'32) , cerînd o anchetă parlamentară . Ancheta s-a dat unor persoane înrudite ...

- **Negrea** - rudă cu **Puiu Dumitrescu** , secretar al MSR

- Dl **Gabriel Marinescu** ,prefectul poliției Capitalei, prieten cu Puiu Dumitrescu , a pus la cale să fie bătut ; i s-au oferit bani ; a fost amenințat

(Scrisoarea lui Gabriel Marinescu către generalul Cantacuzino-Grănicerul)

/ Acum (1932) **cere reluarea anchetei** . N-o mai dezvoltă oral , și de aceea , o depune în scris. (înșiră toate neregulile)

Mirescu / 26 sept.'32

▣ **Prostituția .**

(p. 10-11)

/ **Legea sanitară** (art.305) desființează negoțul cu carne vie .

Conform legii, nici o casă de toleranță nu ar mai putea fi . [!?!]

/ **Legea nu este aplicată** , deoarece **asa au decis proxeneții** , găsind o lacună legii, care **interzice " negoțul " nu prostituția** .

Ministerul de Interne a aprobat , însă , că **2-3 prostituate** pot locui într-o casă , cu **contracte de chirie !**

"**Odăi mobilate** " ! ... pentru că prostituția "pe cont propriu " este admisă !

Bordelurile s-au transformat în "**case mobilate** "

(dă un tabel - **67 !** - **al fostelor bordeluri devenite "case mobilate** ")

(dă un tabel cu **Hotelele** - **34 !** - **care adăpostesc prostituate**)

Această hotărîre a fost ratificată de C.Argetoianu

- Arată intervențiile lui la Ministerul Sănătății ;

- Arată **Petiția "Comitetului pentru asanarea morală "** din cartierul "**Crucea de Piatră** " (apr.30) ,

înaintată **primarului Dem Debrescu** , rămasă fără rezultat ;

- Dă cazuri de **boli, imoralitate publică, complicități** ;

- **De ce Argetoianu** a aprobat ca de "**Casele de prostituție** " să se ocupe **Poliția, nu Serviciul sanitar** , care aplică **Legea sanitară ?**

Nici o dată comerțul cu carne vie și degradarea obiectă a femeii , nu a fost mai scandalos , ca acum...

de cînd dl.prefect **Gabriel Marinescu** s-a hotărît să construiască **cazarma de gradiști** , cu orice preț

Edificiul " mărăreț " se zice că **a costat 47 milioane** și s-a construit cu "bani murdari " **Marinescu** și-a construit și lui **o casă cu 3-4 etaje**

- El, **Mirescu, nu crede** că cele ce se petrec la Politiie sunt cunoscute de forurile cele mai înalte

...

și că nu se iau măsuri pentru că ... "**cineva**", "**mai sus**" [**MSR !!!**]
protejează pe prefectul Capitalei, contra calomniatorilor social-democrați

- "**Guvernul are cuvântul !**" IIMirescu, deputat .

[**LD : aviz lui Maniu și Mihalache, ministrul de Interne**]

IIMirescu / 26 sept.'32

15) **Lot.Rădăceanu (PSD) , la demisia lui Titulescu , 29 sept.'32**

(DAD, MO 38, șed. din 29 sept.'32, p 1468)

/ Se declară " independent " în problemele diplomatice ;

/ Titulescu o face pe "primadona" ;

/ Probl.Basarabiei ;

/ Pledoarie pentru raporturi cu URSS ;

Vezi la **fișier Politica externă**

16.) **Lot Rădăceanu (PSD) Comunicări //economice // ucrainenii // Bucovina // ,**

3 oct.'32

(DAD, MO 42, șed. din 3 oct.'32, p. 1615-1617)

[LD : Comunicarea este depusă în scris,deoarece , din criză de timp,nu i s-a dat cuvântul să o susțină]

1.Situația gravă a **minorității ucrainene** din Bucovina **Vezi fișier Ucraineni**

2. **Scumpetea pînii** în orașele țării (**Memoriul** grevei brutarilor din Cernăuți) ;

3. **Conferința** extraordinară a **Secțiunii București a PSD** (25-28 sept.)

(Casa Poporului, Izvor, nr.37) Președ. **Barta** Secretar **N.Marian**

Memoriul votat :

a) Reducerea taxelor la apă , gaz, chirii, electricitate , tramvai ;

b) Socializarea marilor fabrici , mori de făină , brutării

c) Maximalizarea prețurilor tuturor art.alimentare

Acest Memoriu a fost înaintat Primăriei Capitalei .

Lot.Rădăceanu / 3 oct.'32

17.) **T.Roznovan (PSD- "fracțiune parlamentară ") , discurs la Conversiune , 4 oct.'32**

(DAD, MO 43, șed. din 4 oct.'32, p 1703-1704)

[LD : discurs nexeroxat.Reconstituire fișe . Nimeni nu-l contrazice ; nimeni nu-i dă vreo atenție, nimeni nu-l aplaudă ; pare o "poveste " , un "basm " ... atît de îndepărtat ... încît nu stârnea nici o reacție.

Avansează **soluții socializante** ; enunță sau anunță ... **societatea socialistă .**]

▣ **Conversiunea**

Pentru PSD, problema asanării datoriilor agricole , s-a prezentat ca o **problemă cu caracter social**.

A stăruit pentru rezolvarea ei radicală, pentru a ajuta țărănimea , exploatată de capitalul cămătăresc.

Ca partid de clasă, PSD a cerut asanarea datoriilor de pe vremea când partidele burgheze , speriate că trebuiau să se atingă de creanțe și abia îndrăzneau să pomenească de conversiune.

Legile Argetoianu și GGMironescu se îngrijesc de credit ! Grija lor "paternă " este ... soarta banilor ,

finanțele, considerațiile pur financiare !

Legea GGMironescu este ... mai sinceră : pornește exclusiv de la ideea refacerii creditului , a sfințeniei creanței , acel "fetiș " al lumii capitaliste ; nu vrea să vie în sprijinul debitorilor : PSD consideră inadmisibilă anularea prevederilor Legii Argetoianu : PSD protestează energic...

Roznovan /

▣ Țărănism socialist

[LD : reproduce , mai întâi ceea ce a spus în Parlamentul Iorga]

< Dar cine ar putea fi **purtătorul unei asemenea politici agrare revoluționare** în adevăratul înțeles al cuvântului ?

Dvs. , reprezentanți ai lumii vechi , care apune, dvs care încercați să cîrpiți cu **metode învechite**

un edificiu care trebuie renovat din temelii ? (**exclamații**)

Nu, d-lor, noi ne dăm seama că **este nevoie de o nouă forță politică** ,

de forța aceasta a **proletariatului orășenesc și țărănesc** , care este în plină deșteptare și la noi. [...]

Numai socialismul cu economia sa dirijată în folosul tuturor , va putea mîntui omenirea din impasul

în care a intrat .[...] **Orice ați încerca , orice ați face , nu veți scăpa de ceea ce vă temeți.**

Steaua dvs se scufundă în noapte , steaua noastră se ridică falnic pe cer.

Nu vă opuneți mersului fatal al evoluției care, altfel, va trece peste dvs.>

... de atunci, nimic nu s-a schimbat în țara asta ! Și nici nu se va schimba ceva , cît domnesc concepțiile capitaliste !

"Masele muncitorești și țărănești trebuie să ia în mîinile lor proprii , făurirea unei soarte mai bune ,

prin **prefacerea societății capitaliste în societatea socialistă** , prin dezrobirea muncii de sub jugul capitalist.

Aceasta va fi soluția tuturor problemelor.Pînă atunci , mizeria și nedreptatea vor rămîne destinul acestor omeniri .

/ teoretizează alianța muncitoresc-țărănească ;

/ avansează calea socializării agriculturii (naționalizarea comerțului cu grîne și a brutăriilor)

T.Roznovan / 4 oct.'32

18.) **N.Moscăuțeanu (PSD, Basarabia) ,Intervenție , , 8 oct.'32 ,**

// legea privind cetățenia română //

(DAD, MO 47, șed. din 8 oct.'32, p. 1904-1905)

În apărarea **basarabenilor care încă nu și-au dobîndit cetățenia**

Guvern Maniu .Legislatura II .Sesiunea ordinară. Nov.'32 - 16 apr.'33

19.) **T.Roznovan** , interpelare : dezordini extremiste la București, Cernăuți , 22 nov.'32

//Pasivitatea poliției și siguranței //
(DAD, MO5, 22 nov.'32, fișă mână)
Pasivitatea Siguranței și Poliției față de actele studenților "fasciști"
din București și Cernăuți

20.) **N.Moscăuțeanu (PSI , fracțiune) , Interpelare , 10 dec.'32**

Către Ministrul Muncii, **DRloanițescu** ,
(DAD, MO 16, 10 dec.'32, p. 259)
// critică PSD, CGM, IMSER // Polemică cu Lotar Rădăceanu //
[**LD : Vorbește prima oară în numele PSI**]
Persoane, aparținând **PSD, CGM și IMSER** ... încasează sume de la Minister,
fără să le justifice .
- **Lot.Rădăceanu** : Să se răspundă urgent acestui "**calomniator**",
"agent de Siguranță " , "**provocator**"
- **Voci** : Încă o "**fracțiune**" ! Încă o ciupercă "!

21.) **L.Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 17 dec.'32**

(DAD, MO 21, șed. din 17 dec.'32, fișă de mână)

▣ **Criza capitalistă**

▣ **Biruința socialismului**

Analizând R.la Mesaj al PNT , are **neîncredere în optimismul și promisiunile PNT**,
privind **menținerea și refacerea societății capitaliste** . [.....]

Guvernul PNT nu este "capitalist" , din p.d.v.economic,
dar **este capitalist din p.d.v. al concepțiilor** [.....]

[**LD : atenție ! era exact pe dos !**]

Refacerea capitalismului !? Prosperitatea lui ?! Pe ce se bazează această nădejde ?!

PSD este contra acestui p.d.v. Promisiuni care nu se bazează pe nimic.

Lumea socialistă se va clădi , mai întâi, în țările înaintate capitaliste :

"biruința socialismului în Apusul înaintat "

[**Este întrerupt de Argetoianu, Inculeț, Lupu, M.Stelescu pe problema perspectivelor socialismului**]

- **M.Stelescu** (G de F) : **Toți PSD gândesc la fel ? ! Uzum** , înainte de alegeri ,
a solicitat să candideze pe listele Gărzii de Fier !

- **Rădăceanu** : Infirmă. Condamnă acțiunile vandaliste ale Gărzii

Rădăceanu / 17 dec.'32

▣ **Problema agrar –țăărănească**

Mesajul este foarte vag în problema agrară.

Noi, fiind o țară de "mici țărani" , modul de exploatare a pământului este în contradicție cu condițiile economice contemporane.

Producție mare nu se poate face decît pe suprafețe mari .

Dar nici colectivizare , ca în Rusia , nu este potrivit .
[LD : nu spune care ar trebui să fie acea " altă cale "]
Rădăceanu / 17 dec.'32

▣ **Politica externă**

Consideră că s-a greșit că nu s-a încheiat Pactul cu Rusia sovietică,
că s-a cedat unor presiuni străine ; Guvernul Vaida a avut o "inspirație fericită " .
Dar nu pentru motivele arătate de Titulescu nu s-a încheiat pactul !

Un tratat de neagresiune nu este un tratat teritorial .

Se putea găsi o formulă pentru excluderea recurgerii la război.

P.d.v al Rusiei , în problema Basarabiei, este profund greșit.

**"Basarabia este o provincie românească ,
cea mai românească dintre provinciile alipite "**

- **Vict.Iamandi** : Nu credeți că imperialismul rusesc , fie țarist, fie sovietic , este același ?
- **Rădăceanu** : Nici un stat străin nu are dreptul să pună în discuție drepturile României
asupra Basarabiei "

Asta nu înseamnă că nu putem încheia pactul cu Uniunea Sovietică .

Am intrat într-o nouă stare de dependență : amestecul capitalismului străin .

/ Împotriva "controlorilor străini " , dar nu cum spune Cuza, că sunt evrei, ci pentru că sunt
"capitaliști internaționali " "Experții" vin să vegheze asupra intereselor capitalului .

/ Împotriva "controlorilor străini " , dar nu cum spune Cuza, că sunt evrei, ci pentru că sunt
"capitliști internaționali " "Experții" vin să vegheze asupra intereselor capitalului .

Rădăceanu / 17 dec.'32

▣ **Regimul politic**

▣ **"Stânga" - "Dreapta "**

Se bucură că pe banca ministerială este " sociologul revoluției de odinioară " -
Petre Andrei, reprezentantul politicii de "stânga" din PNȚ.

- **Petre Andrei** : " **Altceva este să discuți teoreticește ,
altceva să predici revoluția propriuzisă .**

Noi, aproape de Rusia, nu avem date precise și

nici **convingerea că ne putem îndrepta spre lumea aceea nouă. [Este întrerupt]**

Ce doriți dvs să spun ? Că sunt bolșevic ? "

- **Rădăceanu** : **PSD este gruparea " cea mai de stânga " în Parlamentul românesc.**

Se face abuz de acest cuvânt ! Se vorbește de o "stângă " în PNL , în PNȚ și alte partide.

**Nu o "stângă " în cadrul vederilor și programelor, ci o "stângă " în cadrul vieții politice
complexe. Unii spun : sunt socialist, dar În PNL !**

sau sunt comunist ... dar în cutare partid.

- **I.Inculeț** : În sistemul partidelor socialiste , **dvs sunteți " de dreapta" , nu de "stânga"**

- **Rădăceanu** : Din nefericire, Camera aceasta nu reprezintă **sistemul socialist.**

De ce se stăruie asupra "politicii de stânga" ,

de oameni care nu vor să ia asupra lor **"atitudini de stânga" ?**

Este nevoie de unirea tuturor acelor care înțeleg că "un nou sistem trebuie creat " ,

că statul capitalist nu mai poate trăi ; că statul țărănesc este o iluzie ;

și singura soluție este "statul muncitoresc -țărănesc" ,

bazat pe unirea muncitorilor și țăranilor , contra capitaliștilor,

" pentru înfăptuirea socialismului , în democrație și libertate "

Rădăceanu / 17 dec.'32

22) **L.Rădăceanu** , opinii : legea jurisdicției muncitorești , 21 dec.'32

legea privind impozitul pe lux și cifra de afaceri
(DAD, MO 25, 21 dec.'32 ,) [Vezi fișier legislație](#)

Guvern Al.Vaida , Legislatura II, Sesiunea ordinară - **continuă febr- 13 apr.'33**

23.) **Lot.Rădăceanu** , opinie : debarcarea lui Maniu, instalarea lui Vaida , 31 ian' 33

(DAD, MO 30, șed. din 31 ian.'32, p. 901-902)

Rădăceanu / 31 ian.'33

▣ Guvernele PNȚ

Vaida a făcut foarte bine că nu a mai răpit timpul acestei Camere cu citirea unei **declarații program**, și cu discuțiile ce o asemenea declarație ar fi trebuit să o provoace . Am avut ocazia , de la alegeri încoace, să auzim două declarații guvernamentale , și am avut ocazia să le discutăm din toate p.d.v.

" **Ce rost ar mai putea să aibă** astăzi o nouă declarație, **ce ar mai fi putut cuprinde** decât **aceleași lucruri** pe care le-am auzit de atâtea ori, și care nu ne spun decât **ceea ce noi știm de mult**,

că **guvernul nu vrea cu nici un preț să vatem sistemul capitalist** , care a venit **în contradicție cu înșiși interesele acestui popor.**"

De aceea **atitudinea noastră față de noul guvern** , nu este alta decât **atitudinea** pe care am avut-o **față de trecutele guverne național-tărăniste .**"

[.....] "Sau credeți dvs că robind țara cu desăvârșire capitalului internațional , prin acordul de la Geneva , **veți putea salva țara ?**

Și credeți că, ciuntind din nou salariile de foame ale funcționarilor publici ,

veți asigura statului posibilitatea de existență ? Nu ! rezultatul va fi cu totul altul : va fi înăsprirea exploatăriei și mizeriei fără de seamă, în care zac clasele muncitoare , va fi înăsprirea și mai accentuată a crizei." (p. 901-902)

Rădăceanu / 31 ian.'33

▣ Căderea societății capitaliste !

▣ Trecerea la societatea socialistă !

"**Acest guvern** , ca și cele anterioare , **nu este în măsură să facă față** împrejurărilor grele ale crizei ,de care este zbuciumată țara , el nu o poate **fiindcă este un guvern capitalist** , **incapabil de a înțelege semnele vremii** și de a face

singura politică care poate fi mântuitoare , politica de transformare socială de **trecere de la societatea capitalistă** atât de lamentabilă în neputința și dărâmarea ei totală , **la societatea socialistă , bazată pe libertate și dreptate.**"

"**Capitalismul nu se mai poate reface** , oricât s-ar spera într-o stagnare sau cedare a crizei , care îi roade temeliiile; iar **măsurile de cârpăceală** , la care se rezumă înțelepciunea politică a guvernelor burgheze , sunt sortite a rămâne **fără eficacitate** și nu vor putea diminua și cu atât mai puțin înlătura , **mizeria groaznică** , în care zace întreg poporul muncitor ." (p. 902)

Rădăceanu / 31 ian.'33

▣ Regim de dictatură, neconstituțional

▣ "Puterea ocultă " , camarila

[LD : deși se ferește să numească explicit camarila regală , el o semnalează .
De meditat , din acest p.d.v. , dacă Titulescu poate să fie pus în aceeași oală.
Eu înclin să-l pun.]

"Dar pentru noi faptul că ni se prezintă acum un nou guvern ,
își are importanță și semnificație politică dintr-un alt p.d.v.

Când se schimbă în condiții de constituționalism nefalsificat , un guvern ?

Dacă este înlăturat prin un vot de neîncredere a parlamentului,
sau **dacă rezultatul unor alegeri** , fie parțiale, fie administrative ,
indică în mod neândoios că nu mai dispune de suportul necesar în masele electorale .

S-a întâmplat acest lucru cu guvernele perindate în ultimele luni ? **Nicidecum !**

Primul guvern Vaida s-a răsturnat pe tema politicii românești față de Rusia ,
de către d.Titulescu , deci , de **un funcționar subordonat guvernului**.

Nu guvernul și nici parlamentul sau țara au avut așa dar puterea de a decide asupra politicii
externe , **ci alții** , cărora **Constituția nu le dă în această privință nici un rol** .

Guvernul Maniu , marele și puternicul guvern , nu a mai avut nevoie de un Titulescu ca să fie
răsturnat . **El a fost trântit de un prefect de poliție** , pe care nu a putut să-l scoată din slujbă **Nu**
guvernul , deci , a avut puterea de a numi și destitui pe funcționarii statului ,
ci **o putere ocultă și iresponsabilă** , despre care Constituția nu glăsuiește nimic .

Dacă avem această experiență și scrutăm , în lumina ei, viitorul , desigur că nu putem prevedea
că actuala formațiune ministerială va merita , cel puțin ea, titulatura de "guvern " .

Dimpotrivă, **dacă lucrurile vor merge și mai departe ca până acum** ,
vom ajunge ca **guvernul să poată fi trântit până și de un comisar de poliție** .

Știu ce poate răspunde guvernul , în afară de anumite argumente de **doctrină constituțională** ,
în care nu mai crede nimeni.

El ne poate veni cu **teoria răului mai mic** , el ne poate invoca **necesitatea compromisurilor**.

Dar fapt rămâne că , **în România, nu există un regim constituțional real**.

Trăim în plină dictatură , în plină lipsă de răspundere , într-o situație nemaipomenit
de **rușinoasă și inadmisibilă** , pentru guvern , parlament și țară.

La noi nu se știe nici de ce vine un guvern , nici de ce face cutare sau cutare politică ,
nici de ce pleacă de la putere . Masele electorale nu au de spus nimic.

Parlamentul e o mare ficțiune .Totul se aranjează după culise , după uși închise, în afară de
Constituție, în afară de Parlament." (p. 902)

Rădăceanu / 31 ian.'33

▣ Responsabilitatea PNȚ

▣ Viciu constituțional

▣ Regim electoral " fascist "

"Dar dacă am ajuns aici, **vina este și a dvs., d-lor din PNȚ** ;
și chiar este a dvs , în foarte largă măsură.

Dvs , **care faceți atâta caz de democratismul dvs.** ,
ați făcut exact ce au făcut toate partidele reacționare ,
pe care le-ați combătut atâta vreme în opoziție.

În loc să luptați pentru un regim constituțional și democratic real ,
bazat pe voința masselor populare și pe Parlament, ca expresie a acestei voinți,

în loc să cereți un guvern neutral, care să prezideze alegerile și să dea posibilitatea pentru constituirea unui guvern de jos în sus.
dvs. ați venit la putere pe ușa de dindos și ați făcut alegerile sub un guvern de partid.
V-ați folosit de prima electorală fascistă, care falsifică voința maselor electorale, și aveți astfel majorități mari, care totuși nu reprezintă decât **40 % din voturi**, deci o minoritate. Cu cele aproximativ 9.000 de voturi peste 40 %, **ați luat nu mai puțin de 190 mandate**, aproape cu 130 mai mult decât vi se cuvenea, în cazul unei reprezentări juste, proporționale, a voturilor exprimate". (aplauze la PSD)

Din cauza acestui **viciu constituțional**, din cauza acestui **mod antidemocratic** al venirii d-voastră la putere, **d-voastră nu ați fost, nu sunteți și nici nu veți fi vreodată, un guvern democratic**, și nici măcar **un guvern stăpân**, în limitele constituționale. Ați acceptat o situație de **umilință rușinoasă**.

Ați acceptat pe d.Titulescu, acceptați pe d.colonel **Marinescu**, acceptați **toate înjosirile și îngenunchierile**" (aplauze la PSD)

Țara este stăpânită de de jandarmi și de poliție, iar **majoritatea, complice la slăbiciunea guvernului**, renunță la drepturile ei, **pimește orice încălcare constituțională, ovaționează azi cee ce a dezavuat ieri**, numai ca să-și mențină un mandat care nu i se cuvine.

Lipsiți de suport moral, dornici de a rămâne la putere și a păstra mandate nemeritate, nu respectați nici angajamentul pe care l-ați luat, de atâtea ori, în mod solemn, **de a modifica legea electorală fascistă**, introducând o adevărată reprezentare proporțională. "
(aplauze la PSD)

Rădăceanu / 31 ian.'33

▣ Partidul Social –Democrat

"Interpret al suferințelor generale al conștiinței democratice cinstite, **Partidul Social-Democrat, cere noii formațiuni guvernamentale**

/ Să guverneze conform Constituției, luându-și răspunderea completă pentru toate instituțiile statului și pentru întreaga sa politică.

/ Să nu ocoliți adevăratele probleme ce frământă această țară.

/ Trebuie să veniți imediat în ajutorul celor lipsiți de lucru, prin **o lege de asigurare a șomerilor**.

/ Trebuie să renunțați la politica reacționară și antisocială în domeniul financiar.

(aplauze la PSD)

/ Trebuie să renunțați la reducerea salariilor și să faceți față nevoilor bugetare, prin **suspendarea cuponului extern**,

în vederea unei ulterioare reduceri și convertiri a datoriei externe,

/ prin **reducerea bugetului militar și al poliției**,

/ prin **reducerea serviciului militar**,

/ prin **impozitarea mai severă a claselor bogate**

/ și prin urmărirea și confiscarea averilor adunate prin jefuirea statului și a poporului.

(aplauze la PSD)

Trebuie să începeți o politică curajoasă de prefacere economică,

/ prin **naționalizarea morilor**, care exploatează atât pe țărani, cât și pe consumatori, scumpind pâinea

/ prin **naționalizarea minelor de cărbuni, a fabricilor de zahăr, și a întreprinderilor UDR**, care reprezintă una din cele mai mari averi ale țării,

/ prin **reorganizarea regiilor autonome**, după principiilor regiilor socializate,

/ prin punerea sub **control a tuturor bănicilor și întreprinderilor mari industriale**, care și-au dovedit din plin incapacitatea și trăesc în special din mila statului.

(aplauze la PSD)

/ Trebuie să faceți o politică externă de real pacifism, prin relațiuni de prietenie cu toate statele, prin **desarmare și pact de neagresiune cu Rusia**. (aplauze la PSD)

/ Trebuie să aplicați și să respectați **drepturile și libertățile cetățenești** prevăzute de Constituție,

- / ținând sub control pornirile anarhice și reacționare din curențele fasciste...
- **Nichifor Robu** (LANC) : Dta voiești să întronezi comunismul !
 - **Rădăceanu** : Eu nu apăr comunismul, dta , însă , **aperi anarhia fascistă ...**
 - **Robu** : Dta **aperi pe comuniștii** de la Cernăuți...am să-ți dovedesc ...
am să aduc aici manifestele ... care cer schimbarea ordinii în stat ...
 - **Rădăceanu** : **Am să apăr oricând și pe oricine**
împotriva ilegalităților și abuzurilor...
- / Trebuie să aduceți imediat un **proiect de lege electorală**,
bazat pe adevărata reprezentare proporțională.
- / Pe baza noii legi, **să se facă alegeri** , sub guvern neutru , și ...
să se formeze un guvern cu adevărat constituțional.
Lotar Rădăceanu / 31 ian.'32
-

24.) **Lot.Rădăceanu** , opinie : legea stării de asediu , 3 febr.'33

(DAD, MO 32, șed. din 3 febr.'33) **Vezi pe larg la fișier Doctrine**
[**i se strigă "scurt" !**]

- " Dacă doriți "scurt" , cu atât mai mult doresc ca **guvernarea dvs .să fie mai scurtă**
și să se termine chiar azi " El nu vede situația atât de amenințătoare .
Cele 2 greve invocate, nu au fost primele, au fost justificate și s-au aplanat .
Starea de asediu înseamnă că **se trece o parte a puterii executive și judecătorești**
asupra organelor militare .Ia înseamnă întronarea "dictaturii militare"
Nu neagă că **s-au produs tulburări îngrijorătoare** , dar ele.....
"Nu sunt provocate de clasa muncitoare " ci ...
" de unele **curențe extremiste de dreapta** care au avut voie, până acum,
să opereze în voie **pe străzile Capitalei "**
"Aceste tulburări , produse de **curențele fasciste și antisemite**,
pot avea loc numai **cu complicitatea vinovată a poliției și a organelor de stat "**
Dovadă : atacul de astănoapte împotriva localului PȚ-Lupu ...
Împotriva acestor manifestări, nu este nevoie de starea de asediu.
Ajung legile existente.

Lot.Rădăceanu /

▣ PSD --PCR

"Mișcările muncitorești au cauze adânci și juste "

(evocă cum s-a ajuns la conflictul de la Grivița)

- **Nu instigațiile comuniștilor : instigatorii reali sunt foamea, mizeria , nedreptatea**
Clasa muncitoare are voie, în acest caz, **să se ridice și cu violență.**
- **Ștefan Cicio Pop** (președ.Camerei) : Violența nu este admisă într-un stat ordonat .
- **Rădăceanu** : Nu trebuie admisă nici exploatarea , nici nedreptatea .
- **Ed.Mirto** : Din moment ce **li s-au îndeplinit cerințele, de ce continuă greva ?**
- **Rădăceanu** : **Sunt elemente** a căror acțiune a mers mai departe ,
care **vor să profite de această stare de nemulțumire .**
Dar nemulțumirile sunt reale. De ce s-a speriat PNȚ ?
- **Mirto** : **Recunoaște că PSD a reprezentat corect interesele muncitorimii .**
De aceea guvernul le-a rezolvat 90 % .Cum au răspuns muncitorii ? Continuă greva !
- **Rădăceanu** : " **Există situații când prind curențe pe care ,**
noi, social-democrații, nu le aprobăm.
De aceea insistăm noi **să fie deplină libertate de opinie,**
pentru a se cristaliza adevărul.
Noi nu ne speriem că unii muncitori sunt sub conducerea comuniștilor,
deși se lovește direct în noi.
De ce vă speriați dvs ? Nu este la fel în Anglia, în Franța ? "
- **Polizu -Micșunești** : " **Franța nu este lângă Nistru ! "**
- **Virgil Grossu** : " **Dvs nu sunteți organizați suficient, pentru a paraliza comunismul "**

- **Rădăceanu** : " Nu aceasta este sarcina noastră .
Ce se pretrece în sânul clasei muncitoare , luptele dintre noi și comuniști , ne privesc numai pe noi . Dar exagerați puterea comunistilor .
Mișcarea comunistă , care este bazată numai pe demagogie și supralicitarea revendicărilor , nu poate fi de folos muncitorilor .[...]
Singurul ei rezultat este că dezbină muncitorimea și o slăbește "
)) Dar asta nu veți rezolva cu legea ! Oriunde guvernele au preîntâmpinat mișcările de massă cu forța baionetelor , ele au fost măturate .
" A căuta să întâmpiați cu forța , tendințe , lupte și evoluțiuni , care sunt în nota timpului și a istoriei , înseamnă a pregăti nu soluționarea lor pașnică și democratică , ci , dimpotrivă , soluționarea lor în forme violente și catastrofale " Aceasta este învățătura istoriei .
_ Nu căutați să rezolvați problemele grele cu "dictatura și forța " , veți îndârji și mai mult masele .
"Dacă acum semănați vânt , aveți grijă că va trebui să culegeți furtună .
Prin socialism , masele vor ajunge la biruință !"

25.) **Lot.Rădăceanu** : opinie : Ordonanța de dizolvare a org.comuniste , 13 febr.'33

(DAD , MO 39 , șed din 13 febr.'33) [Vezi pe larg la fișier PCR](#)
/ Consideră Ordonanța " o diversiune " ;
/ Lupta cu PCR trebuie lăsată pe seama PSD

- **Octavian Goga** (PNA) : îl pune la punct .
- **Lot.Rădăceanu** : De ce se face atâta reclamă comunistilor ?!

Muncitorii nu sunt influențați de ei . *

* Notă -----

Jurnalul Consiliului de Miniștri , **Dizolvarea PNȚ** , 29 iulie 1947

" **Consiliul de Miniștri** , în ședința sa de la 29 iulie 1947 ,

Luând în deliberare **referatul d-lui ministru al Afacerilor Interne [Teohari Georgescu]** , nr. 22.694 din 29 iulie 1947

Pentru **respectarea ordinii publice și a siguranței Statului** ;

În virtutea **art. 107** , aliniatul ultim din **Constituție** ,

Decide :

Art. I. Partidul Național Țărănesc , sub președinția d-lui **Iuliu Maniu** ,
este și rămâne dizolvat , pe data publicării în "Monitorul Oficial " a prezentului jurnal.

[-----]

Ss **Dr.Petru Groza** (prim -ministru) , **Teohari Georgescu** (Interne) , **Lucrețiu Pătrășcanu** (Justiție) , **Gh.Gheorghiu - Dej** , **Șt.Voitech** , **Lotar Rădăceanu ...**

Dizolvarea PNȚ / 29 iul.'47

26.) **I.Mirescu** , **intervenție** : Grivița -CFR , 16 febr.'33

(DAD , MO 41 , șed. din 16 febr.'33) [Vezi pe larg la fișier PCR și Doctrine](#)
/ Atitudine anticomunistă , dar democratică ;
/ Contra stării de asediu ;
/ Cere anchetă parlamentară ;

27.) **L.Rădăceanu** : **legea privind ordinea publică** , 4 mart.'33

(DAD, MO 55, șed. din 4 mart '33)

Legea este îndreptată **contra mișc. muncit , contra soc.-dem.** ;

protestează că s-a dat drept de discutare a legii ... Gărzii de F și LANC //

[LD : este pățimaș, foarte pornit ...**NU ARGUMENTEAZĂ...**]

28.) **I.Moscăuțeanu (PSI)** , **interpelare : abuzurile contra PSI** , 14 mart.'33

(DAD , MO 55 , 4 martie '33)

[LD : nefișat ; semnalează abuzurile poliției față de PSI]

29.) **N.Moscăuțeanu (PSI) -I.Mirescu (PSD)** , **ceartă** , 16 mart.'33

(DAD, MO 65 , șed. din 16 mart.'33)

[LD : fișă -semnal .Schimb de cuvinte tari , etichetări reciproce , între cei doi .]

30.) **L.Rădăceanu, I. Mirescu, N.Moscăuțeanu (PSI) :**

la legea Asigurărilor Sociale , **DRIoanițescu** , 1 apr.'33

Vezi pe larg la fișier Legislație muncitorească

(DAD, MO 79, șed. din 1 apr.'33)

31.) **L.Rădăceanu , I Mirescu - N.Moscăuțeanu : la legea protecției muncii** ,

(DAD, MO 82, șed. din 5 apr.'33)

5 apr.'33

[LD : impresie : Moscăuțeanu mi-a făcut o impresie deplorabilă ;

Rădăceanu - cred că este ... duplicitar , dar nu corupt în sensul spus de Moscăuțeanu ;

Oare să fi fost de pe atunci ... racolat de comuniști ?!

Mirescu : mi-a făcut o impresie bună : simplu și demn .

Dar aceste impresii... nu sunt concluzii istorice !]

Moscăuțeanu / 5 apr.'33

Evoluția PSD

După primul război mondial, după **afilierea la Internaționala a III-a** , după **procesele știute** , ... **în 1923, PSD a reînviat** și, fuzionând cu PSD din Ardeal, a ajuns ... **PSD de azi**.

Este un "**quasi partid socialist** " , dispus să **colaboreze cu guvernele** , să îndrume **mișcarea muncitorească "pe cale pașnică "** .

Pentru această "colaborare " , **PSD a început să fie subvenționat** , atingând apogeul în perioada 1929- 1931 , pentru că făcuse cartel electoral cu PNT .

PSD nu ia banii direct, ci ... prin toate "**creațiunile**" **artificiale ale lui** :

CGM, IMSER, ajutoare șomaj etc etc.

Au luat bani : **I.Mirescu** (secretar general al CGM) ;
Lotar Rădăceanu (secretar general al PSD) ;
Revista "Mișcarea socială " (Ilie Moscovici) , trăește de pe spinarea IMSE ,
" citadela " de pe str.Izvor nr 37 , a fost cumpărată de Ministerul Muncii ;
PSD a primit bani de la Ministerul de Interne, pentru a combate pe comuniști .

Moscăuțeanu / 5 apr.'33

▣ **PSD din Basarabia –**

▣ **Moscăuțeanu (autoprezentare)**

/ El , Moscăuțeanu, **a luat contact cu PSD abia în 1931** ,
deoarece organizația PSD din Basarabia "socialistă " , nu era afiliată la PSD.
/ În 1932, în Consiliul General al PSD , a luat contact cu propria opoziție din PSD :
cei contra luxului din partid ; cei împotriva subvenției de la guvern.
/ După alegerile din 1932, el a început să fie **calomniat ca...**

"agent provocator" , "comunist " ...

În **procesul ce l-a avut în 1931**, pentru care a stat și în pușcărie (guv.Iorga-Argetoianu)

Siguranța trimisese la dosar **o Adresă** în care se spunea despre el că

< a activat în toate organizațiile comuniste descoperite la **Ismail** , între 1921-1924 ,
cu ramificațiuni în toată Basarabia , și a desfășurat **o intensă activitate comunistă** ,
premergătoare **revoluțiunii din 1924 , de la Tatar -Bunar .>**

Aceasta a fost **o acuzație nedreaptă** .Pe atunci **el era profesor la Tulcea**.

De la 28 oct.1924, el a fost cercetat de Parchetul din Tulcea ;

I s-a făcut percheziție ; a fost învinuit de instigație la Tatar -Bunar .

**[LD : Atenție !] Sub presiunea bătailor , a dat 3 declarații la Siguranță ,
pe care , apoi, devenit liber, la București, le-a anulat .**

- **Lot.Rădăceanu : Pe baza lor, au fost arestați oameni nevinovați !**

- **Moscăuțeanu** : primele declarații le-a dat sub presiunea bătailor ; apoi le-a anulat ;
de atunci i s-a spus " agent al Siguranței "

La liceu, **a predat istoria și geografia** (7 ani) , iar acum **este avocat [?!?]** ,
pentru că a fost **îndepărtat de 7 ori din învățământ**, pentru **că este socialist !**

Lotar Rădăceanu / 5 apr.'33

▣ **Internaționala Socialistă - concepția social-democrată .**

[LD : Respinge învinuirile aduse de moscăuțeanu.

Relatează evoluția PSD , a concepției sale teoretice .]

/ Înainte de primul război, **concepția socialistă** de la noi,
considera că **" statul burghez" este un instrument "exclusiv" al dominației de clasă** ,
împotriva clasei muncitoare , care nu poate avea nici o influență ,
nu poate obține nici o revendicare .

/ În **Internaționala Socialistă** , în **știința marxistă**,
această problemă a fost dezbătută deseori (polemica Kautski- Bernștein)

și s-a ajuns la concluzia că, chiar **în sânul statului capitalist**
, **clasa muncitoare** , prin organizațiile sale politice și profesionale,
poate cuceri o anumită influență asupra treburilor obștești :

Parlament, instituții de auto-administrare , syndicate etc)

/ În cazul în care , în societatea capitalistă , **s-ar pune problema** însăși
a sistemului economic-social ... antagonismele nu se mai pot reconcilia,
, **izbucnind virulent [Revoluția !]**

/ **Dar reformele imediate**, chestiunile care nu implică schimbarea modului de producție,
" clasa muncitoare are posibilitatea ca , înăuntrul acestei societăți ,

și folosindu-se chiar de statul capitalist, să impună , prin puterea ei,
anumite măsuri și să facă lucruri pozitive, în favoarea ei.

Rădăceanu / 5 apr.'33

▣ **PSD - CGM- IMSER**

/ În România, **CGM este sub conducerea socialistă** ,
dar ... nu pentru că toți muncitorii ar fi în PSD ! CGM nu este afiliată PSD !
Este compusă din **13 uniuni de breaslă** , care **grupează sindicatele , după profesii.**
/ **IMSER** se ocupă cu **timpul liber al muncitorilor.** Președinte este **I.Mirescu.**

I.Mirescu / 5 apr.'33

▣ **I.Mirescu**

/ Cât este parlamentar, **nu primește nici un ban de la organizațiile muncitorești,**
conducându-le " onorific"

/ **Nu are casă, stă cu chirie** , ; are **2 costume de haine** ; nici un ban în bancă ;
este cinstit, corect.Cere să fie controlat .

"Sunt socialist și mă mândresc că nu sunt provocator !"

Rădăceanu -Mirescu -Moscăuțeanu / 5 apr.'33

32.) **L.Rădăceanu** : **la Conversiune** , 10 apr.'33

(DAD, MO 88, 10 apr.'33) **Vezi fișier Conversiune**

33.) **Lotar Rădăceanu** : **Acordul de la Geneva** , 12 apr.'33

(DAD, MO 90. șed. din 12 apr.'33)
- Contra !

34.) **N.Moscăuțeanu** : **legea pentru amnistierea delictelor de presă** , 12 apr.'32

// cere eliberarea lui **MGBujor** //

35.) **Congresul PSD** , 14-16 mai 1933

I.Mirescu : Raportul privind **activitatea parlamentară a PSD** .

(Arhiva ISISP, fond XV, dosar 1257, Mapa I)

/ L.Rădăceanu - Comunicare : nerespectarea repaosului dumnical pentru funcț.de bancă ;

/ I. Mirescu - periodic, interpelări privind șomajul ;

/ Roznovanu - comunicări privin sit. din Bucovina (șomaj, etc etc)

/ I.Fluerăș , în 1932 , a cerut gov.lorga , 100 mil lei pentru șomaj ; a obținut jumătate)

/ Rădăceanu (1930) , Jumanca (1931) , Mirescu (1932) au insistat privind
regimul asigurațiilor ;

/ Gherman (1930) - Comunicări : flagelul concedierilor din UDR și Valea Jiului ;
/ Mirescu : comunicări : concedierile de la Uzinele comunale , București (1930) ;
concedierile de la Fabrica de chibrituri (1933)
/ Roznovan , comunicare : concedierile funcționarilor de la bănci ;
/ Flueraș , comunicare : concedierile de la CFR , București, Cluj , Oradea (1931) ;
/ Mirescu , Roznovan , comunicări : neaplicarea legislației muncii la Buhuși, Neamț , Bacău ;
/ Rădăceanu , Mirescu , comunicări : nerespectarea concediului de odihnă (funcționari, CFR)
/ Roznovan, Mirescu , : contra curbelor de sacrificiu ;
/ Participări la dezbaterile legislației muncii :
Mirescu (reglementarea muncii în porturi ; statutul CFR , legea Camerei de muncă ;
Asigurări sociale ; jurisdicția profesională) ;
Eft.Gherman(Asigurări sociale ; munca în porturi ; legea industrială ; Jurisdicția profesională)
/ **I Mirescu** : protest la incidentele de la Grivița ; contra curba de sacrificiu ;
/ Mirescu : protest contra prigoanei din Basarabia și Banat , contra confiscării corespondenței ;
/ Roznovan : protest contra devastării bibliotecii IMSER , cu ocazia sărbătoririi lui Karl Marx.
/ Rădăceanu : prigoana întezită , după venirea la Interne a lui Mihalache și Călinescu ;
/ Roznovanu , Rădăceanu , : la Conversiune ...
Et etc ... [LD ; dacă ai nevoie vezi fișa de mână din plicul PSD ,]
PSD in Parlament /

36.) Rezoluția Consiliului general PSU , 18 sept.'33

// lupta pentru restabilirea unității de clasă a muncitorimii //
("Proletarul " , 1 oct.'33)

" Consiliul general, constatând creșterea amenințătoare
a mișcării fasciste și a primejdiei de război,
din cauză că socialismul nu a reușit să le opună un front unitar,
își manifestă **hotărârea fermă** de a le zădărnici și
de a continua lupta pentru **restabilirea unității de clasă a muncitorimii** ,
convins că **numai astfel barbaria fascistă poate fi stârpită și războiul împiedicat "**
PSU / 1 oct.'33

Guvern IG Duca.14 nov.'33

Alegeri , 20, 22dec.'33

37. a.) **Tratative pentru Frontul Unic Electoral, 19 nov.- 3 dec.'34**

PCR -PSU- PSD

[LD :trebuie să fac un efort colosal pentru ca să integrez această mișcare muncitorească
în istoria perioadei ! În general , voi merge pe presă legală .
Această polemică o dau ca un exemplu , pentru tonul cu care se desfășura "dialogul "
între partidele muncitorești.]

Apelul lui **MGBujor** , Câmpina, 13 nov. '34
("Proletarul" , an.VI, nr.65, 19 nov.'33)

" Alegătorii vor fi iarăși obligați să meargă la urne ca să consfințească ,
în cadrul unei **legi electorale tâlhărești, minciuna parlamentară.**

"**Lupta electorală** are pentru muncitori o importanță deosebită , pentru că ea le dă prilejul de a lua poziție , pe terenul politic, față de **partidele clasei stăpânitoare** și de **Statul însuși** , și în același timp, de a opune **programele neputincioase, fățarnice și demagogice** ale acestora , **vastul și constructivul și popularul program socialist** . [-----]

" În fața falimentului , **descompunerii și haosului** de pretutindeni a **guvernării burgheze**, în fața **rușinoasei incapacități a partidelor** noastre de a tămădui rănile de care sângeră poporul muncitor suferind de la orașe și de la țară, **muncitorimea trebuie să se afirme cu putere** , ca un organism conștient și constituit . [-----]

Călcând parcă pe urmele **pulverizării partidelor și partidulețelor burgheze** , **muncitorimea noastră și-a fărâmițat și ea forțele , dezbinându-se** . [-----]

Ar fi și o nebunie și o sinucidere dacă ar purcede la această luptă cu **3 formațiuni politice învrăjbite**, cu **3 liste deosebite de candidați**, cu **3 serii deosebite de întruniri** , manifeste , agitații și cheltuieli, cu **3 serii deosebite de alegători !** [-----]

Cele **3 partide muncitorești** - 3 fracțiuni ale aceluiaș partid unic al clasei muncitoare : **partidul social-democrat, partidul socialist -unitar și partidul comunist** , au datoria imperioasă și de neocolit de a constitui un **FRONT UNIC DE LUPTĂ ELECTORALĂ** [-----]

Social -democrații , care au făcut **cartele electorale cu partide burgheze** , nu ar putea **astăzi refuza un asemenea cartel cu un partid-frate** , cu un partid muncitoresc. **Comuniștii**, care ar invoca o **intransigență ultra-extremistă** , **nu ar trebui să uite** nici odată **exemplul comuniștilor ruși** , care , în perioadele grele , decisive (1917- 1918) , au colaborat cu partidele socialiste și moderate (chiar și cu Kerenschi) în combaterea contrarevoluției (Kornilov) și în înfăptuirea revoluției din octombrie. [-----]

Acest unic front proletar, nu ar desființa nimic din fizionomia proprie a fiecăreia din părțile componente . [-----]

Numai un asemenea front de luptă electorală proletară , ar putea avea adeziunea și sprijinul meu întreg . **Grăbiți-vă , tovarăși social -democrați, unitariști și comuniști** la datoria uriașă...

----- M.Gh.Bujor / 13 nov.'34 -----

Frontul muncii n-a reușit !

("Lumea Nouă " , 3 dec.'34)

Tratativele pentru un **Front al Muncii** în aceste alegeri , în care să intre **toate fracțiunile muncitorești**, plus **organizațiile independente profesionale** , **au eșuat** .

" Înregistrăm această nereușită cu **cel mai sincer regret** .Masele își manifestaseră toată simpatia pentru **formula propusă de tov.MGh.Bujor**, îmbrățișată și lărgită de Consiliul general alpartidului nostru, dar **atât comuniștii cât și unitariștii**

au sabotat - primii **fățîș**, ceilalți prin **meschinării - realizarea acestui Front al muncii.** "

Tov. Bujor s-a străduit aproape o săptămână să realizeze înțelegerea.

Dar n-a reușit să-i aducă pe **comuniști** , care sunt **divizați** și între ei , și nu au trimis , nici în scris, punctul lor de vedere ! [-----]

"Unitarii" au preferat pe agentul Moscăuțeanu, colaborării cu PSD .Treaba lor !

----- PSDR / 3 dec-'34 -----

Manifestul lui MGBujor / 3 dec.'34

("Lumea Nouă " , 3 dec.'34)

Frontul unic electoral sau Frontul Muncii, nu s-a încheiat !

"Universul" și " Curentul" , care se și cutremuraseră la ideea

< tâlhărescului front unic electoral > , s-au grăbit să ceară guvernului să ia măsuri [-----]

Vinovați de eșec, sunt **conducerile tuturor cele trei partide**, în care se află adversari ireductibili ai ideii de înțelegere .[**enumeră aceste manevre, citează pozițiile PSD, PSU și PCR**] termină cu un apel : **NICI UN VOT PARTDELOR BURGHZE !** "

Precizările PSD / 3 dec.

("Lumea Nouă " , 3 dec.'34)

Nu sunt de acord cu tov.Bujor, și-i pot pune la dispoziție publicațiile comuniste

" Scânteia" , "Steagul Roșu" , " Tănărul leninist " , broșura " Către tov. MGBujor " și din **" Proletarul "- PSU** , ca să spicuiască părerea acestora . [citează din ele]

Răspunsul CC al PCR , cetățeanului MGBujor

(Arhiva ISISP, broșură, cota Ab XVIII-6 , p. 30-36)

Răspunsul a fost tipărit în 100 exemplare și trimis comitetelor regionale și locale ale PCR .

PSD a interzis organizațiilor lor să intre în tratative pentru încheierea frontului unic cu organizațiile comuniste ;

la **Congresul XV al PSD** a respins propunerea comunistă de realizare a FUM ;

Cu toate acestea, **d-ta** , care încerci să te prezinți ca gornistul frontului unic,

ai trecut sub tăcere această propunere !

Luptele din febr. '33 au dovedit că PSD ia parte activă

la înăbușirea de către burghezie a luptei de clasă ;

D-ta propui luptă comună pentru mandate în Parlament , în loc de acțiuni muncitorești, de luptă de clasă !

Mirescu, Rădăceanu & , au folosit parlamentul pentru **atacuri contra URSS**,

pentru **atacuri huliganice**, infame , contra ceferiștilor, contra petroliștilor ...

a lui Doncea, Petrescu, Gheorghiu ...

A propune alianță electorală , pentru a le da lor locuri în parlament,

înseamnă să-ți bați joc de ei [**continuă dovezilor de "demascare" a soc-dem.**]

"**În dorința d-tale** pentru a atrage muncitorii în lupta pentru **mandatele lacheilor burgheziei** ,
dumneata nu te jenezi să te referi la tactica partidului lui Lenin și te apuci să dai partidului

nostru lecții de bolșevism ! Dar și aici **d-ta induci în eroare clasa muncitoare din România**

și, referindu-te la bolșevici , **d-ta îi strecuri prin contrabandă o tactică diametral opusă acelei**

tactici , care a dus la victoria revoluției din Octombrie , la crearea **primului stat proletar** .

[**explică ei tactica istorică a lui Lenin -Stalin și realizarea URSS, criticându-l cu mânie pe MGBujor**

pentru ideile sale greșite]

13 ani ai petrecut d-ta în ocnă din voia călăilor români , unde **zac** numai mii de comuniști

și revoluționari dar unde nici cu lumânarea n-ai putut găsi **nici un conducător social-democrat**

[-----]

Primele minute ale vieții libere , D-ta le-ai petrecut de acum din voia proprie în lagărul **social-**

trădătorilor , care **te sărbătoreau și se fotografiau cu D-ta**,

după cum tot ei s-au fotografiat cu regele -călău [-----]

Frontul unic electoral / nov.-dec.'33

37.b.) Candidaturi și liste PSD , PSU , 12 dec.'33

("Dimineața" , 12 dec.'33)

▣ Candidaturi PSD

▣ Candidaturi PSU

Alba Iulia : **Ioșif Jumanca**

Covurlui (Galați) : **Titel Petrescu, Jean Arhip, I.Stratulat, B.Solomon,**
I.Bepan, N.Ignat, Sane Eftimie.

Constanța : **I.Flueraș, I.Popescu, Andrei Niculescu, Dobre I.Lițcani, Vasile Jamca**

Bacău : **Toader Roznovan, av. Leopold Filderman, Petre Mihăilă, Vasile Ciuntu,**
N.Păreca , Ion Cernat .

Neamț : **Petrescu -Ghempet , dr.S.Entzer , V.Ciuntu, I.Tomescu**

Prahova : **dr.Ilie Horodniceanu, Gh.Rădulescu -Câmpina, Florea Mărăcineanu,**
Em. Soare, D.Văjoreanu, Ion Voicu, Constantin Mănescu

Făgăraș : **Ion Crezu, Diogen Folea, Vasile Gavrilă.**

Mureș : **Rusu Simion , Ștefan Barsi, Vasile Gelea, Iosef Kovacs, Ștefan Kovesdi, Ion Breja.**

Rădăuți : **Romulus Dan, Gh.lancec, Karl Mehlferber, Irimie Pârdău**

Tighina: **T.Roznovan, B.Solomon, Șerbu, Baider, Ion Mirescu**

-
- **D.Gănescu** (socialist- unitarist) arestat la Timișoara , în momentul transmiterii listei la Ilfov ; a intrat în greva foamei și a setei ;
 - Protestul **PSUnitarist** contra persecuțiilor .Sala "Talpa de Fer" , București.Participă : **Georgescu- Topală, Șt.Voitech, Gh.Cristescu, C.Popovici .**
PSD, PSU, candidaturi / 12 dec.'33
-

38.) Rezultatele la alegerile din 20, 22 dec.'33

/ LD : față de alegerile trecute , la Cameră , au ieșit din cursă :
PND- Iorga ,PP-Averescu , dizolvata Garda de Fer , PSD și P.Evr.

A. Rezultatul alegerilor pe București :

Votanți : 110.448

Anulate - 2005

PNL-guvern :	62.431 (I)	PNL-Georgist - 6.100 (III)	
PNȚ-Mihalache	14.186 (III)	PȚ-Lupu - 5.805 (IV)	PRȚ-Iun - 1.052 (XI)
P.P.Averescu	4.167(VI)	PNA-Goga - 4.595 (V)	C.Argetoianu - 817(XII)
LANC -ACCuza	1.622 (VIII)	Gr.Forțu - 3.666 (VII)	P.Evreesc - 1.438(X)
PSD	1.480 (IX)	3 liste independ. 864, 133, 84.	

Alegerile .Voturile pentru **partide. Procentaj Cameră** (parțial, 55 județe), 23 dec.'33
("Universul " , an 50, 351, sâmbăta, 23 dec.'33) **Vezi Tabelele la fișier Alegeri II**

A. Procentele pe țară , pe partide : PSD - 1,1%

B. Procentele partidelor opoziției, pe județe:

C. Rezultatul alegerilor pentru Cameră (55 județe)

[LD : dau județele pentru a se vedea slaba difuzare ,slaba popularitate, slabul rezultat obținut de partidele socialiste . În cele două legislaturi național -țărăniște și în legislatura iorghistă, reușita lor s-a datorat cartelului electoral cu PNȚ , cu care au fost destul de "fanfaroni" și ingrati]

Județul	PSD	PSU	Liga Muncii (PCR)

Alba	844		

Arad	847		

Argeș	-		

Bacău	264		

Baia	-		

Bălți	-		

Bihor	737		

Botoșani	-		

Brașov	993		

Brăila	206		

Buzău	-		

Județul	PSD	PSU	Liga Muncii (PCR)

Caliacra	-	-	60

Caras (Reșița) 5.386 (III)

Cahul	877		

C.Lung.m.	1.112		

Cernăuți	2.662		

Cetatea Albă	-	-	868

Ciuc	-	-	-

Cluj	639		

Constanța	239		

Covurlui	919		

Județul	PSD	PSU	Liga Muncii (PCR)

Dâmbovița	205	-	160

Dolj	-	-	-

Dorohoi	-	-	-
Durostor	312		
Făgăraș	136		
Fălciu	-	-	-
Gorj	-	-	-
Hotin	?	?	?
Hunedoara	8.529 (II)	-	-
Ialomița	-	-	-
Iași	4.140 (V)	-	194
Ilfov	1.522 (VIII)		-
Ismail	1.553	1.654	
Județul	PSD	PSU	Liga Muncii (PCR)
Lăpușna	-	-	-
Maramureș	-	-	-
Mehedinți	-	-	-
Mureș	-	-	-
Mușcel	-	-	-
Năsăud	336		
Neamț	160		
Odorhei	-	-	-
Olt (Slatina)	-	-	1.308
Orhei	-	-	-
Prahova	1.316	-	366
Putna	-	-	-
Rădăuți	466		
R.Sărat	-	-	-
Roman	-	-	-
Romanați	-	-	-
Județul	PSD	PSU	Liga Muncii (PCR)
Sălaj	-	-	14.331 (III)
Satu Mare	-	-	-
Severin	1.124		
Sibiu	-	-	-
Someș	870		
Soroca	2.221		
Storjineț	-	-	-
Suceava	346		
Târnava Mare	-	-	2.178
Târnava Mică	276	-	3.563
Tecuci	-	-	-
Teleorman	-	-	-
Județul	PSD	PSU	Liga Muncii (PCR)
Tighina	416		
Timiș T.	3.346		
Trei Scaune	297		
Tulcea	816		
Tutova	-	-	-
Turda	228	-	4.862 (III)
Vaslui	-	-	-
Vâlcea	-	-	-
Vlașca	-	-	-

Alegeri , dec.'33

39.) Lotar Rădăceanu " După asasinat " [IGDuca] , 7 ian.'34

("Lumea Nouă" , an XXVIII, nr.2, 7 ian.1934)

" **A fost asasinat de o mână de bandit fascist** , Ion G.Duca [-----]

Bandele pe care **o vinovată politică de diversiune le-a tolerat** , ba încurajat fățiș, **sub toate guvernele** , au dovedit astfel până și celor orbi și surzi, că **sunt capabile de orice**. **Focurile de revolver** care au răsunat în gara Sinaia , au dat, în sfârșit, **o alarmă tardivă**.

" **Mișcarea muncitorească este , principal , potrivnică actelor de violență individuală, pe care anarhismului de pe vremuri și fascismul de azi , le-a ridicat , într-o nebunească deviere , la rangul de metode tactice** .[-----]
Rădăceanu / 7 ian.'34

▣ Fascismul

" Dar **mișcarea muncitorească** nu se deosebește de mișcarea fascistă numai prin **respingerea netă a tacticii atentatelor asasine**.

Noi vrem ca deciziile politice ale unui popor , să fie **rezultatul unei lupte libere de idei**, și ca poporul însuși, fără presiunea autorităților, dar și fără teroarea bătaușilor , să hotărască asupra destinului marii țări .

Fascismul s-a plasat pe un punct de vedere diametral opus.

El detestă democrația care cuprinde în ea, ca idee de căpetenie, libertatea poporului de a hotărâ el însuși asupra soartei lui. **Violența este metoda pe care o predică fascismul**.

În locul ideii și argumentului - băta și teroarea :

în locul concurenței libere a ideilor - dictatura lipsei de idei [.....]

Rădăceanu / 7 ian.'34

▣ Vinovăția guvernelor

Dar **cine este vinovat dacă fascismul codrenist** (și cel cuzist care este de aceeași stofă) a putut să ia în România **dezvoltarea la care am asistat în ultimul timp ?**

Și **cine e vinovat** că el a cuprins , mai ales , o mare parte a **tinerelor generații de intelectuali ?** **Mișcările fascisto-antisemite** au fost , totdeauna și sub toate guvernele , **tolerate și stipendiate** .[-----] **Gestul lui Corneliu Zelea Codranu** , care a curmat viața lui Manciu, **odiosul asasinat săvârșit de Totu**, și atâtea alte acte de netăgăduită gravitate , n-au avut darul să deschidă ochii guvernanților și să le demonstreze că o nouă orientare , primejdioasă chiar pentru ei, își face loc în mișcarea "naționalistă" , rămasă până atunci în fagașul unui vag sentimentalism șovin și antisemit.[-----] **asasinul Constantinescu** se mai plimba liber la Sinaia deși, cu câteva săptămâni înainte , **înjunghiasc un primar în județul Făgăraș ?** Toate actele de violență, toate crimele au rămas fără sancțiuni.[-----]
Rădăceanu / 7 ian.'34

▣ Partide burgheze - partide fasciste

Partidul liberal se găsește în plină și strașnică acțiune de exterminare a Gărzii de Fier ; el își **răzbună cumplit șeful ucis**. Și, după cât se pare, partidul liberal **a înțeles în sfârșit** că **fascismul** [-----] implică și un **dezavantaj decisiv pentru partidele burgheze : le înlătură , le desființează** și se înscăunează în locul lor .

În Italia, **Mussolini** n-a călcat la pământ numai mișcarea muncitorească , ci **a dizolvat și toate partidele burgheze**.[-----]

În Germanii **Hitler** a procedat la fel. El a masacrat social-democrația, și a umplut taberele de concentrare cu militanți proletari.

Dar, totodată, el **a interzis toate partidele burgheze** .

Partidul național-socialist e singura organizație politică permisă în Germania.

Se vede așa dar că e vorba de **o luptă de concurență** .

Sistemul capitalist rămâne în picioare , așa și așa.

Dacă partidele burgheze apără parlamentarismul și constituția , ele apără , în fond, **dominația burgheziei prin partide**, adică în forma ei tradițională, de până acum.
Dacă fascismul declară statul total și monopolul politic al dictaturii , el nu face altceva decât să propovăduiască **o nouă formă de dominație a burgheziei** .[-----]]
Iată de ce , simpla acțiune de represiune nu înseamnă, în fond, decât un act de înlăturare a acelor care se ating de **monopolul de guvernare a partidelor burgheze** . [-----]]

Rădăceanu / 7 ian.'34

▣ **Democrația socialistă**

[LD Cum vorbea Rădăceanu în 1934! Cunoaștem acum democrația socialistă , pe care a slujit-o și el după ' 44 ...Va trebui să scrii despre ea, aici, câteva rânduri]
"Ceea ce se impune din punct de vedere al intereselor bine înțelese ale națiunii , este mai mult , este **cucerirea adevăratei democrații** , care nu poate fi decât democrația imensei majorități a poporului, adică **a muncitorilor și țăranilor** .
Și această **democrație , socialistă**, abia **va face să dispară tot ce ne revoltă azi** și ne îndeamnă să acuzăm societatea.
Va face să dispară **ilegalitatea, exploatarea, mizeria , corupția**, și, ca o logică urmare, **rătăcirea ideologică** de azi. Aici , în lupta pentru această prefacere a întregii societăți , **nu într-o ceartă pentru ciolan**, rezidă cu adevărat lupta contra fascismului , pe care **istoria ne-a încredințat-o nouă, socialistilor** , **ca o misiune pe care trebuie s-o îndeplinim cu prețul multor jertfe**"
Lot.Rădăceanu / 7 ian.'34

Guvern Tătărescu. Legislatura PNL.Sesiunea ordinară. **1 febr.- 28 apr.'34**

40.) Apelul PSD , în apărarea democrației din Austria , 17 febr.'34

("Dimineața" , an 30, nr. 9749, 17 febr.'34)
Partidele social - democrate din țările Miciei Antante au făcut **un demers colectiv** pe lângă guvernele lor , cerând **intervenția** pentru **menținerea regimului democratic în Austria**.
Din partea socialistilor români , d-nii **Lotar Rădăceanu, Flueraș, Jumanca și Eft.Gherman** au prezentat ieri d-lui prim-ministru Tătărescu următoarea **adresă** :
" **Domnule prim-ministru** ,
Evenimentele care se desfășoară în **Austria** , în urma **tentativei dictatoriale a guvernului Dollfuss** , sunt de natură a interesea nu numai prin **repercusiunile lor** asupra **regimului intern al republicii austriece** , ci , mai ales, prin **gravele probleme externe pe care le pune pe tapet în mod acut** .
În situația actuală a Europei , este un fapt necontestat că **existența Austriei, ca stat independent și democrat** , este de **un interes fundamental pentru menținerea păcii internaționale**.
"De aceea considerăm că **statul român și Mica Antantă** , din care el face parte, trebuie **să urmărească cu îngrijorare întâmplările din Austria** și schimbările ce se produc în politica ei internă , considerând că **orientarea politicii externe** a fiecărui stat , și mai ales a Austriei , în situația ei de astăzi , este în directă dependență de directivele politicii interne.
Dacă Austria - cu toate tatonările și apropierea făcute mai ales în ultimul timp -

n-a aderat până acum în mod efectiv și direct **la politica războinică preconizată de statele cu regim fascist**, cauza a fost că **nu dispăruse încă complet regimul democratic**. Acest regim democratic care îngăduia **participarea maselor** largi la conducerea Statutului, le-a îngăduit, totodată, **a împiedica ca Austria** să devină un instrument al tendințelor politice străine de interesele ei proprii.

Instaurarea unui regim dictatorial antrenează, în mod evident, **primejdii grave** în aceste direcții.

Hitlerizarea Austriei sau fascizarea ei, inevitabilă, fie una fie alta, după înfrângerea democrației, va provoca, desigur, **un conflict armat**.

Barbariile fără de seamă **pe care le săvârșește guvernul Dollfuss** contra unui popor care-și apără în mod eroic regimul legal și libertățile, constituie **cel mai elocvent indiciu** pentru spiritul care-și va face drum în politica lui, dacă se admite să fie înlăturată ultima stavilă a primejdiei.

Menținerea unei Austrii independente și democratice, nu este deci o chestiune care interesează numai poporul austriac, ci **o chestiune de palpitant interes internațional**, pe lângă care nu pot trece statele celelate și, în special, nu poate trece Mica Antantă.

Pornind de la aceste considerațiuni, **credem**, domnule prim-ministru,

că se impune ca România să intervină ea însăși și să determine și un demers colectiv al Micii Antante

pentru **menținerea regimului democrat în Austria**, singurul care poate asigura independența Austriei și, prin aceasta, **însăși pacea Europei**. " (**urmează semnăturile**)

PSD / - Austria / 17 febr '34)

41.) **Iosif Jumanca**, **discurs la Mesaj, Senat, 27-28 febr.'34**

(DS, MO 9, șed. din 27 febr., 28 febr. '34, p. 284- 285 ; 291)

[LD : Jumanca a fost ales de cele 5 Camere de muncă din Transilvania .

Explică de ce este singurul social-democrat ; dă o serie de date despre PSD .

Atenție LD ! document rătăcit ! recuperează-l !]

Jumanca /

Presa burgheză - românească și internațională - cântă imnuri de bucurie că socialismul, marxismul, este, în fine, distrus.

Bucuria este prematură și lipsită de bază :

" **Socialismul**, d-lor, **echivalează cu ideea de dreptate și o idee nu poate fi distrusă.** [----]

Socialismul trăește și măsurile de represiune ce se iau astăzi, **teroarea și dictatura**

care s-au instituit împotriva mișcării social-democrate, **nu dovedesc altceva**

decât faptul că **adevărurile propagate de socialism sunt întemeiate** și că

organizarea socială de azi este condamnată la moarte " (p. 294)

42.) **Iosif Jumanca** : **Camerele profesionale, 17- 19 mart.'34**

43.) **Iosif Jumanca** : **Societatea "Mica" și "Pyrit", 21 mart.'34**

/ năpăstuirea elementului românesc /

44.) **C.Titel Petrescu**, **Procesul Gărzii de Fier, 25 mart.'34**

("Lumea Nouă", an XXVIII, nr. 13, 25 mart.'34)

Luni a început [19 mart.'34] procesul atentatorilor la viața lui IGDuca și al acțiunii Gărzii de Fier.

C-T.Petrescu / 26 mart.'34

▣ Competența juridică .

" Nu-mi propun să discut **chestiunea juridică , controversată ,** asupra **competenței instanței militare ,** de a instrui și judeca acest proces. **Problema ,** foarte interesantă din punctul de vedere al principiilor de drept , **a fost soluționată și de Curtea de Casație - în contra părerilor noastre -** în repetate rânduri , **cu ocazia proceselor noastre și ale comuniștilor ,** în sensul constituționalității legii stării de asediu și a competenței instanțelor militare **de a judeca infracțiunile contra siguranței statutului ,** chiar când faptele sunt săvârșite anterior proclamării stării de asediu. "

CTPetrescu / 26 mart.

▣ Asasinatul , teroarea, violența - ca arme politice

" Nu mă voi preocupa nici de asasinii fostului șef al partidului liberal .
PSD au repudiat întotdeauna și pretutindeni asemenea metode de combatere a adversarilor , prin suprimarea lor cu bâta sau revolverul. **Violențele personale, adoptate pe vremuri de anarhiștii individualiști și astăzi de fasciști și hitleriști ,** nu sunt , de altfel, decât un produs logic al individualismului împins la extrem de către organizația economică actuală ; ele sunt, din punct de vedere practic, de prefacere socială , ineficace , iar din punct de vedere filozofic, antiumane . "

C.T.Petrescu / 26 mart.'34

▣ Garda de Fier, mișcările naționaliste

▣ Extrema dreapta

"Ceea ce interesează este **gruparea politică , cu ideologia ei greșită,** cu **acțiunea ei nefastă. Mii, zeci de mii de oameni ;** țărani, muncitori, intelectuali, **revoltați -** și cu drept cuvânt - **de un regim de oprinare ,** **se organizează în vederea constituirii unui guvern dictatorial** și **a distrugerii ideii de stat democratic,** ca și când dictatura a putut pune capăt vreodată , în vreo țară , crizei , șomajului și, în general , regimului de exploatare a muncii !

" **Marea greșală a acestor rătăciți în grupurile politice de dreapta ,** este că ei **nu cercetează cauzele reale** ale suferințelor celor mulți, înlănțuirea fenomenelor care conduc lumea, fazele către care se îndreaptă omenirea.

" Ignorând aceste cauze , **ei atribuie mizeria maselor producătoare ...** existenței **libertăților publice , evreilor și pretențiilor clasei muncitoare de la orașe ,** la o viață mai bună.

"Ceea ce ne interesează mai mult în această **propagandă a extremiștilor de dreapta ,** că ei reușesc , prin **mistica lor înșelătoare , să câștige aderenți** chiar în **masele muncitoare de la sate și orașe , care se lasă convinse** că numai renunțând la democrație și alugând pe evrei , li se poate aduce o îndreptare a vieții lor ." [-----]

C.Titel Petrescu / 30 mart.'34

▣ PSD , socialismul

[LD : Să nu fi știut , oare , în epocă , C. Titel Petrescu nimic despre violența bolșevică !?

Avea să o cunoască pe propria piele după 1944 :]

"**Datoria noastră este de a deschide ochii acestor rătăciți,** care prin acțiunea lor nefastă , fac jocul clasei conducătoare reacționare. **În revolta lor sinceră ,** contra regimului actual de privilegii și de exploatare a muncii , **masele rătăcite sunt alături de noi [!?!**

Alături de noi trebuie să fie însă și în lupta dreaptă ce ducem , cu metode democratice , pentru înfăptuirea unei societăți care să facă din toți cetățenii , ca producători , cooperatori , liberi asociați într-o mare viață comună și frățească .

În fața **capitalismului neputincios** de a restabili o producție armonioasă și o circulație echitabilă a bunurilor , după nevoile și munca fiecăruia ,

SOCIALISMUL apare ca singura forță în stare să pună ordine în anarhia de astăzi , și să asigure fericirea și bunăstarea pentru toți [-----] "

C.Titel Petrescu / 26 mart.'34

45.) Iosif Jumanca , la legea privind ordinea în stat , 30 mart.'34

("Facla" 1 apr.'34)

Contra **legii pentru păstarea ordinii și liniștii în stat** .

46.) I.Mirescu , Lot.Rădăceanu- conduc lucrările la Camerele de muncă , 30 mart.'34

Comitetul de direcție al Camerei de Muncă 30 mart.'34

("Facla" 1 apr.'34)

Președinte : **I.Mirescu**

Secretar g-ral : Mircea Ștefan Ionescu

/ I.Mirescu citește Raportul comisiei de numiri și înaintări , care a studiat situația atribuțiilor **funcționarilor Camerei de Muncă** .

S-a constatat că funcționarii au muncit " peste puterile lor" ,

deoarece fiind începutul , ei au trebuit să stea zi și noapte la datorie .

Avocații Camerei de Muncă , dau asistență la sute de muncitori , având de multe ori , zilnic , câte 20-30 procese și dosare ;

Camerele de muncă trebuie să aibă un reprezentat la Comisia pentru migrațiuni

Este propus și votat **Lotar Rădăceanu . ***

/ Se discută și alte chestiuni : ajutoare ptr școlile de ucenici ; etc etc.

Notă * -----

Despre aceste **Camere de muncă** , deputatul **Vlad Dimitriu** (PRT , Galați) nu are cuvinte prea măgulitoare . În discursul la legea **Utilizării personalului românesc** (2 iul.'34)

el spunea : " **Școala noastră politehnică scoate ingineri cari mor de foame** ,

în timp ce inginerii cari vin din Franța și Suedia - în executarea proiectelor rutiere -

sunt **plătiți cu sute de mii de lei pe lună** , bani din care jumătate îi trimit în Franța sau Suedia .

Simpli tașeroni lucrători calificați - aduși din Franța și Suedia - care se găsesc la noi cu sutele și **șomează în întreprinderile noastre** , sunt **plătiți cu câte 40.000 lei pe lună** ,

din care primesc doar 20.000 , restul fiind trimiși peste graniță . [-----]

Într-o dulce politică de continuitate , ați validat toate proiectele încheiate sub regimul pe care l-ați criticat așa de vehement și poate cu îndreptățire . [-----]

Cercetarea acestor străini s-a făcut de către Ministerul Muncii . Organele ministerului

" s-au scuturat " de această însărcinare și au trecut-o asupra ... **Camerele de muncă** .

D-lor , **să fim serioși!** Știți cum se recrutează , din cine se compun și cine conduc Camerele de muncă ? **Sunt muncitori , cu o pregătire îndoielnică** , cu totul străini aplicării unei legi .

Ei sunt buni români , au bune intenții , dar **unii din ei sunt analfabeți !**

Aceste Camere de muncă , **un fel de " soviete "** , ...

nu pot răspunde de îndatorirea ce li s-a dat . (DAD , MO 13 , 3 iul.'34 , p. 983- 987)

Camera de Muncă / 30 mart.'34

47) "Lumea Nouă " , Procesul Gărzii de Fier, 1 apr.'34

" **Procesul Gărzii de Fier** se desfășoară la **Consiliul de Război** așa cum era de prevăzut : **cu zeci și sute de martori** (din care imensa majoritate complet inutilă) , **cu obligatoriile declarații de nevinovăție ale acuzaților**, care , evident, **sânt și au fost cei mai blânzi și mai pașnici oameni de pe fața pământului** , cu și mai **obligatoriile chițibușuri avocățești și tirade naționaliste ale apărării** . Apar și oameni politici , **Maniu, Lupu și alții** , cu **mărturii de conivență** . Se produc **obișnuitele lovituri** , se fac **obișnuitele presiuni ...**

"Dar din dezbaterile acestui proces, **nu rezultă deloc că se judecă** , de fapt, **nu un simplu asasinat , ci însăși concepția politică** în al cărei centru stă **violența și asasinatul , concepția Gărzii de Fier**, și, mai ales, **nu se degajează impresia că importanța politică a acestui proces** , este considerată în adevărata ei lumină și în adevăratele ei proporții. De ani de zile, o **mișcare de anarhie își face de cap în această țară** , **speculând în mod nerușinat ideea națională** , în slujba unui anumit scop , care numai național nu poate fi.

" **Scandaluri , agresiuni, asasinate , au ilustrat acțiunea Gărzii de Fier**. Acțiunea lui Duca a încoronat-o . Și totuși , nu se înțelege , încă , că acestei acțiuni trebuie să I se pună cea mai energetică împotrivire , și trebuie să I se dea cele mai severe sancțiuni. [-----]

Aderarea unei grupări ca Grda de Fier la principiile dictaturii a la Hitler, înseamnă totodată și **aderarea la teza revizuirii granițelor existente** .

Or, aceasta înseamnă , în limbajul statului nostru burghez : **TRĂDARE DE PATRIE** . Rămâne de văzut dacă **cel puțin de acest criteriu se vor conduce judecătorii** care sunt **chemați să aprecieze nu numai faptele materiale** - focurile de revolver - **ci și semnificațiile lor "**

Procesul G. de F / 1 apr.'34

Vacanța parlamentară

Guvern Tătărescu. Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară. 14 iun.'- 34

48.) C. Titel -Petrescu , " Verdictul de la Craiova " , // procesul c.f.r. / 7 iul.'34

("Cuvântul liber" , an 1, nr.35 , 7 iul.'34 , p. 8)

[LD În același număr mai scriau : **Tudor Teodorescu - Braniște (Dictatura pederăștilor) Gh.Dinu (Sângele Rinului) , Ion Clopoțel (Anchetă -metoda socialistă) , Demostene Botez (După Craiova) Despre hitlerism, despre pericolul fascist .Despre procesul cegferiștilor.** Istoriografia comunistă a recuperat , treptat , această galerie a luptătorilor antifasciști , asimilându-i pe toți... ca fiind **simpatizanți comuniști, activiști ai organizațiilor de masă aflate sub influența PCR** etc etc.... pe unii omorându-i a doua oară ! Dacă ar fi după ceea ce simt... nu m-aș ocupa deloc de ei. Dar n-ar fi corect . Trebuie **să găsec loc și pentru " stânga"** aceea existentă în România interbelică.

LD : atenție ! nu uita la locul cel mai potrivit să dai o notă privind soarta lui Titel Petrescu sub gulagul comunist .]
Titel-Petrescu /

▣ Procesul de la Craiova

"Mărturisesc sincer : **prea mari iluzii nu- mi făcusem** , de judecata **Consiliului de război** din Craiova, **în procesul muncitorilor ceferiști**. **Știam** aprioric că **vor fi condamnați**. Am avut însă, un moment, **candida naivitate** să cred că **pedeapsa va fi mai ușoară**.
" **Nădăjduiam** că , în urma desbaterilor ample ce au avut loc, **improvizații judecătorești militari vor înlătura oribila acuzație de omucidere** , nedovedită - mărturiile în acest sens au fost precise, fără urmă de echivoc și îndoială - și reținând infracțiunea la faimoasa **lege Mârzescu** , **vor da o hotărâre condamnatoare la închisoare** , mai puțin severă. Dar m-am înșelat .
" **Inculpații** au fost condamnați la **câte 15 și 12 ani de muncă silnică**, în total **84 de ani și 6 luni de temniță grea**, pentru **vina de a fi cercat să provoace o grevă** , în vederea înfăptuirii revendicărilor lor, recunoscute ca îndreptățite , de însuși ministrul de resort. "
[-----]" Îi revine acum **datoria clasei muncitoare** , să aduge la lupta ei de fiecare zi, **o țintă nouă : amnistierea celor condamnați** .

C.Titel Petrescu / 7 iul.'34

▣ Lupta dintre lumea veche și lumea nouă

" **Procesul de la Craiova** , ca mai toate **procesele cu aspecte politice** desbătute după război, și în care au fost **implicați și condamnați** , de **predilecție, socialiști și comuniști**, nu e un proces obicinuit și banal.
" **El e un episod** , desprins dintr-**o dramă** , **mai vastă și mai profundă**.
Un episod din lupta ce se dă , între cei mulți și obișnuiți , cari, exasperați de mizerie , reclamă uneori cu violență dreptul la viață și elementele exploatare , beneficiarii câștigurilor fără muncă.
" **E drama lumii vechi, îmbătrânite**, care **nu vrea să se resemneze și să renunțe la privilegiile de clasă** , și **a lumii noi**, care luptă să-și impună **dreptul la muncă și la roadele , totale, ale muncii**.
Fenomenul nu e local : el e general. Sub diverse aspecte, **pretutindeni, se dă aceeași luptă**, între **stăpânitorii de azi**, care vor să-și conserve situația privilegiată, **și între curentele populare** , progresiste , care vor să impună o ordine nouă , echitabilă și dreaptă. "

C.Titel -Petrescu / 7 iul.'34

▣ Măsurile coercitive ale regimului vechi

" **Ca să se menție** pe pozițiile privilegiate ,câștigate , **stăpânitorii de astăzi uzează toate uzanțele de coercițiune : dictatură, armată, poliție justitie**.
Sub pretextul păstrării ordinei în stat , **recurg la măsuri de excepție**.
"De la război , suntem **ținuți** , aproape permanent, sub un asemenea **regim de excepție, cu stare de asediu, cenzură, justitie militară**.
Contând pe **spiritul de lașitate al poporului** , **guvernării noastre** **s-au sprijinit și continuă să-și asigure puterea , la adăpostul baionetelor**. "

C.Titel -Petrescu / 7 iul.'34

▣ Starea de mizerie a populației

▣ Motivarea violenței .

"Dar sub un asemenea regim, **nemulțumirile celor mulți și obijduiți**, au încetat să fie reale ? **Sbuciumate de mizerie și impilare** nu vor fi constrânse, într-o bună zi, să izbucnească în **convulsii violente** ? **Suferințele ceferiștilor**, spre exemplu, au fost recunoscute de toți foștii miniștri ai comunicațiilor. Toți au declarat, înaintea Consiliului de război, ca și în parlament, că **munca în atelierele c.f.r.** este excesiv de grea, adeseori cu înfățișări de infern dantesc ; că pentru această muncă, ei primesc salarii de mizerie : 1500 -2000 de lei pe lună ; că lucrătorii au formulat, ani de-a rândul, **revendicările lor juste**, pe cale pașnică și legală, dar că s-a **tergiversat soluționarea conflictului cu direcția c.f.r.**
Și atunci, **de ce represiunea în sânge a mișcării muncitorilor ?**
De ce stare de asediu ? De ce condamnarea lor la muncă silnică ?
Contează guvernării pe intimidarea clasei muncitoare ?
Când **atâția escroci și defraudatori** din straturile suprapuse rămân nepedepsiți, când tot **atâția jefuitori** se plimbă liberi, sfidând din limuzine elegante, **de ce tocmai muncitorii** să fie **trimiși la ocnă**, pentru că **și-au țipat**, mai strident, **poate**, foamea lor și a copiilor ei ?

C.Titel -Petrescu / 7 iul.'34

▣ **PSDR - PCR**

▣ **Apel la solidaritate și unitate**

" Îi revine acum **datoria clasei muncitoare**, să aduce la lupta ei de fiecare zi, **o țintă nouă** : **amnistierea celor condamnați**.

Pentru reușita în luptă, însă, **se impune solidaritate și unitate.**

Oh ! dacă toți cei ce sunt victimele exploatării și ai impilării - manuali și intelectuali - **ar fi fost strânși uniți în organizațiile lor**, distincte de clasă ;

dacă ei ar fi fost conștienți de forța numărului și a puterii lor !

Poate nici n-am fi ajuns la procesul de azi .

Dar când am văzut la debateri pe unii inculpați și unii martori, **fanatizați de concepția sectară a bolșevismului**, **bârfind și atacând pe frații lor**, de odinioară și de mâine, **social-democrați - care**, în definitiv, folosind o tactică mai suplă, **luptă pentru același țel**, a dezrobirii muncii creatoare - **mi-am dat seama**, o dată mai mult, **cât rău se aduce marelui cauze a celor mulți**, prin **directivele comuniste**, **de dezbinare și învrăbire a clasei muncitoare** .

Conducătorii sovietelor au făcut pacte de neagresiune cu **șefii statelor burgheze** .

Nu e posibil, oare, să dea ordine, să se încheie asemenea pacte

și în mișcările muncitorești din lumea întreagă ?

E supremul mijloc de înfrângere a fascismului și de triumf al socialismului."

C.Titel-Petrescu / 7 iul.'34

49.) **Iosif Jumanca**, **declarație / revizionismul și socialiștii /**, Senat, ? iul.'34

("Lumea Nouă, an.XVII, nr ? data ?iul.'34)

"Dar mai este o chestiune asupra căreia **mă simt dator a exprima punctul de vedere** al **partidului social-democrat** .Aname, este chestiunea revizionismului.

Partidul nostru susține și astăzi, ceea ce a susținut totdeauna, că ceea ce s-a întâmplat după războiul mondial, adică **lichidarea conglomeratului de naționalități care era monarhia austro-ungară, a fost o necesitate impusă de însăși evoluția istorică.**

"Cu ocazia **congresului sindicatelor muncitorești din România**, am avut onoarea să salutăm în mijlocul nostru și pe **secretarul Confederației Generale**

a Muncii din Franța , care , în timpul acesta , ne-a făcut o serie de declarațiuni.

Întrebat asupra ideii de revizionism, a spus : < Deși nu sânt adeptul principiul că tratatele trebuie să aibă o existență interminabilă , ci , din contră , ele trebuie să reglementeze realități imediate , nu pot accepta sub nici o formă revizionismul ce unii îl propagă astăzi.

Un echilibru internațional perfect nu se va putea obține niciodată ,

iar unul mai desăvârșit decât cel actual mă îndoiesc că s-ar putea găsi. >

" Este o constatare pe care și partidul nostru , PSD o semnează. (aplauze)

Și tocmai de aceea, noi socotim că tot ce se face astăzi în străinătate pentru o eventuală revizuire a tratatelor și modificarea fruntariilor , nu servește ideea de bună înțelegere și pace între popoare "

Jumanca / iul.'34

50.) Apelul Manifest al CC al PCR, // către PSDR, syndicate, muncitorime // sept.'34

(Arhiva ISISP, cota A - XVIII , 63)

[LD : dau și acest gen de document - dintre sutele posibile - pentru a scoate în evidență substratul " lozincilor " ; pentru a anihila istoria falsificatoare din epoca comunistă , care a putut - scoțând din context ! - să-și legitimizeze pozițiile naționaliste.]

TOVARĂȘI !

În iulie , Partidul nostru vi s-a adresat vouă și în același timp șefilor democrați ai organizațiilor reformiste , cu propunerea formării frontului unic de luptă împotriva fascismului și războiului .

Într-o serie întreagă de syndicate și ateliere voi ați primit cu entuziasm acest apel.

Încă mai energic decât în trecut , în aprilie și decembrie 1933 ,

când Partidul nostru făcuse asemenea încercări directe ,

voi v-ați manifestat așteptarea ca frontul unic să se realizeze și astfel, întocmai ca în Franța și în alte părți ale lumii , să se formeze UN BLOC PUTERNIC CARE SĂ SFĂRĂME SECURILE FASCISTE ȘI SĂ SMULGĂ GHEARELE RĂZBOIULUI .

Șefii social-democrați din România gândesc însă altfel.

Ei au respins și acum, fără șovăire, ca și în trecut , propunerea noastră.

Ei au batjocorit țintele de luptă propuse de noi ,

sub motiv că ele nu privesc muncitorimea din România .

Judecați voi singuri tovarăși !

Noi am propus lupta contra stării de asediu , contra legii de apărare a statului , contra legii deplinelor puteri, contra statutului fascist CFR , pentru libertatea de organizare , presa , întrunire , pentru poporul muncitor.

[-----]

Noi am zis că : contra devizei lui Tătăărăscu

< Totul pentru război, și nimic ce n-ar fi pentru război >

[LD :vezi declarațiile lui când a preluat conducerea Apărării Naționale , privind necesitatea înzestrării armatei, a întăririi apărării]

Partidul nostru contrapune lozinca celor ce muncesc :

< Totul pentru poporul muncitor și nimic pentru război > .

Dar șefii social -democrați găsesc că este o "teapă " care-i face să refuze orice discuție .

[-----]

Am propus unirea forțelor pentru apărarea URSS și construcției sale socialiste , contra războiului imperialist contrarevoluționar.

Șefii social-democrați care au preaslăvit intervenția militară contra Ungariei Sovieice

[în 1919] și care au cerut intervenția armată contra muncitorilor austriaci în februarie 1934

[minciună !] socotesc însă că lupta contra războiului imperialist nu e treaba poporului muncitor din România ! [minciună !] [-----]

Atunci nu e de mirare că acești șefi ironizează cererea noastră de a apăra China Sovietică de

intervenție și întreaga Chină de împărțire între imperialiști . [-----]

În sfârșit, **acești șefi, resping dreptul de autodeterminare până la despărțire de Statul român a popoarelor asuprite** . dar tocmai lupta revizionismului și a antirevizionismului , e unul din **nodurile conflictului imperialist** . [-----]

Șefii social democrați și soviniști și-au găsit tocmai aici prilejul de a **cuceri aplauzele și laudele imperialismului român**.

**Ei ne declară pe noi comuniștii , partid al minoritarilor .
Ei se mândresc cu ticălosul rol de campioni ai asupririi naționale ,
se pecetluiesc singuri ca susținători ai imperialismului războinic ."**
[-----]

TOVARĂȘI !

Ani de-a rândul **șefii social-democrați francezi** au adus **aceleași ipocrite argumente** contra **frontului unic propus de comuniștii francezi**.

Azi [....] masele muncitorești de sub influența lor **au dat mâna cu comuniștii** , fără să mai întrebe pe șefi și au dat astfel **lovituri măturătoare fascismului** care , în februarie 1934 , coborâse deja în stradă.

Șefii social- democrați români văd astfel **falimentul rușinos al propriilor " argumente "** .

De aceea , ei **răspândesc calomnia** că **Partidul Comunist Francez** a trecut peste linia politică a **Internaționalei Comuniste** , că acel partid a propus altceva , că acolo e altceva .

Minciună și perfidie ! [-----] Partidul nostru comunist respinge calomnia că Partidul Comunist Francez ar fi părăsit politica noastră , a Internaționalei Comuniste .
[-----]

IATĂ CALEA ÎNCHEIERII FRONTULUI UNIC ,

cum o arată însăși **pilda mișcării muncitorești internaționale**. [-----]

Apelul PCR / sept.'34

51.) **Congresul PSD din Transilvania , Rezoluție , Cluj, 8-9 sept.'34**

("Lumea Nouă " , nr. 38, 16 sept.'34 , p. 3-4)

[LD : nu este prima oară că o gândesc. În fond, **cu ce se deosebea , efectiv, PSD , față de PCR ?** Lăsând la o parte atacurile reciproce, oare **ca ideologie și program... erau diferențe așa de mari ?** Numai prin faptul că , după războiul al doilea mondial, în țările comuniste **PSD a fost lichidat și înghițit de PCR** , devenind partid martirizat, iar unii lideri au făcut chiar închisoare ...numai pentru asta **trebuie să ignorăm doctrina și acțiunea sa politică ?** Așa că... trebuie gândit !]

▣ **Declinul capitalismului**

▣ **Tranziția spre socialism**

- **Congresul regional din Ardeal al PSD , întrunit la Cluj, 8-9 sept.**, discutând **situația politică și economică generală**, constată că **criza economică menținându-se neschimbată**, continuă a provoca **cea mai groaznică mizerie și suferință** a păturilor muncitoare .

Se evidențiază tot mai mult că , **capitalismul a intrat deja în declin și omenirea nu va putea fi salvată decât prin socialism**

Trăim astăzi **epoca de tranziție dintre capitalism și socialism** , iar în mijlocul acestor frământări e firesc ca **pe teren politic să fie împărțită în două tabere** distincte : **acei** care prin mijloace dictatoriale urmăresc **menținerea actualii ordini sociale** și **acei** cari, bazați pe principiile democrației și ale justiției sociale , tind a crea , cu un ceas mai devreme, **un nou sistem de producție și de repartitie a bunurilor** .

▣ Situația politică din România

- În țară la noi, în anii din urmă, criza economică și consecințele ei s-au agravat și mai mult , ducând statul la **deficit bugetar cronic**, precum și la **compromiterea stabilizării monetare** .

Datorită faptului acestuia, care a dus și la o **ridicolă lipsă de stabilitate a diferitelor guverne**, s-a produs în opinia publică a țării **o pronunțată aversiune față de partidele politice și față de ideea democratică** , iar **agenții reacțiunii**, conștienți de importanța acestui fapt, **lucrează azi în mod sistematic și tot mai intens pentru compromiterea principiilor democratice și pentru introducerea unui regim dictatorial deschis** . " [-----]

"**Guvernul actual**, deși este **emanația unui partid** care s-a obligat să apere în mod sincer și efectiv instituțiile democratice ale țării, **prin felul cum a făcut anul trecut alegerile**, răpind posibilitatea de reprezentare a clasei muncitoare în parlament, **prin felul cum a modificat și aplicat legea administrativă**, **legea Camerelor de muncă** și **legile fiscale**, prin interpretarea tendențioasă a **legii pentru apărarea muncii naționale** , și, în general, prin **atitudinea dușmănoasă** ce o are **față de minoritățile naționale** din țară , și , în fine, prin faptul că **guvernează cu stare de asediu** , cu **cenzură** și cu **decrete legi** .

" **Suntem guvernați astăzi în mod dictatorial**, răpindu-ni-se atât posibilitatea de afirmare cât și de apărare a intereselor ce le avem . "

▣ Inițiativa PSD

▣ Bloc de luptă al forțelor democratice !

- " În aceste împrejurări, găsim de absolut necesar , deci, ca **partidul social -democrat să iasă din izolarea ce i-a caracterizat atitudinea** din ultimii ani și **să ia inițiativa realizării unui bloc de luptă al forțelor democratice din țară**.

În consecință, **congresul regional din Ardeal propune convocarea neântârziată a ședinței plenare a Comitetului Central al partidului**, care , la rândul său , cumpănind toate posibilitățile , **să ia contact și să stabilească normele democratice** cari - ca și noi - **înțeleg să lupte și să aducă jefre** pentru **izbânda cauzei democrației și a dreptății "**

Congres PSD , Ardeal / 9 sept.'34

52.) Răspunsul PSD la propunerea PCR de Front Unic , 2 oct.'34

("Lumea Nouă " , nr.41, 7 oct.'34 , p. 1)

[LD : Cine pe cine a păcălit ! ? Cine pe cine a învins ? !

Pe termen scurt . Pe termen mediu. Pe termen lung.

Cum dracu' să tratez această problemă în cazul partidelor socialiste și comuniste ?

Să le dau, pe rând, cuvântul , nu este suficient . Voi vedea...]

Comisia Executivă a partidului social-democrat s-a întrunit marți, **2 octombrie**, și a **discutat propunerile** pentru realizarea unui **front unic** și a dat următorul **Comunicat** :

" **Comisia Executivă a Partidului Social-democrat** , luând în discuțiune propunerile de " front unic" venite de la **Liga Muncii , Ajutorul Roșu** și

Comitetul Național Antifascist ;

" **Constată** că, pentru **prima dată**, aceste organizații **renunță la limbajul lor provocator și calomnios** și-și fac propunerile într-un **limbaj corect, care merită un răspuns** ;

" **Constată** că, pentru **prima oară** , aceste organizații **renunță la propunerile lor procoatoare și irealizabile**, punându-se pe terenul democrației , a libertăților cetățenești și a nevoilor imediate ale clasei muncitoare .

" **Constată** cu bucurie **evoluția acestor organizații** care, dacă se va menține, **va permite pentru viitor o apropiere** a organizațiilor muncitorești învrăjbite astăzi,

ceea ce va întări mult **forța de apărare și de luptă a clasei muncitoare din România .**

" **Comisia Executivă** a Partidului Social- democrat **consideră însă** că **tratatul cu aceste organizații sânt lipsite de seriozitate și nu pot duce la vreun rezultat atâta vreme** cât , de la aceste tratative , **lipsește partidul politic care le inspiră [PCR]** și care , pe deasupra trativelor și înțelegerilor , **își păstrează mâna liberă .**

" **Partidul Social-democrat nu poate duce tratative și iscăli înțelegeri** cu organizații anexe , cu reprezentanți anonimi care prezintă **propuneri neiscălite, ci înțelege să ducă tratativele numai direct de la partid la partid , cu conducerea responsabilă a partidului comunist,dacă** acest partid a făcut aceeași evoluție pe care au făcut-o unele partide comuniste din străinătate , **adică dacă partidul comunist din România înțelege să se pună pe terenul legalității și al democrației .**

" **Partidul social democrat** din România , dornic de a da cât mai grabnic , clasei muncitoare un instrument puternic de apărare , în împrejurările grele de astăzi, **așteaptă răspunsul direct și cinstit al partidului comunist , pentru încheierea unui pact de neagresiune și de înțelegere între partidele muncitorești , cel puțin așa cum statul comunist rus , ajuns la înțelegerea realităților , a încheiat un pact de neagresiune și de înțelegere chiar cu statele burgheze -capitaliste .**

" **Comisia Externă a PSD consideră** că numai astfel se va putea ajunge la o apreciere leală între fracțiuni și, în cele din urmă, la unitate deplină pe care o dorește partidul social- democrat "

Răspunsul PSD / 2 oct.'34

53) Răspunsul CC al PCR la răspunsul Comisiei Executive PSD , 7 oct. '34

(Arhiva ISISP, Cota A XVIII, -20, inv. 703)

[Dincolo de suspiciunile reciproce, de calomniile reciproce, pe care și le aruncau cele două partide, atunci, în 1934 știind destinul tragic la care unii au fost supuși chiar de forțele pe care le slujeau cu fanatism - Elena Filipovici , care semna pentru CC al PCR ...

- totul pare de domeniul absurdului și al ororii.]

LD : Sublinierile, colorările, semnele , îmi aparțin .

" Proleari din toate țările, uniți-vă !"

Către Comisia Executivă a PSD

1. C.C al PC din România a luat cunoștință de **angajamentul dvs** față de Conferința organizațiilor dvs din vechiul regat cât și de **hotărârea dvs,din 2 octombrie** , publicată în presă, și prin care **respingeți propunerea pentru încheierea frontului unic**, adresată dvs . de către **o serie de organizații antifasciste** din România, **sub pretextul că dvs sunteți gata să duceți tratative**

< numai direct de la partid la partid cu conducerea răspunzătoare a Partidului Comunist >

Neintrând în cercetarea mobilului care va condus să declarați acele organizații drept **pretinse "anexe" ale Partidului nostru**,

ceea ce în mod efectiv **poate face numai un bun serviciu fasciștilor și Siguranței - CC al PC din România ia cu mulțumire la cunoștință declarația dvs.că sunteți gata să intrați în tratative cu Partidul Comunist din România . "**

[se explică că PCR a avut 3 inițiative de acest fel : apr.'33, nov.'33, iul.'34 ; că , de fiecare dată , PSD a respins aceste propuneri]

2. În ce privește condiția preventivă pusă de dvs, intrării în asemenea tratative și anume [...se citează condițiile ..] noi **putem să vă aducem la cunoștință** numai ceea ce dvs vă este foarte cunoscut . **În Internaționala Comunistă** , spre deosebire de Internaționala a II-a, **există numai o singură linie politică în toate chestiunile fundamentale** ale mișcării proletare , **linie care obligă și care este sever realizată de toate secțiile ei** , franceză, spaniolă sau italiană , ca și de cea românească.

În particular, în chestiunea frontului unic, Internaționala Comunistă duce din momentul existenței ei, o linie persistentă. Succesele acestei linii în Franța, Italia ș.a.m.d., sânt urmări directe ale faptului că masele largi proletare și, în particular, muncitorii social-democrați, n-au mai permis ca repetatele propuneri ale partidelor comuniste pentru încheierea frontului unic, să fie mai departe respinse decâtre conducerile social-democrate.

Noi suntem profund convingși că **această adevărată evoluție are loc și în mișcarea proletară de la noi.**

Ca a doua condiție preventivă a procedării la tratative, dvs spuneți :

< dacă PCR înțelege să se pună pe terenul legalității și al democrației . >

Pentru noi, și credem că și pentru muncitori, membri ai PSD, **nu este destul de clar ce conține în sine această condiție .**

Dacă ea trebuie înțeleasă în sensul că PCR trebuie să aibă posibilitatea - cum o are PSD - de a duce în mod legal, deschis, activitatea sa [-----] **PCR primește această condiție.**

Dacă însă condiția pusă de dvs se cuvine a fi înțeleasă în sensul că dvs **căutați să dobândiți închinarea PCR în fața fărădelegilor burgheze**, în fața regimului legilor excepționale, al stării de asediu, în fața regimului de teroare turbată, [-----]

căutați să obțineți de la PCR ceea ce caută fără rezultate clasele stăpânitoare din România, care aruncă contra PCR, întregul **aparat de teroare și opresiune al Statului** .

3. Dvs, respingând de repetate ori propunerile noastre de front unic,
v-ați referit la faptul că aceste propuneri "*nu sunt iscălite*", că sânt "*anonime*",
că v-au fost aduse de "*oameni necunoscuți*", că scrisoarea "*poate să fie de la Siguranță*"

Din cauze **de înțeles** pentru fiecare cetățean care trăește în România, **compoziția organelor centrale ale Partidului nostru, nevoit să existe clandestin, trebuie să fie conspirativă.**

[se argumentează pe toate fețele de ce PCR nu poate să renunțe la această conspirativitate]

Dacă însă dvs dați acestei chestiuni formale o asemenea importanță și ea îngreunează avansarea cauzei frontului unic în România , **noi vă propunem următoarea ieșire : conducerea Partidului nostru și conducerea Partidului dvs își trimit delegațiile lor împuternicite în URSS,** unde dvs veți putea să primiți confirmarea suficient de autoritară a mandatelor delegației noastre din partea **Internaționalei Comuniste,** **singura instanță competentă în această chestiune.**

Iar tratativele însăși vor avea loc în țara unde au fost nimicite clasele exploataoare și asupritoare, și unde **puterea aparține**, în întregime, **muncitorilor și țăranilor.** Cu această ocazie, dvs ați putea să vedeți cu ochii proprii ce se petrece în URSS, și **dacă realitatea corespunde cu ceea ce scrieți dvs de 17 ani !**

Noi suntem convingși că ei, ca toți muncitorii și delegațiile care vizitează URSS, ar fi întâmpinați cu bucurie de clasa muncitoare din URSS .

Delegații ar putea să vadă cu proprii ochi forța construcției socialismului, construcție care se petrece **dincolo de zidul de baionete** care desparte masele muncitoare din România de URSS ; ar putea să compare **democrația proletară** care domnește în URSS, **cu acea "democrație" care domnește în România .**

Noi sperăm că această propunere a noastră va primi susținerea dvs.

De asemenea noi sperăm că **reluarea legăturilor diplomatice între România și URSS** va fi folosită de clasa muncitoare și de organizațiile muncitorești din România .

[-----]

CC al PCR declară că el, din partea sa, este gata să intre în tratative cu conducerea PSD , fără a pune condiții preventive [-----] **CCal PCR, M.Cioban [El.Filipovici]**

Răspunsul CC PCR / 7 oct.'34

54.) Congresul **PSD** din Vechiul Regat , **Rezoluție (fragment)**, 7 oct.'34

("Lumea Nouă " , nr.42 , , 14 oct.'34, p. 3-4)

[LD seamănă cu Rezoluția de la Cluj. Notez - fără citare - doar accentele deosebite .

Interesant : s-a adoptat și o Rezoluție prin care **PSD protesta că autoritățile au îndrăznit să trimită reprezentanți care să asiste , în mod oficial, la dezbaterile congresului !]**

" Constatând că **criza economică...**

" Constatând că **criza economică prelungită** , măbind **concentrarea și puterea marelui capital** , a sărăcit în același timp **mica burghezie de la orașe și sate** și a aruncat **proletariatul în șomaj permanent** sau l-au redus standardul de viață sub strictul necesar .

" Constatând că în urma acestei zdruncinări economice a societății burgheze , **marele capital tinde a pune stăpânire dictatorială pe stat** , rând pe rând , pe toate țările ;

" Constatând că **lupta de clasă devine** prin acest fapt din ce în ce **mai aprigă ...**

" Considerând că aceasta este situațiunea , în linii generale, și **în România** , cu **circumstanța agravantă** că **oligarhia română a adâncit efectele crizei** , prin **jaf și necinste** în administrarea banului public și **trădarea libertății populare** ;

Congresul organizațiilor social democratice îndrumă comitetul regional :

1. Să imprime secțiunilor o **activitate programatică mai clară și o combativitate de clasă** hotărâtă spre a ieși mai bine în evidență pentru mase, că **numai socialismul constituie soluția ieșirii din impasul în care capitalismul a adus societatea.**

2. Comitetul trebuie să ia inițiativa **lămuririi , îndrumării și organizării** nu numai a **muncitorimii** , dar și a tuturor păturilor , a **micii țărănime, a mici burghezii , a intelectualilor, a salariaților publici ...**

3. Fără a sub-prețui activitatea sindicală sau legislației muncii, partidul trebuie să pună pe primul plan **acțiunea de critică a regimului capitalist** și să trezească interesul maselor **pentru programul constructiv al socialismului.**

4. Având în vedere că **partidele burgheze nu prezintă nici o garanție** pentru menținerea libertăților democratice, congresul afirmă că **numai lupta prin partidul social -democrat pentru socialism, este singura cale pentru apărarea democrației.**

5 . În vederea consolidării forțelor proletare , **congresul ia act cu satisfacție de acceptarea principială a propunerii de front comun , de către executivă.** [-----]

Congresul PSD , Vechi Regat / 7 oct.'34

55.) **CNA - PSU : Front Unic , 17 oct.'34**

(Arh.CC al PCR , fond 22 , dosar 4 135 , f 95-96)

Proces -verbal

Comitetul Național Antifascist și CC al **PSU** , conștiente de pericolul fascismului și războiului , au încheiat un **front unic de luptă** , pe baza următorului **program de revendicări** :

Împotriva : stării de asediu, regimului de distrugere fizică și morală a **deținuților politici** antifasciști, **legii apărării statului** (Mărzescu, Mironescu , Antonescu) , legii pretensei **apărării a muncii naționale**, legilor de **militarizare și fascizare a tineretului** (OET și premilităria) , **prestațiilor în natură și muncilor silite**, executărilor silite , **Gărzii de Fier** și a **cuziștilor**, condamnării lui **Scarlat Calimachi** .

Pentru : dreptul de **întrunire , organizare și presă** ; **eliberarea ceferiștilor** de la Grivița și a tuturor antifasciștilor ; **eliberarea lui Thaelman**, și a tuturor antifasciștilor din Germania, Austria , Italia . Redarea **drepturilor politice** condamnaților eliberați din închisoare , **Boris Ștefanov , MGBujor**, ș.a.

Aceste acțiuni vor fi conduse de un CC de coordonare, format din câte 5 membri ai PSU, CAN, Liga Muncii .La centru și la județe. [-----]

Delegații CNA : Petre Constantinescu -Iași, Mihail Roler, Scarlat Calimachi, C.Țiulescu

Delegații PSU : C.Popovici, Ștefan Voitech, Ilie Dumitru .

Făcut la București, astăzi, 17 oct.'34

PSU-CNA / 17 oc'34

56.) Protocol între delegația PCR și PSD , ? nov..'34

(Arh.ISISP , Cota A. XVIII-45)

[Doc.PCR . Dintr-un Raport către Comintern - semnat Marosi (alias Iacobovici) , rezultă că la convorbiri a fost Lothar Rădăceanu, C.Titel Petrescu și Mirescu ; că social-democrații "i-au prostii" pe delegații comuniști ; că n-au încheiat proces -verbal ; că au fost contra publicării convorbirii ; că cereau doar pact de neagresiune , imediat (ceea ce comuniștii au acceptat doar parțial) ; că au amânat luarea hotărârii cu 10 zile ; că au fost politicoși , dar ... că folosesc tratativele ca armă de luptă contra PS Independent - ghelerterist ;]

I. PSD pune chestiunea pactului de neagresiune și cere încetarea imediată a campaniilor agresive între partide și organizațiile cu aceeași orientare ideologică cu ele, menținându-se dreptul la o critică obiectivă, urbană. [-----]

II. Delegația PCR propune imediat acțiuni comune , pentru apărarea luptelor duse de muncitorimea spaniolă , prin manifeste, întruniri, delegații la ambasada spaniolă .

Se fixează ptr nov., prima întrunire. [-----] se fixează și alte detalii.

[-----]

Comit.Executiv al PSD , luând cunoștință de acest protocol, a dezavuat delegația sa și a rupt " acordul principial " , rupând și orice tratative .

[-----]

Jos spărgătorii ! Trăiască lupta unită contra mizeriei , fascismului și războiului !
Editura P.C.R.

57.) Ruperea tratatelor PCR -PSD , 11 nov.'34

("Lumea Nouă" , 11 nov.'34)

Comit.Exec. al PSD , luând în discuție răspunsul PCR , la propunerea făcută de noi la 2 oct.'34 , Constată cu regret că PCR n-a înțeles încă lucrul elementar : să înceteze orice lupte reciproce, insultele și calomniile. Atât în **scrisoarea -răspuns ilegală** , cât mai ales în **presa legală** de care dispun membrii și simpatizanții săi, **continuă să folosească calomniile obișnuite , refuză să facă pact de neagresiune și nu vor să-și ia răspunderea pentru organizațiile -anexe** ce-i sunt afiliate , ceea ce dovedește că **vor continua lupta fratricidă.**

Având în vedere că PC nu a dat dovadă că vrea sincer front unic, **PSD sistează orice discuție ,** Continuând singur lupta pentru apărarea intereselor clasei muncitoare .

PSD / 11 nov.'34

Vacanța parlamentară 1935

58.) Hotărârea Comit.Executiv PSD: Frontul Popular Antifascist , 31 oct.'35

PSD și Frontul Popular Antifascist , 8 sept.'35

Hotărârile C.Ex. al partidului din 4 sept.'35

(" Lumea Nouă, an.XXIX, nr. 36 , 8 sept.'35)

La **ședința comitetului executiv** ținută miercuri, 4 crt., s-a discutat pe larg **problema Frontului popular**. După ce au luat cuvântul tov-ii **Ilie Moscovici, I. Flueraș, T. Rosnovan Romulus Dan, Lotar Rădăceanu**, ș.a., **Comitetul Executiv a hotărât, în unanimitate, ca partidul să continue a activa pentru concentrarea forțelor partidelor democratice**, într-un **front democratic**, pentru a crea astfel un factor politic capabil să ducă cât mai eficace **lupta pentru apărarea democrației și satisfacerea revendicărilor** imediate ale maselor muncitoare . În ce privește **formula Frontului Popular**, ce se discută actualmente , **Comitetul Executiv a constatat că ea este pe cale de a fi complet compromisă și ratată**, prin **încercarea elementelor de extremă stânga de a organiza un Front popular în afară de partide**, **ca o camuflare a partidului comunist**, după **modelul faimoaselor Ligi și Comitete contra terorii antifasciste**, etc etc. " **Partidul social-democrat este în mod hotărât contra acestei falsificări grosolane a sensului Frontului democratic** și **obligă toate organizațiile sale să ducă în această privință o energică acțiune de luminare**, accentuându-se că **un adevărat Front popular nu este posibil decât între partidele constituite** [LD : **legal constituite**] cum e , cazul în Franța. **Adeziunile izolate ale membrilor organizațiilor, nu sunt permise.** [-----]

PSD / 4 oct.'35

▣ **Politica externă**

- **Comit.Executiv** a examinat situația **politică externă** care este **deosebit de îngrijorătoare**, din cauza **intențiunilor războinice ale Italiai fasciste**. **PSD se alătură** în totul punctului de vedere al **Internaționalei Muncitoare Socialiste**, care a proclamat în ultima ei sesiune , **necesitatea imperioasă de a salva pacea**. **Liga Națiunilor** are datoria să **facă uz de puterile ce-i conferă pactul ei fundamental**, pentru a **apăra integritatea și independența Abisiniei**, pentru a institui un arbitraj real pentru **aplanarea conflictului existent și pentru a aplica** - în cazul unui atac italian - **sanctiunile cele mai severe afresorului** care a violat pacea și a comis cea mai gravă crimă față de civilizație.

" **Comit.Executiv** a hotărât să **se intervină energic pe lângă guvernul român și să-i ceară ca în acțiunea sa diplomatică**, să facă o **politică hotărâtă de apărare a păcii și de sancționare a acelor care provoacă în mod criminal războiul "**

PSD / 5 oct.'35

Vezi fișier PCR

- ▣ **CC al PCR** către **CC Ex al PSD** / **Frontul Popular Antifascist** / 1 nov.'35
 - ▣ **Front popular democratic**, / **PS + BALD** / 25 nov.'35
- Partidul Socialist + Blocul pentru Apărarea Libertăților Democratice**
-

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , **15 nov.'35 - apr.'36**

59.) **Boris Ștefanov**, **Directivele PCR** , **2 dec.'35**

-
Instrucțiuni către ... (" *Dragul meu*" , nr.1.) , 2 dec.'35
(Arh.CCal PCR, fond 1, ds. 150, inv.8, f . 56- 62)

[LD: dau această scrisoare- instrucțiune , ca un exemplu de **document emblematic** ,
pentru ceea ce s-a numit "**munca legală**" a comuniștilor , atât în sânul **partidelor politice** ,
cât și prin intermediul **organizațiilor de masă** .

Șeful PC din România **dă linia Kominternului** care, după **Congresul VII** ,
ar trebui **să poarte un nume** pe cât de simplu , pe atât de adevărat :

parazitare, fagocitare , invadare, infectarea, racolare

a oamenilor din **organizațiile politice ale adversarilor** ,

în folosul, sub ideile, prin **directivile primite de la Moscova.**]

În această optică, cu acest vocabular, lansa PCR **atacul său " antifascist"**

contra guvernului Tătărescu, contra lui Carol II , fără să dea " atacul " principal
(cum spuneau documentele PCR) contra Gărzii de Fier, LANC sau PNA-Goga !

Dau acest document - de felul lui sunt cu sutele în arhivele PCR -

și pentru a infirma teza susținută de unii anticomuniști "sentimentali" , care vorbesc
despre "**inexistența comuniștilor**" în România , **până la ocupația sovietică** .

Supratitlurile și colorările îmi aparțin] Doc.integral - **fișier PCR**

[-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

▣ **Frontul Patriotic Antifascist**

- | -

Imediat începe prelucrarea cu *Secretariatul* , instructorii CC,

privind **hotărârile Congresului al VII-lea** . Cu fiecare în parte. Aceștia , mai departe .

În felul acesta , prelucrând aceste hotărâri , tovii din conducere , membri simpli din partid,

să meargă în întreprinderi mari și importante , în în mori, fabrici de hârtie , de ulei ;

în jurul redacțiilor de gazete .Să se dea **ajutor conducerii centrale a Frontului Patriotic Antifascist** , care poate fi și el folosit.

Să introducem în toate întreprinderile **comentarea zilnică** a celor scrise în **gazetele burgheze**
cele mai răspândite, ajutând pe **muncitori să se orienteze just** de cursul evenimentelor în curs.
Același lucru îl putem organiza și la sate .

În toate discuțiile , **hotărârile Congr.VII** , le prefacem **în fir conducător al luptelor zilnice** ,
lupta **contra pericolului fascist și războiului** , încontra **principalilor incendiatori ai lumii** :
fascismul german , italian, ungar, austriac, bulgar , japonez .

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

▣ **Front Unic Muncitoresc !**

▣ **Infiltrarea PSD**

-

- || -

1. Campania pentru unificarea mișcării sindicale , în stil național și internațional,
dusă în toată țara, în sânul tuturor **sindicatelor, asociațiilor CFR , șomerilor** .

Trebuie mobilizați mai ales muncitorii din sindicatele reformiste ,

în adunările generale, la conferințele Uniunilor, la congresul CGM,

iar **hotărârile trebuie trimise la Executiva din Amsterdam** ,

să se preseze pentru înfăptuirea unificării .

Campanie pentru **trimiterea de delegații sindicale reformiste** , chiar și din conducerea CGM,
ca **musafiri, în vizită la sindicatele din Uniunea Sovietică** .

În special **să agităm la CFR** , pentru trimiterea unei **delegații cât mai numeroasă** ,
ca musafiri, la CF din Moscova .

2. Să mobilizăm muncitorii din PSD oficial,

spre a bombarda cu rezoluții, telegrame, scrisori, Internaționala a II -a ,
în special pe secretarul Fr.Adler,

în care **să se ceară** încheierea **frontului unic proletar** de luptă , în stil **național**, cum a propus **Internaționala a III-a Comunistă** , în același timp,

luptând contra conducătorilor ghelesteriști care colaborează cu trozkiștii
la crearea Internaționalei a IV-a .

Lupta contra conducătorilor reacționari de dreapta și P. Social -Democrat oficial ,
în frunte cu **Moscovici, Mirescu , Rădăceanu , care, colaborând cu burghezia ,**
sunt contra închegării Fr.Un.Proletar și FRr.Patr.Antifascist,

atacă Internaționala a III-a și PCR. [-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

▣ Naționalitățile asuprite

[**LD : este faimoasa și mult discutata lozincă a autodeterminării până la despărțire**

de statul român, eludată sau trecută cu ușurință la categoria " greșelilor" ,
în istoriografia comunistă. Am avut deseori mari controverse , pe această temă , cu colegii .

Punctul meu de vedere - cu care nu am avut nici o dată succes - este că ,
departe de a avantaja revizionismele din statele mici, vecine (Ungaria, Bulgaria)
departe de a însemna îngrijorarea pentru independența celorlalte (țările Baltice, Polonia,
Cehoslovacia , România) lozincă lansată de Komintern și asumată de PCR

voit confuză , voit ambiguă, **trebuia să slujească exclusiv URSS,**
care **viza anexiuni teritoriale la granița sa de vest, în dauna tuturor statelor mici din zonă.**

Atât și nimic mai mult. De aceea, în așteptarea unei conjuncturi favorabile (ca cea din '39-'40)
cunoscând metamorfoze conjuncturale ofensive sau edulcorante , singura constantă a " liniei"

fiind **întreținerea deliberată a acestei stări de confuzie , pentru partidele comuniste**
subordonate . Pe lângă gravitatea de fond , acest "joc " a însemnat inclusiv **răfuiala cu**

activiștii comuniști - dusă până la lichidarea fizică a lor -
transformați în "**pioni**" sau "**șapi ispășitori**" pentru aplicarea uneia sau alteia din variante.
Jocul a fost diabolic și merită tratat corespunzător. .]

- IV-

1. " Naționalităților asuprite trebuie de arătat pericolul principal ,

fascismul german care pregătește războiul în contra URSS,
împreună cu aliații săi fasciști din Polonia , Ungaria , Bulgaria, și **amenință independența**

nu numai a Statelor Baltice , Cehoslovaciei , **ci și a României .**
Pentru combaterea acestui pericol, trebuie ca **minoritățile asuprite ,**

în lupta lor ,sub conducerea P.C.Român , pentru cucerirea
dreptului de autodeterminare până la despărțirea de statul român,

acum să concentreze **toate forțele lor în lupta contra agenților fasciști din aceste țări ,**
[-----] **să lupte contra fascismului și fasciștilor din România** [-----]

Numai în modul acesta , naționalitățile asuprite își pot cuceri
dreptul de autodeterminare până la despărțire de statul român.

Orice încurajare a propagandei fasciștilor germani, italieni, bulgari , unguri , în România de azi,
ca și orice propagandă a fasciștilor români, întărește dictaturile fasciste și pericolul de război.

[-----]

2. Trebuie luat curs de crearea P.C.Transilvănean.

La popularizarea și prelucrarea hotărârilor Congresului al VII-lea [**Komintern**] ,

se pune în discuție în sânul partidului această chestiune ,

și numai după ce se va clarifica chestiunea și se va pregăti Raportul și Rezoluțiile conferinței ,
vor fi trimise și aprobate de P.B.[**Politic Birou**] - numai atunci se va păși la convocarea conferinței
și rezolvarea chestiunii .

Mados-ul concentrează toată munca sa **în sânul țărânimii ungare de sub influența Partidului**
Maghiar [LD: precum procedura cu PNT, pentru comuniștii români !]

crează opoziție tot mai puternică înăuntrul partidului.

3. " În Cadrilater, se va crea **P.C. Bulgar**, prin vărsarea cadrelor și simpatizanților **DRO -ului** , în organizațiile existente ale **Partidului Național Bulgar**, și punerea în conducere a **antifasciștilor bulgari**.

Trebuie grăbită crearea organizației revoluționare a populației turcești din Dobrogea.

4. " În Bucovina , trebuie luptat **contra fascizării Partidului Ucrainean**, **creat în el un curent de stânga**, prin introducerea **elementelor noastre** și acolo unde masa țărănească este în aceste organizațiuni, să intre chiar întreaga **celulă** și să activeze **legal**, ca membri ai acestei organizații, **neâncetând să intensifice munca ilegală.** "

5. " În Basarabia, **comuniștii lucrează în toate organizațiile de masă**, **caută să mobilizeze diferitele naționalități din aceste organizații** , la apărarea **intereselor specifice de naționalități asuprite** , cum sunt : **moldoveni [LD : sic !] , ruși , nemți , bulgari, etc "**

[-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

-VI -

▣ Organizații ale tineretului

Tinerii muncitori trebuie atrași în **secțiunile tinerilor** de pe lângă **sindicatelor reformiste** , spre a li se face educație revoluționară.

UTC, însă, trebuie **să mobilizeze pe membrii săi la lucru în toate organizațiile de masă ale tineretului . muncitoresc, țărănesc, naționalități asuprite, studentești , chiar și în organizațiile fasciste** , pentru crearea de fronturi unice și front în stil internațional.

[-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

60.) Front popular democratic, Acordul de la Tebea , 6 dec.'35

/ Fr.Plugarilor + Madosz / P.S + BLAD /

(" **Vremuri noi** " , Brașov , an I, nr. 3 , 1936, p. 20 -21)

[LD : citește acest **Acord** în lumina **Instrucțiunilor** date de **Boris Ștefanov**.

În paranteze roșii , voi completa **cuvintele de ordine conspirative** , pe care trebuiau să le urmărească **comuniștii** , în aceste organizații]]

În fața situației actuale, caracterizată prin înmulțirea măsurilor reacționare și tendința mereu crescândă a unui **regim de dictatură fascistă [anticomunistă]** , care poartă în ea **germenul mizeriei și războiului** ,

și în urma **acordurilor încheiate** între **Frontul Plugarilor** și

Uniunea Plugarilor și Muncitorilor Maghiari din România ,

și dintre **Partidul Socialist** și **Blocul pentru Apărarea Libertăților Democratice :**

Organizațiile mai jos semnate , prin **delegații lor oficiali**,

în ședința din **6 decembrie 1935**, ținută la **Tebea**, în **Munții Apuseni**,

am stabilit încheierea următorului **Acord de Front Popular Democratic**,

pe baza următorului **program de acțiune :**

împotriva dictaturii fasciste [orice guvern burghez] , indiferent de forma care o îmbracă ;

împotriva permanentizării **cenzurii și stării de asediu** ;

pentru libertatea presei și întrunirilor ;

pentru dreptul de organizare politică, sindicală și culturală ;

împotriva scumpetei și **fiscalității excesive** ;

pentru susținerea completă a programului agrar al Frontului Plugarilor ;

împotriva proiectului de **lege al meseriilor** ;

pentru egalitatea de tratament a tuturor **naționalităților conlocuitoare**
[**pentru dreptul de autodeterminare până la despărțirea de statul român**] ;
pentru o lege electorală pe baza proporționalității ;
pentru alegeri libere ;
pentru amnestrarea tuturor celor **căzuți în luptă** pentru apărarea libertăților democratice
[**comuniștii arestați sau în procese**] ;
împotriva modificării **Constituției** în sens reacționar ;
împotriva organizațiilor fasciste [**organizațiile anticomuniste**] ;
împotriva militarizării și înarmării acestor organizații
[**împotriva înzestrării armatei , a instrucției premilitare**] ;
împotriva războiului [**contra URSS**] , pentru pace , pentru menținerea și întărirea pactelor
de alianță [**cu URSS**] și prietenie cu statele cari luptă pentru pace .

Chemarea , Apelul....

Cele trei organizații cred că , **prin acordul încheiat** , exprimă **năzuințele și luptele**
mulțimilor muncitoare , intelectuale , mici burgheze și tuturor categoriilor sociale producătoare
din România. Lărgind acordurile semnate la Deva și București , suntem convinși că pășim pe
calea **înfăptuirii unei mari meniri istorice** :

impunerea prin luptă a unui regim de libertate [de tip sovietic] , de democrație reală.

" De la Tebea, din ținuturile lui Horia și a lui Avram Iancu , prin mii de luptători pentru libertate și
dreptate socială , **ne adresăm** întregului popor din această țară și **tuturor organizațiilor**
democratice [**conform directivelor de penetrare**] - **partidului național-țărănesc,**
partidului radical țărănesc , partidului social-democrat, partidului socialist -unitar,
[**conform directivelor de racolare**] **tuturor organizațiilor de meseriași, comercianți,**
funcționari , pensionari și intelectuali , să se alăture acțiunii noastre pentru a înfăptui ,
cu un ceas mai devreme adevăratul Front Popular , între toate forțele democratice din
România , singura cheazășie a luptei pentru libertate și pace .

Tebea, 6 decembrie 1935 ." Semnează pentru Fr.Plugarilor, PS și BLD :

Fr.PI. : dr.Petru Groza, Petru Guia lui Moțu, Miron Belea, Ioan Moga .

PS : C.Popovici, N.Moscăuțeanu, FI.Petrescu

BLD : P.Constantinescu -Iași, Athanase Joja, N.Darie, M.Ciugaev, Scarlat Calimachi,
M.Avramescu . E.Popescu

Acordul de la Tebea / 6 dec.'35

61.) Iosif Jumanca (PSD) , Declarație la mesaj, Senat, ? dec.'35

(" Lumea Nouă " , 8 dec.'35)

[**LD : nu am Declarația întregă din MO ; dau acest fragment**]

" În ce privește situația politică externă, **PSD constată cu îngrijorare că pacea Europei și a**
lumii întregi este grav amenințată de politica imperialistă , agresivă , a **statelor cu regim**
fascist , în primul rând a Germaniei și Italiei .

" În asemenea condiții , atât **în interesul păcii univesale**, cât și **a menținerii integrității**
teritoriale, România trebuie să ducă mai departe , și chiar cu mai multă hotărâre decât în ultimul
timp, **politica de alianță cu democrațiile apusene,**
cu țările Micii Înțelegeri și cu Rusia Sovietică.

[-----]

" **Mai ales România, ca țară mică, nu-și poate pune speranța viitorului său în puterea**
armelor , ci în primul rând , într-o cooperare internațională bazată pe ideea păcii
și respectului tuturor.

Cu atât mai mult **România, are interesul să stăruie** , pe plan internațional , cu toate puterile
pentru dezarmarea generală și simultană , care să fie impusă și țărilor fasciste ,
la nevoie prin sancțiunile cele mai severe "

Iosif Jumanca / 8 dec.'35

62.) Congresul al XVI -lea PSD , Rezoluția în problema politicii externe , 12 apr.'36

(" Lumea Nouă" , 12 apr.'35)

" **Congresul denunță** opiniei publice **fascismul** , care constituie astăzi **cel mai mare pericol** de război , din care cauză **lupta pentru menținerea păcii nu trebuie separată de lupta contra fascismului.**

În împrejurările grave de azi, **războiul nu poate fi împiedicat** și pacea salvată **decît prin solidaritate internațională** a popoarelor și realizarea **securității colective** în cadrul **Pactului Societății Națiunilor"**

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , **15 nov.'36 - apr.'37**

63.) Iosif Jumanca (PSDR) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36

(DS, MO 6, ședința de vineri, 27 nov.'36 , p. 100 -103)

[LD : ședința este condusă de C.Aliănișteanu. Pe banca ministerială - Victor Iamandi.

Orele sunt târzii, deoarece s-a cerut ca discuțiile la Mesaj să se încheie.

Vorbise Iorga, Manoilescu, Penescu ș.a.

Jumanca este singurul parlamentar social-democrat din această legislatură.

Eu cred că este un sincer social-democrat , cât despre bunele lui intenții patriotice

nu am nici o îndoială. În fond, valorile pentru care se pronunță el, sunt de esență democratică

- așa cum și explică - iar faptul că le invocă printr-un citat din spusele Patriarhului Miron Cristea

.... Spune totul. Chestiunea care se pune era : cum erau ceilalți social-democrați ?]

Doc.integral - **fișier PSDR , II**

/ **PSDR - PCR : distincții , deosebiri /**

/ **Locul și rolul proletariatului în societate /**

Jumanca - Iamandi :

/PSDR . ca forță electorală / **regimul excepțional represiv /**

/ **Prigonirea PSDR, a presei, a mișc.revendicative /**

/ **Valorile democrației - IPSSMironCristea /**

/ **Încălcarea valorilor democratice / Toelerarea mișcărilor extremiste /**

/ **Grupările extremiste de dreapta / Asasinarea lui Duca și Stelescu /**

/ **Măsuri antidemocratice, antimuncitorești :**

- **Presa** - **Tabere de muncă** - **Oprimarea acțiunilor muncitoreșt**

/ **Aniversarea 1 dec : solidaritate antirevizionistă /**

/ **Respectarea drepturilor minorităților /**

/ **Politica externă - politica lui Titulescu :**

- **Liga Națiunilor** - **Securitate colectivă**

- **Dezarmare** - **Pact cu Rusia**

Jumanca * / 27 nov.'36

▣PSDR - PCR

...Distincții ,deosebiri

* **Notă .LD :** introdu aici câteva rânduri priind **sfârșitul lui Jumanca în închisorile comuniste , după 1944]**

" Înainte de a intra în discuția Adresei de răspuns, supusă dezbaterilor noastre, **țin de a mea datorie să resping unele afirmațiuni cu totul deplasate , făcute de d-l Slătineanu [PNL] în discursul d-sale. Știam mai de mult că există numeroși jandarmi rurali și sergenți de poliție care nu au învățat încă să facă distincție între Partidul Social-Democrat și Partidul Comunist .Dar mărturisesc că am fost extraordinar de surprins** când până și un om ca d-l Slătineanu face **confuzie între două mișcări și ideologii , care sunt despărțite în modul cel mai vizibil ,** nu numai prin tactica lor ,dar și prin poziția lor diferită față de problemele principale ale evoluției sociale.

" Dacă țin să fac această precizare , cauza nu este că **aș considera concepția comunistă infamantă sau n-aș avea curajul opiniei ,** ci pur și simplu fiind că **noi, social -democrații, nu împărtășim această concepție.Noii, dimpotrivă , o combatem în toată activitatea noastră, ca greșită și păgubitoare clasei muncitoare .**

"**Noi suntem pentru menținerea regimului democrat .Noi suntem împotriva oricărei dictaturi , deci și așa -zisei dictaturi a proletariatului ,și dorim ca marile transformări sociale care se impun lumii moderne , să se producă pe calea evoluției pașnice și legale.**

" **Acest punct de vedere ne desparte hotărâtor de comuniști ,care urmăresc instituirea dictaturii și cred , ca și fasciștii și hitleriștii ,în facultățile creatoare ale violenței."**

Jumanca / 27 nov.'36

...Locul și rolul proletariatului

" Dar d-l Slătineanu **n-a fost mai fericit inspirat nici atunci când a afirmat că < proletariatul n-ar fi capabil să guverneze >**

În primul rând **nu înțeleg de ce tocmai muncitorii ar trebui să rămână la rolul de paria și să nu aspire a participa și ei la conducerea treburilor publice.**

" În al doilea rând , exemplele din Franța , Belgia, Cehoslovacia, Suedia,Danemarca, Norvegia, etc.unde **guvernele sunt formate azi, fie numai din partidele muncitorești, fie de coaliție între partidele burgheze și muncitorești,dovedesc în modul cel mai strălucit calitățile de guvernare ale clasei muncitoare .**

" Nu mă îndoesc că toți patrioții români doresc țării noastre **starea înfloritoare de cultură și de civilizație a acestor țări guvernate de proletariat. "**

Jumanca- lamandi / 27 nov.'36

...PSD - ca forță electorală

#Regimul de excepție

"Faptul că la noi, în România, **clasa muncitoare nu joacă încă rolul** pe care ar putea și ar fi chemată să-l joace ,**fiind împiedicată să-și dea contribuția forței sale creatoare** pentru binele obștesc,**se datorează exclusiv regimului de excepție** la care mișcarea muncitorească este expusă permanent ,și în special **sub actualul guvern.**E ușor pentru d-l lamandi să afirme azi **cu dispreț că**<Partidul Socialist , ca forță electorală, se găsește în situațiunea că nu a parvenit să obțină nici 2% din voturile pe țară.>

-**Vict.lamandi** (ministrul Cultelor și artelor) :**Dle Jumanca , eu nu am făcut nici o afirmație cu dispreț .**

-**Jumanca :** Aceasta a fost impresia mea.

-**lamandi :** Eu am făcut constatarea , că nu ați întrunit 2% din voturi pe țară.Dar nu pot să am dispreț față de o categorie socială ,care își are un rol bine definit în viața noastră socială. Eu nu am această atitudine de dispreț față de nimeni.

-**Jumanca :**Îmi permiteți să vă spun că dvs , în timpul alegerilor din 1933,ați fost subsecretar de Stat la Interne, și deci știți mai bine decât oricine,**de ce partidul nostru nu a putut să obțină un număr mai mare de voturi ,deși a fost reprezentat în parlamentele anterioare și se afla într-o vădită ascensiune a influenței sale electorale.**

-**Iamandi** :D-le Jumanca , eu am memoria datelor. **Ați fost aleși în 1932**, în timpul guvernului Vaida, **însă în cartel cu dl Vaida** .Și în 1928, **tot în cartel cu guvernul național-țărănesc de atunci** .

-**Jumanca** :Dle Iamandi, **o singură dată am fost în cartel** și aceasta în 1928.

Nu am fost cartelați cu nimeni în 1931 și 1932, în consecință , voturile obținute în aceste două alegeri **au fost voturi obținute exclusiv de partidul nostru**.

Pentru a caracteriza, însă, **alegerile din 1933**, este de ajuns să spun că , spre pildă, **nici d-l Flueraș** , unul din aceia care au avut un rol de mare importanță în actul Unirii ,în Ardeal, **n-a putut să-și depună candidatura** ,fiind arestat și apoi expulzat de pe teritoriul județului respectiv.

-**Iamandi** :Dvs știți că eu am luat toate măsurile ca alegerile să se facă în ordine și după lege . **Excesul local** , însă, **nu l-am putut împiedica** ."

Jumanca / 27 nov.'36

...Prigonirea PSD ,a presei, a mișc.muncit.

"De altminteri **nici după alegeri, atitudinea guvernelor nu s-a schimbat** .Și azi încă mișcarea muncitorească social-democrată , **deși perfect legală și de ordine**, este supusă celor mai nejustificate prigoniri.[.....] organizațiile noastre din Valea Jiului stau sub permanentă teroare a autorităților civile și militare ,iar unii dintre membrii lor au fost condamnați pentru faptul că au înțeles să rămână fideli organizațiilor din care făceau parte.

"Aceeși este situația și în alte regiuni ale țării , și trebuie să protestez cu toată energia împotriva acestei stări de lucruri.

Ea dovedește că în cercurile guvernamentale **domnește încă o mentalitate cu totul învechită și profund greșită** și anume aceea că **muncitorii sunt cetățeni de categoria a doua**, care **n-au dreptul să-și apere interesele** ,și mișcarea social -democrată ar fi periculoasă statului ,că ar desfășura **o activitate subversivă** și că ar lucra **împotriva ordinii publice**.**E necesar ca această mentalitate să dispară o dată** ."

Jumanca / 27 nov.'36

«Valorile democrației

[LD : faptul că **socialistul Jumanca** folosește , în discursul său, **spusele Patriarhului Miron Cristea** ,spune ceva despre **calitatea umană a lui Jumanca** !Pe de o parte, **mândria de a fi fost părtaș la marea unire...** pe de altă parte, nu întâmplător **un ardelean**, și , în ultimă instanță , pentru **a-și legitima doctrina social- democrată** .]

"**Social- democrația** nu numai că **nu este o forță destructivă** ,dar ea constituie, dimpotrivă, **o necesitate vitală pentru statul** care ,ca spre pildă **Cehoslovacia**, **înțelege a se încadra în ritmul evoluției democratice a țării**.

[**IPSS Patriarhul Miron Cristea / dec.1917**]

" **Adevărata democrație** - a spus un om a cărui autoritate trebuie să fie recunoscută - nu poate fi altceva **decât cea mai curată iubire față de popor în toate păturile sale**.

Duhul acestei democrații , propovăduită de un număr mare **de învățați și de apostoli**, plini de zel și de o **energică voință** , a produs în zilele noastre **o mișcare atât de vie** , încât - ca un vânt puternic - **tinde să răstoarne nedreptățile** , câte s-au făcut și se mai fac, mai ales de **mulțimea uriașă a celor săraci** , și în parte **desmoșteniți de drepturi**, sau **împiedicați a se împărtăși din binefacerile drepturilor** , prin legi aduse de o **anume clasă de oameni** , care până acum și-au îngădit mai mult interesele proprii.

" Această mișcare a democrației cere ca fiecare pătură de oameni :

domni și țărani, bogați și săraci, capitaliști și lucrători , etc.,

să ia parte cu cuvântul lor hotărâtor acolo unde se croiește viitorul și soarta popoarelor și a țărilor, ca astfel, nu numai **pentru fiecare popor**, ci - după putință - și **pentru fiecare om** să se măsoare **cu cumpăna dreaptă** , aceea ce se cuvine , **spre a se șterge și a se împrăști** cât mai tare de pe pământ **nedreptatea și necazurile celor mulți**.

" **Democrația** cere ca - precum sarcinil ețării stau peumerii tuturor - **așa toți să ia** , mijlocit sau nemijlocit , **direct sau indirect, parte la conducere lor**,

stând fiecăruia deschisă calea a se ridica cât de sus și până acolo unde îi ajută **cinstea** , **mintea sa**, **talentul și puterea sa de muncă**.

" Iar precum **democrația nu admite ca o clasă de oameni să-și facă treburile pe contul și pe spinarea și în pașubă altor clase, tot așa nu admite nici ca un popor să asuprească și să apese pe altul, ci fiecare națiune , fiecare neam, să aibă dreptul de a trăi , așa cum cer interesele lui, cu limba sa, cu credința sa, cu portul său, cu datinile și obiceiurile sale, adică conform eului său ."**

"Cuvintele acestea înălțătoare au fost scrise de acela care azi este IPSS Patriarhul României , în pastorală ce a trimis-o , în calitate de episcop al Caransebeșului , cu ocazia Crăciunului din 1917."

Jumanca / 27 nov.'36

#Încălcarea valorilor democratice

...stare de asediu, cenzură, decrete-legi

" Am dori numai atât :**ca această concepție să devină, în sfârșit, o realitate , în Statul Român. Or astăzi, se întâmplă tocmai contrariul . Starea de asediu și cenzura sunt menținute ,deși legile ordinare ar fi suficiente pentru a păstra ordinea publică .Decretele -legi se succed fără încetare ,răpindu-se astfel Parlamentului posibilitatea de-a se pronunța asupra celor mai importante probleme de ordin economic și financiar .**

Avem un regim politic care , deși intitulat , de oficialitate, democratic,este , în realitate, foarte departe de a merita acest nume.

Acei care propagă, totuși , păstrarea democrației , sunt considerați ca răufăcători , iar dreptul de afirmare politică este rezervat aproape exclusiv mișcării de dreapta "

Jumanca / 27 nov.'36

▫ Grupările de dreapta

"Toate grupările cu program fascist -hitlerist , grupări care urmăresc ,cu mijloace violente , desființarea Constituției noastre și introducerea dictaturii ,**au toată libertatea să-și propage ideile ,** nu numai în ce privește politica internă,dar chiar și în ce privește politica externă. Aceste grupări sunt acelea care **amenință cu adevărat țara și ordinea publică.** Ceea ce se petrece astăzi în Spania , acel îngrozitor război civil,care transformă în ruine o țară întreagă, a fost provocat de **aceeași fasciști** care ,și la noi **au început să treacă la acte de violență.**

" Asasinarea lui Duca și a lui Stelescu , precum și excesele din iulie 1936 ,sunt dovezi concludente că și la noi există elemente de desordine și anarhie ca în Spania .

Un guvern conștient , ar trebui să sezeze la timp această primejdie ,și să ia măsuri ca luptele noastre politice să rămână în cadrul pașnic și democratic al luptelor de idei. "

Jumanca / 27 nov.'36

#Măsuri antidemocratice,antimuncitorști

...Presa

" Anteproiectul de **lege al presei ,** este considerat de toți cei în cauză,**nu ca o încercare de a reglementa libertatea presei ,ceea ce socotim și noi necesar,ci ca o încercare de a încâtușa această libertate ,**ceea ce ar însemna **răpirea celui mai important drept democratic , și trebuie să provoace, deci, cele mai energice proteste ."**

...Taberele de muncă

" **Intenția de a înființa tabere de muncă obligatorii ,dovedește doar atât , că , pe acest teren , guvernul vrea să fie în pas cu moda.Dar astfel problema șomajului nu va putea fi soluționată ,căci la noi șomajul are un aspect special.El este în special șomaj intelectual. Or, această problemă nu poate fi rezolvată ,trimitându-se viitorii doctori și profesori , pentru 3 luni, la săpat de șanțuri ,ci numai dând posibilitate tuturor tinerilor intelectuali ,**

pregătiți, să-și pună cunoștințele în serviciul colectivității , **ca medici, agronomi, învățători, etc.**, prin crearea de **posturi la sate și învierea generală a economiei.**

În această direcție **ar trebui făcute toate eforturile posibile , dar nu în instituirea muncii gratuite sau semigratuite,** prin care nu se va face altceva **decât să se concureze iloyal muncitorimea ,** contribuindu-se la **scăderea salariilor și așa destul de mici.**

...**Mișcările revendicative...**

" **Guvernul** face mult caz de **ameliorările intervenite în viața economică ,** manifestată prin **creșterea exportului și a cifrei de afaceri.** Din nenorocire, însă, **nici acest fenomen n-a contribuit de loc la îmbunătățirea situației materiale a maselor producătoare. Tot profitul a curs în buzunarele capitaliștilor ,** în timp ce **salariile funcționarilor și muncitorilor -** chiar dacă n-au scăzut - **au rămas neschimbate ,** deși , în același interval, **scumpetea a crescut** într-un mod foarte simțitor.

(Indicile de scumpire a crescut de la 2.294 în ian.1935 ,la 3.460 în ian.1936

și la 3.553 în oct. 1936, ceea ce înseamnă **o scumpirea costului vieții cu 18, 4 %)**

Urcarea salariilor a devenit **o necesitate de neînălțurat ,** atât pentru a asigura viața de zi cu zi a salariaților , cât și pentru a face ca ei să participe , măcar în mică măsură, la beneficiile ritmului sporit al economiei.

Totuși, **mișcările legale de revendicări , întreprinse de muncitori ,** prin organizațiile lor , **se lovesc mereu de măsurile represive ale autorităților.** Este revoltător să vezi cum **aceste autorități ,** care ar trebui să se mărginească la aplicarea nepărtinitoare a legilor, **se pun față în față cu slujba intereselor de exploatare ale capitaliștilor.**

Cerem ca acest sistem intolerabil să înceteze și lupta pentru pâinea muncitorimii să se bucure de toată libertatea pe care l-o garantează formal legile și Constituția țării "

Jumanca / 27 nov.'36

▣**Sărbătoarea de 1 decembrie: Solidaritate antirevizionistă**

" Peste câteva zile se va sărbători de țara întreagă cea de **a 18-a aniversare a Unirii.**

De astă dată, ziua de **1 decembrie** nu va prilejui , însă, numai o sărbătorire , dar și **o manifestație politică împotriva tuturor acelor care pun în discuție rezultatele revoluțiilor naționale de la 1918.**

"**Ca reprezentant al Partidului Social.Democrat și ca unul care am participat în mod activ la pregătirea, cât și la realizarea unirii Ardealului ,** țin de datoria mea să declar că **mișcarea muncitorească social-democrată consideră Unirea ca un act de necesitate istorică ,** prin care s-a împlinit un înalt **principiu de dreptate națională și socială.**

" Teritoriile care s-au unit cu România Veche , pentru a forma noul Stat Român , sunt locuite de **o covârșitoare majoritate românească ,** care are dreptul intangibil la o viață de Stat proprie. De aceea, **acțiunea revizionistă a fascismului internațional ,** nu este decât **o acțiune de josnic imperialism ,** cu scopul de **a-și supune noi țări și popoare ,** după pilda arătată de **Italia fascistă ,** prin **expediția ei prădalnică asupra Abisiniei .**

" **Împotriva acestei acțiuni ,** noi ne ridicăm cu toată puterea și suntem mândri că putem sublinia că **mișcarea socialistă din toate țările stă și ea**

pe **punctul de vedere antirevizionist** (aplauze unanime)

Acest fapt dovedește din nou , în mod strălucit , că **nu există nici o nepotrivire între interesele naționale și principiile socialiste ,** ci, dimpotrivă , **o concordanță dintre cele mai perfecte și fericite. "**

Jumanca / 27 nov.'36

▣**Minoritățile**

" Dar totodată este nevoie să amintesc că **Unirea ne-a impus și anumite datorii ,** și anume : **de a da Statului român acel caracter de democrație curată și progres social ,** despre care vorbesc **proclamațiile de Unire ,** și în special , **Rezoluția Adunării Naționale de la Alba Iulia ,** precum și **de a asigura minorităților conlucuitoare deplină libertate națională.**

"**Mentalitatea că minoritarii ar fi cetățeni cu drepturi reduse,** mentalitate care începe să-și facă loc într-o parte a opiniei publice , **trebuie combătută în însuși interesul Statului .**

Este vorba de **peste un sfert din întreaga populație a țării , pe care trebuie să o câștigăm pentru ideea de stat ,dar nu să o ațâțăm , prin tot felul de prigoniri.**

" Să nu pierdem nici un moment din vedere faptul că **prăbușirea și desmembrarea Ungariei de odinioară a fost și consecința firească a exclusivismului național maghiar și a politicii șoviniste , care a făcut din toate naționalitățile dușmani ai statului."**

Jumanca / 27 nov.'36

▣Politica externă

"Noi nu suntem dintre aceia care își fac idoli și nici **n-am participat în trecut la idolatrizarea d-lui N.Titulescu , idolatrizare la care au fost părtași mulți dintre aceia care astăzi dau copite de măgar în acela , despre care cred că amurit .**

Dar trebuie să relevăm că **îndepărtarea din guvern a d-lui Titulescu ,a cărui politică realistă s-a impus cu atâta succes în viața internațională ,a fost o foarte mare greșală,mai ales că atât în Anglia cât și în Franța , dar chiar și la noi a început să se pună la îndoială stabilitatea și sinceritatea politicii externe românești .**

"Noi credem că nici nu poate fi vorba de așa ceva. Iar dacă mai există și azi oameni care vor o nouă politică externă ,în special alături de Germania și Italia, și n-au putut fi impresionați nici de căldura cu care Regele a fost primit la Praga , apoi sper că aceștia au fost convinși de d-l Mussolini că **România nu poate face altă politică externă decât aceea preconizată de d-l Titulescu, adică alături de Franța , Anglia , Rusia, și Statele Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice.**

Căci aceasta este realitatea :**blocul statelor fasciste , pe cale de formare în Europa,urmărește în mod deschis și cu toate mijloacele schimbarea statutului teritorial fixat de tratatele de pace.**Călătoria contelui Ciano în Germania, urmată defaimosul discurs a lui Mussolini la Milano ;vizita lui Horthy în Italia ; înarmările intensive ale Germaniei ,sunt numai câteva din faptele cele mai caracteristice , care ne îngăduie să vedem în mod limpede **primejdia de care este amenințată România.**

Ce să facem în fața acestei situații ?

Să rupem legăturile cu Geneva și să ne aruncăm în brațele acelor care vor să ne înghită , așa cum ne sfătuiesc d-nii Iorga, Șeicaru și ceilalți admiratori ai lui Mussolini ?

[LD : dar chiar în dimineața aceea,Iorga explicase poziția sa ! Jumanca este de rea credință]

Cred că azi nu mai există nici o îndoială că **asta ar fi o crimă națională !**

România trebuie să lucreze din răspuțeri pentru ca Pactul Societății Națiunilor să fie aplicat cu strictețe, pentru ca politica securității colective să devină o realitate și pentru ca o desarmare generală să poată fi hotărâtă , iar la nevoie impusă , și Statelor fasciste . Dar fiindcă exemplul Abisiniei a dovedit că nu se poate pune absolută încredere în unctiunea mecanismului genevez, este cu neputință ca România să lipsească din alianța acelor țări care , ca și ea, doresc menținerea păcii și apărarea integrității lor teritoriale .

lată deci de ce repetăm , și de data aceasta, că sistemul nostru de alianțe trebuie întărit prin încheierea unui pact de asistență mutuală cu Rusia."

" Constatând însă , că o astfel de politică a păcii nu poate fi făcută decât de un stat democrat , cu un guvern democrat și cu un popor care se bucură de toate libertățile constituționale , Partidul Social-Democrat își va continua lupta sa **pentru biruința democrației în această țară , știind că astfel își face nu numai datoria de partid socialist ,dar apără totodată interesele adevărate ale țării și poporului însuși "**

[LD : cu asta termină discursul, fără a spune dacă aprobă sau respinge Mesajul]

Jumanca / 27 nov.'36

64) Pr.de lege ptr. *Prelungirea stării de asediu* (16 mart.- 16 sept) , Senat, 12, 13 mart. '37

Aurelian Bentoiu(subsecretar deStat, justiție) **I. Damian** (raportor)

a.) **Vasile-Rădulescu -Mehedinți** (PNȚ) b.) **Iosif Jumanca** (PSD)

c.) **DRIoanițescu** (Fr.Rom.) d.) **N.Iorga** (PND)

(D.S., MO 43, șed. de vineri, 12 mart.'37, p. 2466 - 2479)

Doc.integral - fișier Index legislativ.

b.) Iosif Jumanca (PSD)

- ▣ **Dreptul și datoria României**
- ▣ **Apărarea regimului democratic constituțional intern**
- ▣ **Apărarea integrității teritoriale .**
- ▣ **Contra dictaturilor de "stânga " sau de "dreapta"**
- ▣ **Partidele fasciste = partide trădătoare**
- ▣ **PSD respinge legea**
- ▣ **Măsuri excepționale contra curentelor democratice !**
- ▣ **Tolerarea anarhiei de "dreapta "**

b.) Iosif Jumanca* (PSD) / 12 mart.'37 (p. 2473- 2474)

[LD:atenție! am dat unele citate și comentarii la fișier Parlament -VIII]

[LD În această legislatură, era **singurul reprezentant al PSD**, și, la numai **40 de ani**, urcase pe scara ierarhiei politice la **titlul de senator**.Asta spune ceva privind funcționarea democrației românești .**Argumentele** lui sunt **impecabile din p.d.v. al susținerii regimului democratic**, al apărării independenței și integrității țării .Dincolo de asta,**confuziile din epocă** și-au pus **pecetea** și asupra **conduitei sale politice concrete** .

"**Vinovățiile**" sunt împărțite, își au originile și-și găsesc explicația ,**fie în manipulările** exercitate prin așa -zisa **mișcare " pacifistă"** ,contaminată subversiv de **comuniști, fie din concesiile și toleranța guvernului liberal** , față de **mișcările extremiste de dreapta** .

fie ,nu în ultimul rând, de faptul că **ardelenii social-democrați** își acordau tradițional , politicile **cu " linia Maniu"** Cum este **singura voce parlamentară social-democrată** , cum **consecvența sa democratică** a fost dusă până la limită ,**plătind-o cu viața** ,nutresc un mare **respect pentru Jumanca**]

***Notă LD** -----

Născut la **23 dec. 1893** , în satul Folea , com. Voiteg -Timiș. **Ziarist . Social -democrat** , membru al **Consiliului Național Român** , participant la Alba Iulia ,1dec.1918 .

Șef de resort în **Consiliul Dirigent**. **Deputat în legislatura PNT** (1928/ 31)

În 1922, Moscova a hotărât excluderea sa (și a lui **Ion Flueraș** și **G.Grigorovici** din Bucovina)

din mișcarea muncitorească . În **ieulie 1944**, a făcut parte din **Blocul Național Democrat** ,

din partea PSD . **După 23 august 1944**, a făcut parte, alături de Gh.Gheorghiu Dej,

din **Comisia de organizare a mișcării sindicale**.

Arestat în 1948 , pentru că **s-a opus unificării PSD cu PCR** .

Torturat în timpul anchetei .Omorât la penitenciarul din Gherla , la **26 iunie 1950** ,

și **dus la penitenciarul Văcărești**, pentru a se ascunde uciderea lui prin tortură .

Jumanca Maria - soția sa - a avut **domiciliu obligatoriu în Bărăgan**,

4 ani și o lună, de la 18 iunie 1951 . (Cf. C.Ioanițoiu, Dicționar, vol V, p. 256)

Micul dicționar enciclopedic (1972) , scrie : "**Militant socialist de dreapta** " , mort în 1949,

fără a scrie unde, de ce și cum !

Jumanca / 12 mart.'37

▣ **Dreptul și datoria României**

▣ **Apărarea regimului democratic constituțional intern**

▣ **Apărarea integrității teritoriale .**

" D-le președinte, d-lor senatori, **față de proiectul de lege pentru prelungirea stări de asediu**, vă rog să-mi permiteți să fac mai întâi să fac câteva **considerații principale**.

" Partidul Social -Democrat admite, și consideră chiar necesar, ca regimul democratic să recurgă și la măsuri excepționale ,

împotriva tuturor aceluia care tind spre a-l desființa.

"Azi se dă o luptă între două ideologii potrivnice , luptă care trece peste granițele țărilor : între ideologia democratică pacifistă și ideologia dictatorială revizionistă .

De rezultatul acestei lupte depinde existența însăși a Statelor

care au la baza lor **democrație și care , ca România,**

s-au născut din principiul eminent democratic al autodeterminării.

" De aici rezultă că **România are nu numai dreptul , dar și datoria ,**

să se apere , iar Guvernul este dator să ia cele mai potrivite măsuri ,

pentru a **pune la adăpostul oricărei surprize , atât regimul constituțional intern,**

cât și politica externă a țării, care nu poate fi decât o alianță strânsă

cu toate Statele democratice și doritoare de pace ,

credincioase principiilor și acțiunii **Societății Națiunilor."**

Jumanca / 12 mart.'37

▫ **Contra dictaturilor de "stânga " sau de "dreapta"**

▫ **Partidele fasciste = partide trădătoare**

" Nu trebuie să uităm nici o clipă că **avem de a face în România, cu presiunea din ce în ce mai îndrăzneată a unor state dictatoriale revizioniste,** care vor să ne despartă de aceste alianțe , și se servesc , în acest scop, **de partidele fasciste românești, inspirate fie de la Nurnberg , fie de la Roma.**

" **Partidul Social -Democrat , care condamnă deopotrivă , toate dictaturile, fie ele de dreapta , fie de stânga , este conștient de faptul că instaurarea unui regim dictatorial , oricare ar fi el, ar primejdi în modul cel mai grav existența și independența țării.**

"**Partidele fasciste , care se numesc în mod mincinos naționaliste , sunt așa dar , de fapt, trădătoare ale intereselor mari ale țării.**

Adevăratul naționalism nu poate consta decât într-o sinceră aplicare și apărare a regimului democrat , care asigură nu numai existența țării , dar care , numai el, îngăduie națiunii întregi să lupte în mod eficace pentru mai multă bună-stare , mai multă cultură , mai multă fericire . Ridicarea economică , socială și culturală a maselor muncitoare , care formează imensa majoritate a națiunii, **constituie adevărata acțiune și operă națională."**

Jumanca / 12 mart.'37

▫ **PSD respinge legea**

▫ **Măsuri excepționale contra curentelor democratice !**

▫ **Tolerarea anarhiei de "dreapta "**

" D-le președinte, d-lor senatori, în lumina acestor considerații , noi nu am avea nimic de zis împotriva unor măsuri excepționale ,

dacă ele ar servi într-adevăr și exclusiv pentru combaterea tendințelor care urmăresc în această țară scopuri anarhice și dictatoriale.

"**Din experiența de peste trei ani ai regimului actual,**

s-a desprins însă regretabila constatare că

măsurile excepționale n-au fost aplicate în trecut

decât curentelor democratice și mișcării muncitorești ,

deși acestea au dat totdeauna dovadă de loialitate față de Stat

și de respect al regimului constituțional democratic .

" Dimpotrivă, însuși primul -ministru al țării [**Tătăărăscu**] a dat , la Constanța, în toamna anului 1935, un **certificat de bună purtare** aceluia care , până atunci,

și mai ales de atunci încolo , au fost și ei **printre autorii morali ai anarhiei de astăzi.**

"**Știu de evenimentele din ultimul timp : atacul asupra redacției " Viitorului" ,**

sechestrarea și maltratarea președintelui studenților liberale,
devastările de la Bacău, și oribilul atentat contra rectorului Bratu,
au început să vă convingă că **politica de tolerare a anarhiei de dreapta a fost profund greșită**
" Dar un guvern , care , până în ultimul moment,
a dat atât de puține dovezi de atașament față de regimul democratic,
și care , **dimpotrivă,** este răspunzător pentru situația de astăzi ,
nu mai poate solicita încrederea țării și nu i se mai pot da în mână măsuri excepționale .
Prin urmare , din acest motiv, **voi vota împotriva actualului proiect de lege."**
Iosif Jumanca / Prelungirea Stării de asediu / 12 mart.'37

65.) Lotar Rădăceanu (PSD) , "Socialism și naționalism ", 1937

(Broșură . Cercul de editură socialistă, 1937, p 44)

" Înăuntru fiecărui popor , există muncitori și capitaliști .
Și noi credem că trebuie **să facem frăție de muncă și acțiune**
cu **muncitorii unguri, nemți, evrei, bulgari,**
împotriva capitalului internațional , de toate neamurile, fără nici o deosebire "
Rădăceanu / 1937

66.)